

eul_wid: vhc-ak

Ἀέτιος ὁ Ἀμιδηνός · Aëtius of Amida

Medical Book XI

Ἱατρικὸν Βιβλίον ΙΑ'

Period: Ὀψιμαρχαία [Late Antique](#)
Dialect: Κοινὴ τεχνικὴ [Technical Koine](#)
Domain: Ἱατρικὴ [Medicine](#)
Format: Πραγματεία [Treatise](#)

ΑΕΤΙΟΥ ΤΟΥ ΑΜΙΔΗΝΟΥ ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΑ. Περὶ διαβήτου.

¹ Ἐκ τῶν Γαληνοῦ. Ὁ διαβήτης χρόνιον ἐστὶ πάθος περὶ τοὺς νεφροὺς συνιστάμενον, πολυποσίας ἐμποιητικὸν μετὰ τοῦ καὶ τὸ πινόμενον ἅμα νοήματι ἐξουρεῖσθαι· τινὲς δὲ τὸ πάθος ὕδερρον εἰς ἀμίδα καλοῦσιν, ἕτεροι δὲ λειουρίαν, ἄλλοι δὲ διψακόν. Παρακολουθεῖ δὲ τοῖς πάσχουσι δίψος σύντονον, καὶ οὐδεὶς κόρος ἐξ οὐδενὸς ὕγρου προσφορᾶς γίνεται· ἐνίοτε δὲ καὶ δίχα δίψους ἀπληρώτως ἔχουσιν ὕγρου οἱ πεπονθότες, τουτέστι συνεχῶς προσφερόμενοι τὸ ποτὸν, οὐ μὴν πληρούμενοι διὰ τὸ ἐν τάχει ἐξουρεῖσθαι τὸ ποθέν. Αὐτῶν δὲ τῶν νεφρῶν ἰδίον ἐστὶ πάθος ὁ διαβήτης ὀρεγομένων μὲν ἀμέτρως τὸ ὕγρον, κατέχειν δὲ αὐτὸ οὐ δυναμένων διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς καθεκτικῆς ἐν αὐτοῖς δυνάμεως ὥσπερ γὰρ (γε?) ἐπὶ τῶν κυνωδῶν ὀρέξεων καὶ ἐπὶ τινων λειεντεριῶν ὀρέξεις μὲν σφοδρόταται γίνονται αἱ τινες ἀναγκάζουσι πολλὰ μὲν καὶ λαύρως προσφέρεσθαι σιτία, οὐδὲν δὲ σχεδὸν τῶν εἰσφερομένων κατέχεται· ἀλλὰ ἐπὶ μὲν τῶν κυνωδῶν ὀρέξεων διὰ τὸ βάρος ἀπεμεῖται, ἐπὶ δὲ τῶν λειεντεριῶν, καὶ διὰ τὸ βάρος, καὶ διὰ τὴν ὑποκειμένην ἀσθένειαν τῆς καθεκτικῆς δυνάμεως κάτω διαχωρεῖται ἅπεπτα. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐν τοῖς νεφροῖς σφοδρότατη μὲν γίνεται τῆς ὀρρώδους ὑγρότητος ὄρεξις, διὰ δὲ τὴν ἀσθένειαν τῆς καθεκτικῆς ἐν αὐτοῖς δυνάμεως ἀθρόον ἐπὶ τὴν κύστιν τὴν ἔκκρισιν αὐτῆς ποιοῦνται. — Ἀρεταῖος δὲ προστίθησι καὶ ταῦτα· Τὰ σπλάγχνα αὐτοῖς καίεσθαι δοκοῦσιν, ἀσώδεις, ἄποροι, οὐκ εἰς μακρὸν θνήσκουσιν· πυριφλεγέες δίψαι· καὶ ἀπούρησις ταχέια, ἀλλὰ καὶ εἰς μικρὸν κατάσχωσι τὸ οὔρον, παροιδέουσι ὀσφύν, ὄρχεις καὶ ἰσχία. Ἦν δὲ ἐπὶ μᾶλλον αὕξεται, θερμασία δακνώδης ἐν τοῖς σπλάγχχοις, τὸ ἐπιγαστριον ῥυτιδοῦται, καὶ φλέβες ἐν αὐτῷ ἐπαίρονται, ἰσχυοὶ δὲ τὴν ὅλην ἔξιν, τηκεδὼν δὲ τοῦ σώματος γίγνεται δεινὴ. Ἄλλοι δὲ οὐκ οὔρουσιν, οὐδέ τις ἄλλη τοῦ πινομένου διαπνοή· τοιγαροῦν ἀκορίη μὲν τοῦ ποτοῦ, πλημύρῃ δὲ τοῦ ὕγρου, περιτάσει δὲ τῆς κοιλίης ἐξερράγησαν ἀθρόοι, χυμοὶ δὲ μοχθηροὶ ἀναποθέντες ἐν αὐτῷ τῷ σώματι τῶν νεφρῶν τὸ πάθος ἐργάζονται. Σκοπὸς οὖν ἡμῖν ἐν ταῖς θεραπείαις γινέσθω ἀμαυρῶσαι τὴν δριμύτητα τῶν ὑγρῶν, καὶ δυσκινητότερον τό τε αἷμα καὶ τὴν σὺν αὐτῷ ἀναμειγμένην ὀρρώδη ὑγρότητα ἐργάσασθαι, καὶ τὴν δυσκρασίαν τῶν νεφρῶν ἀνακαλέσασθαι. Ἀρχομένου τοίνυν τοῦ πάθους εὐθέως, μηδέπω τελειωθέντος, ἄριστον τέμνειν τὴν ἐν ἀγκῶνι φλέβα, καὶ σύμμετρον ἀφαιρεῖν, κεχρῆσθαι δὲ καὶ τοῖς μετρίοις τῶν διουρητικῶν διαρρύπτειν δυναμένους τὴν ἀναπεπωμένην ἐν τοῖς νεφροῖς κακοχυμίαν. — Χρονίσαντος δὲ τοῦ πάθους, μήτε φλεβοτομίαν παραλαμβάνειν, μήτε διουρητικὸν μηδὲν

προσφέρειν· καταπίπτει γὰρ ἡ δύναμις ἐπὶ τῶν χρονιζόντων, καὶ δριμύτερον ἀποτελεῖται τὸ πᾶν σῶμα ἐν ταῖς φλεβοτομίαις, καὶ τὰ διουρητικὰ δὲ διδόμενα ἐπὶ τῶν χρονιζόντων πολλαπλασιάζει τὸ πάθος. Μέγιστον δὲ ἴαμα τῷ πάθει τούτῳ πίνοντα ἐξεμεῖν αὐτίκα, πίνειν δὲ ὥς ὅτι ψυχρότατον καὶ τῇ ἄλλῃ διαίτῃ ψυχροτέρᾳ κεχρῆσθαι, τῶν τε ψυχόντων λαχάνων ἐσθίοντα τῶν μὴ διουρητικῶν καὶ πτισάνης χυλὸν ψυχρὸν ῥοφοῦντα, ἀντισπᾶν δὲ καὶ εἰς ἰδρῶτας τὴν ὕλην. — Ἄριστον δὲ, φησὶν Ἀρεταῖος, καὶ ἡ ἐν πίθῳ γινομένη πυρία, ὥστε ὑπερέχειν ἄνω τοῦ πίθου τὴν κεφαλὴν, ἵνα τὸ μὲν πᾶν σῶμα θερμαίνεται, ψυχρὸν δὲ ἔλκη ἀέρα, τὰ δὲ ἄλλα ὥσπερ καῦσον θεραπεύειν, ἵνα ταχὺ ἄδιψος γένηται. Τὴν τε οὖν πάλιν τοῦ ἀλφίτου φυράσας ὀξεῖ καὶ ῥοδίνῳ κατάπλαττε τὸ ὑποχόνδριον, καὶ φύλλα ἀμπελοῦ τρίψας ἀπαλὰ, ἢ κοτυληδόνης, ἢ ἀνδράχνης, καὶ σέρεως, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. Προπότιζε δὲ καὶ πολυγόνου χυλὸν συνεχῶς ἐν οἴνῳ μέλανι, καὶ σύμφυτον, καὶ φοινίκων ἀπόβρεγμα, καὶ μύρτων, καὶ ἀπίων, καὶ γῆς ἔντερα ἐφθὰ, μετὰ χυλοῦ τινος τῶν προειρημένων. Σιτία δὲ προσφέρεσθαι τὰ εὖχυμα, καὶ ἄδηκτα, καὶ ἀμβλύνειν τὴν δριμύτητα δυνάμενα, οἷά ἐστιν ῥά ῥοφητὰ, καὶ σεμίδαλις, καὶ χόνδρος ἐσκευασμένος ἐν ῥοφήματος ἰδέᾳ, καὶ χοίρεια κρέα ἀπίμελα λίαν ἐφθὰ· οἶνος δὲ ἐρυθρὸς παχύτερος, ψυχρῷ μᾶλλον κεραννύμενος εἰς διάνιψιν τῶν ἀλμωδῶν χυμῶν τῶν ποιητικῶν τῆς δίψης· μεταβάλλει γὰρ ὁ οἶνος τὴν σύγκρισιν ἐπὶ τὸ γλυκύ. ^[45]

1 (50) Οὐκ ἄθετον δὲ διδόναι καὶ τυρὸν νεοπαγῇ ἄναλον, καὶ γάλα διὰ κοχλάκων ἢ σιδήρων διαπύρων ἐσχισμένον, ἀρθέντος τοῦ ὀρρώδους. Ἀπρακτούντων δὲ τῶν προειρημένων βοηθημάτων, καὶ ἐπιτεινομένης τῆς διαθέσεως, οὐκ ἄτοπον καὶ τοῖς ναρκωτικοῖς κεχρῆσθαι προσφέροντας τὴν διὰ κωδυῶν ἀντίδοτον ὑπνωτικὴν, ἢ τινὰ τῶν ἀνωδύνων τροχίσκων, καὶ ἐνέματι ὑπνωτικῷ κεχρῆσθαι, οἷόν ἐστιν ὅπιον ὀροβιαῖον μέγεθος μετὰ ἴσου ἢ πλείονος καστορίου· διαλυέσθω δὲ γλυκεῖ κρητικῷ ταῦτα, οὐχ ὥσπερ ἐπὶ κωλικῶν μετὰ πηγανίνου ἐλαίου· ἐμψύχειν γὰρ ἐπὶ τούτων βουλόμεθα. Ἐνίεται χρησίμως καὶ ἔλαιον ἐν ᾧ γῆς ἔντερα ἐναφήψηται, καὶ ἔξωθεν δὲ προσκομιστέον ταῖς λαγόσιν ὀπισθεν καὶ τῷ ἥτρω καταπλάσματα, καὶ ψύγματα καὶ χρίσματα ψύχοντα, οἷον θριδακίνης, κοτυληδόνης, φακοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν τελμάτων, περδικίου, καὶ τὰ παραπλήσια, κηρωτὰς δὲ ἐπιτιθέναι τοῖς τόποις διὰ ῥοδίνου ἐσκευασμένας, ἢ χαμαιμηλίνου, προσλαβούσας χυλοῦ τῶν προειρημένων τινός. Ἐπὶ ὧν δὲ σφόδρα ναρκῶσαι βουλόμεθα τὴν αἴσθησιν καὶ μανδραγόρου χυλοῦ προσπλέκειν τῇ κηρωτῇ, καὶ μήκωνος φύλλων χυλοῦ, καὶ τὰ παραπλήσια· ἐκ διαλειμμάτων δὲ τινων διδόναι καὶ τῶν πρὸς τὰ θανάσιμα πεποιημένων ἀντιδότων, καὶ μάλιστα τῆς διὰ ἐχιδνῶν θηριακῆς Ἀνδρομάχου προσφάτως ἐσκευασμένης, καὶ τῆς τοῦ Ἑσδρά. Περὶ ἀτονίας νεφρῶν αἱματώδη οὖρα ἐκκρινόντων. ^[67]

2 Ἐκ τῶν Ῥούφου. Νεφρῶν γε μὴν ἐστὶ καὶ ἄλλο πάθος, ἐπὶ οὗ λεπτὸς ἰχώρ αἵματος οὐρεῖται, συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ διὰ ἀτονίαν τῶν νεφρῶν, ὥσπερ ἐπὶ ἥπατι ἔφαμεν γίνεσθαι, καὶ διὰ τὴν εὐρύτητα τῶν ἐκ τῆς κοίλης φλεβὸς εἰς τοὺς νεφροὺς τὸ οὖρον διηθούντων στομάτων· εὐρύτεροι γὰρ οἱ πόροι τυγχάνοντες χαλῶσιν τι καὶ τοῦ αἵματος ἐκ τῆς φλεβὸς, καὶ ἄλλας παχύτητας, ὥστε μετὰ τὴν τῶν οὐρουμένων κατάστασιν ὑποστάσεις ἐν τῷ ἀγγεῖῳ εὐρίσκεσθαι καὶ ἐπιπάγους ἄνωθεν θαλασσίῳ πνεύμονι μάλιστα ἐοικότας. Περφθέντος μὲν οὖν τοῦ σιτίου καὶ παρελθόντος εἰς τὰς φλέβας, οὐρεῖται ὅποια εἴρηται· νεαροῦ δὲ ἔτι ὄντος καὶ ἀπέπτου τοῦ σιτίου, καθαρὰ καὶ ὕδατώδη καὶ ἀνυπόστατα ἐκκρίνεται τὰ οὖρα. Πονοῦσι δὲ οὐδὲν, ἢ βραχὺ παντελῶς, καὶ κουφίζονται ἐπὶ ταῖς οὐρήσεσι, λεπτύνονται γε μὴν τῷ χρόνῳ πάντες, καὶ μᾶλλον ὅσοις αἷμα πλεῖον οὐρεῖται. Ἡσυχάζειν μὲν οὖν κατὰ ἀρχὰς τούτοις συμφέρει, καὶ σιτία στύφοντα καὶ οἶνους μέλανας προσφέρεσθαι, τῶν δὲ διουρητικῶν ἀπέχεσθαι καὶ συνουσίας παντάπασι, πίνειν δὲ τὰ τῶν αἱμοποϊκῶν φάρμακα, καὶ μάλιστα πολυγόνου χυλὸν καὶ

συμφύτου ρίζης ἀφέψημα, καὶ τραγάκανθαν ἐν οἴνῳ μέλανι βεβρεγμένην. Ἰσθησι δὲ τὰς ἐκ νεφρῶν αἱμορραγίας καὶ στρατιώτου τοῦ ἐπὶ τῶν ὑδάτων νηχομένου ὁ χυλὸς πινόμενος, καὶ τὸ ἀφέψημα τῆς ρίζης τῆς μεγάλης κροκοδειλιάδος τῆς παρὰ τὰ ὕδατα φυομένης, ἣν οἱ Σύριοι ὀρόφην καλοῦσι, γλυκυσίδης ἦτοι παιωνίας κόκκοι πυρροὶ δώδεκα σὺν οἴνῳ, ἐλαφεῖου κέρατος κεκομμένου < α' σὺν οἴνῳ, ἰτέας φύλλα λεῖα σὺν οἴνῳ, λυσιμαχίου χυλὸς, λίθου αἱματίτου < α', λωτοῦ τοῦ δένδρου τῶν πρισμμάτων τὸ ἀπόβρεγμα, λευκῆς ἀκάνθης ρίζης τὸ ἀφέψημα καὶ τὰ παραπλήσια, ἃ τίνα ἐν τῷ Περὶ αἱμοπτοϊκῶν λόγῳ προεῖρηται. Ἐπιτιθέναι δὲ καὶ τοῖς νεφροῖς καὶ τῇ ὀσφύϊ ἔξωθεν τὰ πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον ἀναγραφησόμενα ἐπιθέματα, καὶ τὰ πρὸς τὰς τοῦ αἵματος πτύσεις, καὶ ὅσα τῇ στύψει καὶ τῇ ξηρότητι τόνον παρασχεῖν δύναται, οἷά ἐστι βάτου φύλλα, καὶ δρυὸς φύλλα καὶ βάλανοι, καὶ μυρσίνης φύλλα καὶ ὁ καρπὸς, σίδια καὶ βαλαύστια, καὶ τοῦ περδικίου τὰ φύλλα, καὶ τὰ παραπλήσια, ἀναλαμβάνόμενα φοίνιξι πατητοῖς καὶ ἐπιτιθέμενα. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνατρέφειν τὴν ἔξιν γάλακτι καὶ σιτίοις, κρέασιν ὀρνιθείοις, καὶ ὑείοις ἀπιμέλοις, ὥς ἂν καὶ τὸ σύμπαν σῶμα ἄγειν (ἄγηται;) εἰς ἰσχὺν, καὶ οἱ νεφροὶ ῥωσθέντες τὸ οἰκεῖον ἔργον ἐπιτελῶσιν, οἰκεῖον δὲ τοῖς νεφροῖς ἐστὶ τὸ διακρίνειν καὶ διηθεῖν τὸ ὀρρώδες ὑγρὸν ἀπὸ τοῦ αἵματος. Περὶ τῶν κατὰ περίοδον τίνα αἷμα οὐρούντων. ^[31]

- ³ Ἐκ τῶν Ἀρχιγένους. Ἐκκρίνεται δὲ ἀπὸ τῶν νεφρῶν κατὰ περιόδους τινὰς ἐπὶ τινων αἷμα παραπλησίως τῷ ἀπὸ τῶν αἱμορροΐδων ἐν ἔδρᾳ, καὶ κατὰ ἀρχὰς μὲν διὰ τὸ χωρὶς τινος ὀδύνης ἐκκρίνεσθαι οὐδὲ ὅλως οὐ δοκεῖ ἐπιφοβὸν εἶναι τοῖς πεπονθόσι, χρονισθὲν δὲ, εἰ ἐπισχεθεῖη ποτὲ τὸ ἐκκρίνεσθαι ἔθος ἔχον, βάρος ἐπιφέρει καὶ ἐτέρων κακίστων νοσημάτων αἴτιον γίνεται, εἰς ἕτερα μόρια ῥέψαντος τοῦ αἵματος· ἀρθριτικαὶ γὰρ διαθέσεις ἐπὶ ἐνίων ἐκ τῆς ἐποχῆς συμβαίνουσιν, ἢ σκοτώματα, ἢ μελαγχολικαὶ παράνοιαι, ἢ μανίαι, ἢ ὄψεων πηρώσεις, ὥσπερ καὶ τῆς τῶν αἱμορροΐδων ἐποχῆς· τὰ πολλὰ δὲ εἰς καχεξίαν καὶ ὕδρωπα ἐντεῦθεν ἐπιτηδειότης γίνεται. Δῆλη δὲ γίνεται ἡ ἐκ τῶν νεφρῶν τοῦ αἵματος ἔκκρισις, συναισθανομένων αὐτῶν τῶν πασχόντων τῆς παρόδου τοῦ ἐκκρινόμενου αἵματος κατὰ τὸν τόπον τῶν νεφρῶν πολλάκις, καὶ μάλιστα ἐπειδὰν ἀνεπίμικτον οὖρου ἐκκρίνηται. Γίνεται δὲ τὸ πάθος μᾶλλον ἐπὶ ἀκμαζόντων καὶ νέων, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀκολάστως κεκρημένων τοῖς ἀφροδισίοις. Ἐκκρίνεται δὲ ἐπὶ τινων ἐκ τῶν νεφρῶν αἷμα, καὶ ῥήξεως ἀγγείου ἐν τοῖς νεφροῖς γινομένης, ὥς ἐπὶ τῶν φορτίον βαρὺ ἀραμένων, ἢ μέγα πηδησάντων, ἢ ἐξ ὑψηλοῦ πεσόντων, ἢ τι τοιοῦτο ἕτερον βίαιον ὑπομεινάντων, ἐνίοτε καὶ διὰ δριμέων ἄνωθεν ἐπιρρύντων χυμῶν ἀνάβρωσις γίνεται τῶν ἀγγείων. Πειρατέον μὲν οὖν εὐθὺς κατὰ ἀρχὰς ἐπισχεῖν τὴν φορὰν τοῦ αἵματος, μάλιστα ἐπὶ τῶν κατὰ περίοδον ἐκκρινόντων· μελετῆς γὰρ γινομένης, ὥς προεῖρηται, οὐδὲ ἡ ἐποχὴ ἐστὶν ἀσφαλής. Φλεβοτομία τοίνυν ἀπὸ ἀγκῶνος εὐτεθήσει, ἐπὶ μὲν τῶν κατὰ περίοδον ἐκκρινόντων τὸ αἷμα ὀλίγον πρότερον τῆς περιόδου παραλαμβάνομένη, ἐπὶ δὲ τῶν διὰ ῥῆξιν ἀγγείου εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, μεμερίσθαι δὲ τὴν ἀφαίρεσιν ἄμεινον, ἵνα ἀντίσπασις κατὰ βραχὺ γένηται. Σκέπειν δὲ τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς σπόγγοις ὀξυκράτῳ δεδευμένοις, ἢ ἐρίοις οἰσυητοῖς σὺν ῥοδίνῳ καὶ ὄξει, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ ἐμπλάστρους ἐπιτιθέναι ἐναίμους κολλητικὰς. Ἐπιτηδεῖος δὲ καὶ σικύα προστιθεμένη, καὶ μάλιστα εἰ φλεγμονὴ ὑποπτεῦοιτο εἶναι ἐπὶ τῶν διὰ ῥῆξιν ἀγγείου αἷμα οὐρησάντων. Ἀρμόσει δὲ καὶ τούτοις ποτήματα τὰ τοῖς αἱμοπτοϊκοῖς διδόμενα, μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὴν τοῦ αἵματος ἔκκρισιν διαιτᾶν ὥστε αἷμα πολὺ μὴ γίνεσθαι, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν κατὰ περίοδον ἐκκρινόντων, καὶ γυμνάζειν συνεχῶς τὰ ἄνω μέρη τοῦ σώματος· ἐπὶ δὲ τῶν διὰ ῥῆξιν ἀγγείου αἷμα οὐρησάντων, εἰ ἔλκωσις ὑπολειφθεῖ ἐν τοῖς τόποις μετὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ αἵματος, θεραπευθήσεται διὰ τῶν ῥηθησομένων ἐν τῷ Περὶ ἑλκώσεων τόπῳ. — * Ἐμπλαστρος νεφριτικὴ· κηροῦ οὐγγ. α', κρόκου

ἐξάγ. α', λεκίθων (l. λεκίθοι) ὥων δύο, φοινίκων (l. φοίνικες) ι', καὶ ῥοδίνου τὸ ἄρκοῦν. Περὶ λιθιῶντων νεφρῶν. ^[33]

⁴ Ἐκ τῶν Ἀρχιγένους καὶ Φιλαργίου. Ταῖς ἐν νεφροῖς λιθιάσεσιν οἱ προβεβηκότες ἀλίσκονται μᾶλλον τῶν παίδων, ὥσπερ ταῖς ἐν κύστει οἱ παῖδες συνεχέστερον τῶν προβεβηκόντων· αἰτίαι δὲ τῆς τούτων γενέσεως ἀπεψία συνεχεῖς, διὰ ᾧν πλήθος ὕλης ἀπέπτου ἀθροίζεται, καὶ πύρωσις περὶ τοὺς νεφροὺς καὶ τὴν κύστιν ἀποτελεῖται, ἥ τις κατοπτῶσα τὰ ὑγρὰ συνίστησι καὶ ἀπολιθοῖ ὁμοιοτρόπως τοῖς ἐν τοῖς ἐψομένοις ὕδασι, κατὰ τὰ χαλκεῖα μάλιστα τῶν βαλανείων εὕρισκομένοις πύροις. Συνίστανται δὲ ἐν τοῖς νεφροῖς οἱ λίθοι κατὰ τὰς κοιλίας αὐτῶν, ἢ μικροὶ, ἢ μείζονες, καὶ ποτε μὲν εἷς, ποτὲ δὲ πλείονες, διαφέροντες δὲ τῷ μεγέθει, καὶ τῷ σχήματι, καὶ τῇ χροῇ, καὶ τῇ τραχύτητι, καὶ τῷ πλήθει· καὶ γὰρ μέλανες εὕρισκονται, καὶ ὑπόλευκοι, καὶ ὠχροί· καὶ οἱ μὲν περιφερεῖς καὶ λεῖοι εὐέκκριτοι· οἱ δὲ ἄλλως πως ἐσχηματισμένοι, καὶ μάλιστα οἱ ἐπιμήκεις καὶ οἱ τραχεῖς, δυσέκκριτοι. Παρέπεται δὲ τοῖς πάσχουσι βάρος ἐντόπιον, ὅγκου μηδαμοῦ προφαινομένου ἐκτὸς, εἰ μὴ καὶ φλεγμονὴ διὰ τὸν λίθον ἀποτελεσθεῖν, δυσκαμπῆς τε αὐτοῖς ἢ ῥάχιδος γίνεται, καὶ τὸ ὅλον σῶμα δυσκίνητον, νάρκη τε περὶ τὰ σκέλη, καὶ μάλιστα τοῦ καταλλήλου σκέλους, οὐρά τε ὀλίγα μὲν κατὰ ἀρχὰς τῆς σφηνώσεως ἐκκρίνεται καὶ ὕδατώδη, ὕστερον δὲ καὶ ἐποχὴ τελεία γίνεται, καὶ ἡ κοιλία ἀδιαχώρητος μὲν μένει, προθυμίας δὲ πρὸς ἐκκρίσεις ποιεῖ πολλὰς, ἐκκρίνεται δὲ ἐνίοτε καὶ αἷμα ὑπὸ τῆς βίας τῶν λίθων, καὶ μάλιστα τραχυτέρων ὄντων. Μετακινηθέντος δὲ τοῦ λίθου ἐκ τῶν νεφρῶν καὶ καταφερομένου ἐπὶ τὴν κύστιν, οὐρά τε πολλὰ ἐκκρίνεται ὑπόστασιν ψαμμώδη ἔχοντα, καὶ ἡ κοιλία ἐκδίδωσι δαψιλῇ, συναίσθησίς τε γίνεται τῷ πεπονθότι, ὥς παροδεύοντος ἀπὸ τῶν νεφρῶν ἐπὶ τὴν κύστιν τοῦ λίθου. Θεραπεία τῶν λιθιῶντων νεφρῶν.

[22]

⁵ Σφηνωθέντος δὲ ἐν τοῖς νεφροῖς λίθου καὶ σφοδροτάτας ὀδύνας ἐπιφέροντος, καὶ πλήθους αἵματος κίνδυνον ἀπειλοῦντος, ἐπὶ τὸ τεινόμενον μέρος προσκαλεῖται τὰς ὕλας διὰ τὰς ὀξείας ὀδύνας. Τέμνειν μὲν οὖν προσήκει τὴν ἐν ἀγκῶνι τῆς καταλλήλου χειρὸς φλέβα κατὰ τὸ πληθωρικῶς διακείμενον σῶμα, κενοῦν δὲ ἐλάττω πολλῷ ἢ περ ἀπαιτεῖ τὸ πλῆθος· οὐ γὰρ πάντως διὰ ταχέως ἐλπίζομεν ἐκπεσεῖσθαι τῶν νεφρῶν τὸν λίθον, καὶ μάλιστα εἰ μέγας τηρεῖν οὖν χρὴ τὴν τοῦ αἵματος κένωσιν εἰς τὴν μέλλουσαν γίνεσθαι ἐν τῷ σώματι τῷ χρόνῳ δαπάνην. Τοῖς μὲν οὖν αἵματος πλῆθος ἀθροίζουσι φλεβοτομία χρησίμος, τοῖς δὲ κακοχυμῖαν κάθαρσις ἐπιτηδεῖα ἢ τῷ πλεονάζοντι χυμῷ κατάλληλος· καὶ δεῖ ταύτην παραλαμβάνειν, εἰ μὴδὲν ἕτερον κωλύοι. Μετὰ δὲ τὴν τοῦ αἵματος κένωσιν ἢ τὴν κάθαρσιν παραλαμβάνειν ἐπὶ αὐτῶν τὴν ὑποτεταγμένην κοινὴν ἐπιμέλειαν πάντων τῶν λιθιῶντων. Ἀληθόνων μὲν οὖν ἐξαίφνης, ἢ κατὰ ὀλίγον εἰσβαλλουσῶν, καὶ αὐξανομένων ἐπὶ ψαμμίοις προκεκενωμένοις σὺν τοῖς οὖροις, εἴτα καὶ ὕδατῶδων οὖρων ἐκκριθέντων, καὶ τῶν προῤῥηθέντων σημείων παρεπομένων, κλύζειν αὐτίκα τὴν κοιλίαν διὰ ἀφεψήματος πιτύρων, ἰσχάδων, τήλεως καὶ ἀριστολοχίας· καὶ εἰ μὲν κενωθείεν δεόντως, ἀρκεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ, καὶ δις, καὶ τρίς κλύζειν, καὶ μάλιστα εἰ παρελείφθη τὸ τῆς φλεβοτομίας, ἢ τὸ τῆς καθάρσεως βοήθημα. Μετὰ δὲ τὸ ἱκανὸν ἐκκρίναι τὴν κοιλίαν ἐνιέναι χρὴ τι τῶν πραϋνέιν καὶ χαλᾶν τὰς φλεγμονὰς δυναμένων τῶν περὶ τὸν λίθον σωμαμάτων, τοῦτο δὲ ποιεῖν δυνήσεται ἀνήθινον ἔλαιον, ἐντακέντος αὐτῷ στέατος ὀρνιθείου προσφάτου, καὶ μάλιστα χηνὸς καὶ φασιανικοῦ, ἢ βουτύρου. Μὴ παρόντων δὲ τούτων, τῆλιν καὶ τῆς ἀλθαίας τὴν ῥίζαν ἐψήσαντας τῷ ἐλαίῳ ἐνιέναι, καὶ ἐγκαθίσματα δὲ παραλαμβάνειν διὰ ἀφεψήματος τήλεως, ἀλθαίας, ἀνήθου, ἀρτεμισίας, ἰσχάδων, καὶ ἐλαίου. Μάλιστα δὲ τὰ ἐγκαθίσματα παραλαμβάνειν χρὴ ἐν τοῖς βαλανείοις καὶ μετὰ τοῦτο εὐθέως ἐμβιβάζειν χλιαρωτέρᾳ ἐμβάσει, καὶ τοῦτο συνεχῶς ποιεῖν. Καὶ πυρίαι τοῖς τόποις προσαγόμεναι ὠφελιμώταται διὰ πιτύρων ἢ ψημένων τοῖς προῤῥηθεῖσιν ἀφεψήμασι, καὶ μετὰ

τὰς πυρίας καταπλάσσειν ἀλεύρω πυρίνῳ μετὰ λινοσπέρμου καὶ τήλεως, μέλιτός τε καὶ ἐλαίου ἀνηθίνου ἢ γλευκίνου, ἐπιπάσσοντας ἐν τῇ ἐψήσει τῷ καταπλάσματι καὶ ἀλθαίας ρίζης κεκομμένης καὶ σεσημένης· ἐπὶ τέλει δὲ τῆς ἐψήσεως καὶ τερεβινθίνῃ ἐμβαλλέσθω. Κάλλιστον δὲ γίνεται κατάπλασμα καὶ ἐξ ἀλεύρων θερμίνων ἠψημένων ἐν γλυκεῖ μίσειν δὲ τῷ ἀλεύρῳ καὶ πευκεδάνου ρίζας ὡς λειοτάτας, καὶ χαμαιμήλου λειοτάτου. Ἄγαθον δὲ καὶ ἄρτον ἔψοντας ἐν γλυκεῖ καταπλάσσειν ὄσφυν καὶ κενεῶνας οὐ μὴν οὐδὲ κύστιν καὶ ἥτρον καταπλάσσειν ἄθετον· πυκνὰ δὲ ἄλλα καὶ ἄλλα ἐπιφέρειν καταπλάσματα, πρὶν ψυχρὸν γενέσθαι τὸ πρῶτον· εἰ δὲ μὴ, θερμάσματί γε ἔξωθεν ἐτέρῳ σκέπειν, ὡς μὴ καταψύχεσθαι, τοῦτο δὲ γενήσεται σακέλλων ἐπιτιθεμένων τῷ καταπλάσματι, ἢ πυριατηρίων. Πολλοῖς μὲν δὴ εἰς τὸ οὖρηθῆναι τὸν λίθον ἤρκεσε καὶ ταῦτα μόνον· σὺ δὲ καὶ τῶν διουρητικῶν προπότιζε. Οὖρα δὲ πολλὰ φέρειν δύναται μήου ἀθαμαντικοῦ, φοῦ ποντικοῦ, ἀκόρου, ἀγρώστεως, καὶ τῆς νάρδου τὸ ἀφέψημα, καλάμου ἀρωματικοῦ, ἄμμεως, δαύκου, ὀρεοσελίνου, ὑπερικοῦ, λιβανώτιδος, ἀσάρου, ἀσφοδέλου ρίζης, βρυωνίας ρίζης τὸ ἀφέψημα, καὶ κόκκος ὁ βαφικός. Τούτων ἕκαστον, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια κατὰ ἑαυτὰ καὶ σὺν ἀλλήλοις διδόμενα οὖρα κινεῖ ἐναργῶς παχέα δὲ ἄγει οὖρα σκολύμου ρίζης ἀφέψημα, ἐρυθροδάνου ρίζης ἀφέψημα πινόμενον, καππάρεως ρίζης φλοιὸς καὶ τὰ ὅμοια. Ἐπεγείρει δὲ τῷ ἐρεθισμῷ πρὸς ἔκκρισιν τὰς δυνάμεις σκόροδον, χαμαιδάφνης ἀσπάραγοι, βρυωνίας ἀσπάραγος, σκίλλης τὸ τρίτον ἀφέψημα, προαποχυθέντος τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου ἀφεψήματος ποδηγητικὰ δὲ ἐπὶ τοὺς νεφροὺς γίνεται τῶν θρύπτειν τοὺς λίθους δυναμένων πευκεδάνου ρίζα, βρυωνία, σέλινον, στρουθιον. Θρυπτικά δὲ λίθων ἐστὶ τῶν ἐν νεφροῖς σίον, ἀδιάντον, βδέλλιον, ἄγνου σπέρμα, ὄξυμυρσίνης ρίζα, δάφνης φλοιὸς τῆς ρίζης, παλιούρου σπέρμα, τριβόλου ἀφέψημα, σαξιφράγου, βεττονικῆς, ἀγρώστεως ρίζης, δαμασνίου ρίζης, ἐρεβίνθων ὁ ζωμός, κυπέρου ρίζα, λινόσπερμον, τηκόλιθον, τῆς φιλανθρώπου λεγομένης καὶ ξανθίου τὸ σπέρμα τὸ ἐν τοῖς ἀκανθώδεσι σφαιρίοις εὕρισκόμενον παρεοικὸς λίνου σπέρματι, ἐλειῶν ἀσπαράγων ρίζα, ὕαλος κεκαυμένη λεία, ἀλθαίας ρίζα καὶ τὸ σπέρμα, λαπάθου ἡμέρου ρίζα, κοκκυμηλέας τὸ κόμμι, οἱ ἐκ τῶν σπόγγων λίθοι, γῆς ἔντερα ἐφθά· τούτων ἕκαστον τὸ μὲν ἐψήσας, τὸ δὲ λειότατον ποιήσας, δίδου πίνειν.

[55]

- 5 (50) Ὡςτι δὲ καὶ σύνθετα πλεῖστα λίθων θρυπτικά, ὧν τὰ χρησιμώτερα ὑποτάζομεν τῇ θεραπείᾳ τῆς λιθίωσης κύστεως. Τὰ μὲν οὖν διουρητικά καὶ τὰ τῶν λίθων θρυπτικά τότε διδόναι προσήκει, ὅταν ἔνδοσις τῶν σφοδρῶν ὀδυνῶν γένηται μετακινουμένου γὰρ τοῦ λίθου καὶ σαλευομένου ἐκ τῆς ἔδρας ἢ λώφησις τῶν ὀδυνῶν γίνεται. Εἰ δὲ ἐστηριγμένοι εἶεν οἱ λίθοι, πεφυλάχθαι τὸ πλεῖον ποτὸν καὶ τὰ οὖρητικά, ταῖς πυρίαις δὲ καὶ καταπλάσμασι καὶ ἐγκαθίσμασιν ἀνιέναι τὰ μέρη, καὶ κενοῦν τὴν γαστέρα κλύσμασιν, ὡς μὴ πιέζωνται οἱ οὖρητῆρες. Μετὰ δὲ ταῦτα, πρᾶϋνομένων ποσῶς τῶν ὀδυνῶν καὶ αἱ σικύαι χρησίμως ἐπὶ αὐτῶν παραλαμβάνονται, καὶ μάλιστα γε σφοδρὰ τίθενται, φλεγμονῆς δηλονότι μὴ ὑποκειμένης· μετακινουσι γὰρ πολλάκις αἱ σικύαι οὕτως ἀθρόως τοὺς λίθους, ὡς ἀποκοπὴν αἰφνίδιον φέρειν τῶν πόνων, εἰς τὴν τῆς κύστεως εὐρυχωρίαν μετενεχθέντος τοῦ λίθου· διὸ κατὰ ἀρχὰς ἄνωθεν ἀπὸ νεφροῦ ποιητέον τὴν τῶν σικυῶν πρόσθεσιν, καὶ ἐπὶ βουβῶνα μεθελκυστέον αὐτὰς λοξῶς κατὰ τὴν τῶν οὖρητῆρων θέσιν. Θερμοτέρου δὲ ὑπάρχοντος τοῦ θεραπευομένου σώματος, καὶ δίψης σφόδρας ἐνοχλούσης, προκεκενωμένου δὲ ἤδη τοῦ παντὸς σώματος διὰ τε φλεβοτομίας ἢ καθάρσεως καὶ κλυστήρων πρακτικωτάτων καὶ ἀπερίττου γενομένου, εἴ γε ἔθος ἔχοι πρὸς ψυχροποσίαν, σπλάγχνου μηδενοῦς ἀσθενοῦς ὑπάρχοντος, δεδώκαμεν πολλάκις ὕδωρ ψυχρὸν ἀθρόως τῷ κάμνοντι πιεῖν, καὶ παραχρῆμα ῥωσθέντων τῶν νεφρῶν, ἐξώθησαν τὸν ἐσφηνωμένον ἐν αὐτοῖς λίθον· ἐπὶ δὲ τῶν πληθωρικῶν καὶ περιττωματικῶν σωμάτων, καὶ ἐπὶ ὧν σπλάγχνον ἀσθενὲς ὑπόκειται, παραφυλάττεσθαι χρὴ τὴν τοῦ ψυχροῦ δόσιν. Πολλάκις δὲ

οἱ καταβαίνοντες ἐκ τῶν νεφρῶν εἰς τὴν κύστιν λίθοι [ὥς?] ὑπὸ σφηνὸς ἐνισχύμενοι κατὰ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως εἰς ἔσχατον κίνδυνον ἄγουσι τὸν κάμνοντα τῇ τε τῶν πόνων ὀξύτητι, καὶ ὥς μὴ συγχωροῦντες τὸ οὔρον ἐκκρίνεσθαι. Σχηματίζειν μὲν οὖν τοὺς τοιούτους προσήκει κατὰ τὸ ὕπτιον σχῆμα γινομένους, καὶ ὑψηλότερα πολλῶν τὰ πρὸς τὰ ἰσχία ἔχοντας, κάππειτα διασεΐειν πολυειδῶς ἐκπεσεῖν τοῦ πόρου τῆς κύστεως τὸν λίθον ἐπιτεχνωμένους, μετὰ δὲ δεῖ κελεύειν οὔρεϊν προθύμως καὶ ἀπουρήσαντα μὲν ἔἵν· μὴ κενούμενον δὲ διασεΐειν ἔτι τοῦτο πράξαντας πολλάκις· εἰ [δὲ?] μὴ κενωθείη, καθιέναι σύμμετρον καθετῆρα πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ κάμνοντος, καὶ κομίζειν τὸ ὑγρὸν· οὕτω δὲ ἀπορῥύπτειν μετὰ ταῦτα τὸν λίθον διὰ τῶν πινομένων ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ τῆς κύστεως γινόμενον. Εἰ δὲ ἐκ τῆς κύστεως μὲν ἐκπέσοι ὁ λίθος, κατὰ μέσον δὲ ἐστηρίχθῃ τὸν πόρον τοῦ αἰδοίου, καὶ τιτρώσκων ἐλκώσεως κίνδυνον ἐπιφέρει, ἀφέψημά τινος τῶν προειρημένων διουρητικῶν πλεῖστον διδόναι, καὶ ἀθροῖσαι κελεύειν πλήθος οὔρου, κάππειτα ἐπιτρέπειν οὔρεϊν, καὶ ἐξωθεῖσθαι σπουδαιότερον· οὕτω γὰρ παρασυρεῖς ὁ λίθος ἐκπίπτει ταχέως. Οἶδα δὲ ἐπὶ τινος, φησὶν ὁ Φιλάργιος, τὰ μὲν ἄλλα διεξελθόντα τὸν λίθον, οὐ πολλῶν δὲ ἐσωτέρω τοῦ ἄκρου τοῦ αἰδοίου ἐμφραγέντα ἰσχυρῶς, καὶ ὀλίγου ἐδέξησεν ἀπολέσθαι τὸν ἄνθρωπον διὰ τὴν ἰσχυρίαν καὶ τὴν μεγίστην ὀδύνην· τῇ οὖν στενῇ λαβίδι ἡδυνήθημεν τοῦτον ἐξελκύσαι, μοχλεύοντες ἡρέμα στενῇ μηλωτρίδι. Εἰ δὲ μὴ οὕτως ἐξέλκειν ἡδυνήθημεν, τέμνειν διελογιζόμεθα, τὴν τομὴν ἐμβάλλοντες κατὰ τὸ μήκος τῆς βαλάνου ἄνωθεν· κάτωθεν γὰρ οὐ χρή τέμνειν, ἐπειδὴ ὥς ἐπίπαν συριγγοῦται καὶ ὕστερον διὰ τῆς διαιρέσεως τὸ οὔρον ἐκκρίνεται. Ὅταν δ' οὔρηθῃ ὁ λίθος, γάλα ὄνειον κεραννύοντας μέλιτι ὀλίγῳ διδόναι, καὶ τὰ ἄλλα χρηστότερον τοῦτον διαιτᾶν ὥς τὰ ἔλκη, διὰ τὸν ἐκ τοῦ λίθου γινόμενον σκυλμὸν ἐν τοῖς τόποις· μετὰ δὲ τοῦτο προφυλάττειν τὸν ἄνθρωπον, ὅπως μὴ πάλιν οἱ νεφροὶ λιθιώσιν. Δίαιτα προφυλάττουσα μὴ παλιγγενεσίαν τῶν λίθων γενέσθαι. ^[99]

- ⁶ Μέγιστον δὲ ἐστὶν ἐν τῇ προφυλακῇ μετριότης σιτίου καὶ πέψεις χρησταί· αἱ γὰρ πλησμοναὶ καὶ ἀπεψαίαι οὐ μόνον παροξύνουσι τὴν νόσον, ἀλλὰ καὶ τὴν μὴ οὔσαν γεννώσιν· διὸ δὴ προσενέγκομεν ἐμεῖν ἀπὸ δείπνου πολλάκις, καὶ τοῦ ἀψινθίου πίνειν συνεχῶς, καὶ διὰ τινος χρόνου καθαίρεσθαι διὰ κοιλίας καταλλήλῳ τῇ κράσει τοῦ κάμνοντος καθαρτηρίῳ· σιτία δὲ αἰρεῖσθαι, ἀπὸ ὧν οὔτε πλησμοναὶ, οὔτε ἀπεψαίαι ἔσσονται, καὶ τοῖς διουρητικοῖς δὲ κεχρῆσθαι, ἐπὶ ἡμέρᾳ μὲν ἐσθίοντας σταφυλῖνον πάνυ κάθεφθον καὶ μάραθρον, σίον, σκόλυμον, γλήχωνα, καλαμίνθην καὶ τῶν θαλασσίων ἐχίνους τε προσφάτους, καὶ στρόμβους, καὶ καράβους, καὶ ἀστάκους, καὶ τοὺς ποταμίους καρκίνους. Ταῦτα μὲν ἐπὶ ἡμέρᾳ, διὰ δὲ πλειόνων ἡμερῶν ἡρυγγίου ῥίζης ἀφέψημα πίνειν καὶ χαμαιπίτυος, καὶ δικτάμνου, καὶ τριβόλου ῥίζης, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἤδη προρῥηθέντα, καὶ τὰ ῥηθησόμενα θρυπτικὰ τῶν λίθων φάρμακα. Χρὴ δὲ καὶ τὸ ὕδωρ παρὰ πᾶσαν τὴν δίαιταν καθαρώτατον εἶναι καὶ διηθημένον, καὶ [ὁ?] οἶνος λεπτὸς καὶ λευκὸς οὔρητικὸς, γυμνασίαις τε συμμέτροις κεχρῆσθαι καὶ ἀνατρίμμασιν ἐν τοῖς λουτροῖς νίτρῳ ὁπτῶ καὶ τρυγὶ κεκαυμένη, καὶ κισσῆρει. Καὶ ψιλώθρῳ δὲ συνεχῶς κεχρῆσθαι, καὶ τῇ λοιπῇ δὲ προφυλακτικῇ διαίτῃ τῇ μελλούσῃ ῥηθήσεσθαι ἐν τῷ Περὶ τῆς λιθίωσης κύστεως χωρίῳ. Δίαιτα προφυλάττουσα κ. τ. λ. Ἀρχιγένους σμῆγμα, πρὸς τὴν κύστιν καὶ νεφροὺς πεπονθότας ὥς ψάμμον οὔρεϊν, ᾧ ἐν τοῖς λούτροις ἰδροῦντι χρήσι· πεπέρεως, ἀσβέστου, σινήπεως, τρυγὸς οἴνου κεκαυμένου, σταφίδος ἀγρίας, νίτρου, ἀδάρκης, κησσίρεως, στυπτηρίας σχιστῆς, θείου ἀπύρου ἴσα· χρῶν, προαλείφων ἐλαίῳ. Ἐκ τῶν ἔξωθεν, θρυπτικὸν λίθων [Idiosyncratic Papyrological Character] . Εἰ καθάρσεως ἔστι χρεία, τῷ ζέματι τοῦ μεγάλου ἀποζέματος, ἔψαι ἰδίος ποσὸς πτερώματι βοηθήματος καὶ ἐάσας κατακαθίσαι τὴν ὕλην κάθηρον μετὰ τοῦ ὑγροῦ· τῇ δὲ δευτέρᾳ ἢ γ' τῶν ἡμέρων, λαβὼν κυκλαμίνου ῥίζης λείας χνωδεστάτης ξηρᾶς ὅσον τοῖς τρισὶ δακτύλοις, μέλιτος καὶ ἐλαίου καὶ βουτύρου ἐξ ἴσου, οἴνου δὲ διπλάσιον καὶ πλέον ὥς γενέσθαι ποσότητα ποτηρίου μικροῦ, πεπέρεως κόκκους ἰδ',

λιβάνου χόνδρους β' κυαμιαίους, ἀμφότερα λεῖα καὶ βαλὼν ἐν χυθριδίῳ πάντα ἔψη ἀκάπνῳ πυρὶ ἕως εὐκρατον γένηται, μηδ' ὅλος δὲ βράσαι, καὶ δίδου ἐν τῇ ἐμβάσει καὶ θρυφθεῖς ὁ λίθος ἐξούρηται. Συγχρίσματα νεφριτικῶν, Ὀριβασίου. ^[29]

- ⁷ Κυπρίνου Νγ', κηροῦ Νβ', τερεβινθίνης Να', ἀμαρακίνου μύρου, καὶ δαφνίνου ἀνὰ Να' κενταυρίου, καστορίου, σατυρίου, σμύρνης, πεπέρεως, εὐφορβίου ἀνὰ Γο' γ' κυπέρου, πυρέθρου, γλήχωνος ἀνὰ Γο' α' ἀναλαβὼν, μίγνυε ἐπὶ τῷ τέλει καὶ ὀποβαλσάμου Γο' α'. Τινὲς δὲ εὐφορβίου Γο' α' ^{[?] "} βάλλουσιν. — Ἄλλο μάλαγμα Ἀρχιγένους. Μάλαγμα δὲ φησιν Ἀρχιγένους, ἐξειλέχθω τοῦτο ἐφ' ᾧ λιθίωσιν νεφροὶ ἢ κύστις οὐ οὐκ ἂν εὖροις καταλληλότερον ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν. Πίσσης ὑγρᾶς ἰταλικᾶς κο. β' ^{[?] "}, κηροῦ, πιτυίνης θείου ἀπύρου ἀνὰ Να' ^{[?] "} νίτρου Να' ^{[?] "}, πυρέθρου Γο' ζ', τρυγὸς οἴνου κεκομμένου Νβ', καρδαμώμου ἰταλικοῦ ξα', σταφίδος ἀγρίας ξα', χαλβάνης Γο' ζ', τοῖς δὲ τηκτοῖς τακεῖσιν, ἔμπασσε τὰ ξηρὰ λεῖα. Ἐμπλαστρος νεφριτική. Ποιεῖ κωλικοῖς, ἰσχυαδικοῖς ἐστὶ δὲ Ἀσκληπιάδου δόκιμον. Κηροῦ Γο' δ', στύρακος Γο' α' ^{[?] "}, ἀλόης Γο' α' ^{[?] "}, κρόκου πυρέθρου, ὀποπάνακος, χαλβάνης, λιβάνου ἀνὰ, Γο' α', ἀμμωνιάκου θυμιάματος Γο' β', ἐλαίου παλαιοῦ Γο' δ'. Σκευάσας κατ' ὀλίγον, ἀναλαβὼν, χρῶ θαρῶν, καὶ θαυμάσεις, φησὶν ὁ Ἀσκληπιάδης. Ἐνίοτε δὲ τοῦ ἐλαίου Γο' β' μόνας βάλλομεν. Δίαιτα ἐπὶ ᾧ λιθιώσι μὲν οἱ νεφροὶ, ἡ δὲ τοῦ παντὸς σώματος ἕξις ἰσχνή. ^[16]

- ⁸ Ἐκ τῶν Φιλαργίου. Μοχθηρὰ δὲ κατασκευὴ σώματος, κατὰ ἣν οἱ μὲν νεφροὶ λίθους γεννῶσιν, ἡ δὲ τοῦ παντὸς σώματος φύσις ἰσχνή τετύχηκεν οὕσα· χρήζουσι μὲν γὰρ οἱ λιθιῶντες φαρμάκων καὶ διαιτημάτων λεπτυνόντων· ἐναντιώτατα δὲ ἐστὶ ταῦτα τοῖς ἰσχυοῖς σώμασιν· οἷδα γὰρ τινα τῶν χρωμένων τῇ τοιαύτῃ διαίτῃ διὰ τὸ λιθιᾶν τοὺς νεφροὺς, δυσκινήτων τε καὶ δυσαισθητῶν καὶ ὥσπερ ψοφούντων καὶ καπυρῶν αἰσθανόμενον τῶν ἑαυτοῦ δακτύλων. Οἱ δὲ συνήθεις αὐτοῦ ἰατροὶ κατεψύχθαι τοὺς δακτύλους αὐτοῦ νομίζοντες καὶ παράλυσιν μελετᾶν, τοῖς διὰ εὐφορβίου καὶ ἀδάρκης ἐχρῶντο φαρμάκοις· ἡ δὲ διάθεσις πολὺ χεῖρων ἐγένετο, καὶ προσανέβαινε αἰεὶ τὰ συμπτώματα τοῖς ἀνωτέρω μέρεσι μετὰ καὶ τοῦ σφοδρὰς ὀδύνας ἐπιφέρειν. Ὑστερον δὲ συντυχὼν μοι ὁ κάμνων, φησὶν ὁ Φιλάργιος, καὶ δηλώσας τὰ συμβάντα παρεκάλει βοηθεῖν. Δίαιταν τοίνυν αὐτῷ εὖρον κατὰ ἣν ἄνευ τοῦ βλάπτεσθαι τοὺς νεφροὺς ἰασάμην τὴν ξηρότητα τοῦ παντὸς σώματος. Πτισάνης οὖν χυλὸν ἐπενόησα καὶ τῶν ἰχθύων τοὺς πετράιους τε καὶ πελαγίους, ὅσα τε ἄλλα μηδὲν ἔχουσι γλίσχρον, οὕτω δὲ καὶ τῶν πτηνῶν ζώων ὅσα παραπλησίαν ἔχει τὴν σάρκα, οἷά ἐστι τὰ τῶν ὀρείων περδίκων καὶ ἀτταγῆνων, ψαρῶν τε καὶ κιχλῶν, καὶ κοσσύφων, ἐφεξῆς δὲ τῶν ἐν τοῖς πύργοις περιστερῶν καὶ τῶν πυργιτῶν στρουθῶν, εἶτα καὶ τῶν ἐν τόποις ὑψηλοτέροις τρεφομένων ἀλεκτορίδων· γάλακτος δὲ τοῦ μὲν τῶν ἄλλων ζώων ἀπέχεσθαι παρεκελευσάμην, μόνῳ δὲ χρῆσθαι τῷ τῶν ὄνων, καὶ συντόμως εἰπεῖν, μέσα τῶν παχυνόντων καὶ λεπτυνόντων ἐν τῇ διαίτῃ εἶναι χρὴ τὰ τούτοις διδόμενα τροφῆς λόγῳ. Περὶ λιθίωσης κύστεως. ^[22]

- ⁹ Γεννῶνται λίθοι καὶ ἐν τῇ κύστει τοῖς παιδίοις συνεχέστατα μᾶλλον ἢ περὶ τοῖς τελείοις· ἀδδηφάγα γὰρ τὰ παιδία καὶ ἀεικίνητα, καὶ τροφαῖς ταῖς τυχούσαις καὶ βλαβεραῖς κεχρημένα, καὶ μήτε ὥραν φυλάττοντα τῆς τροφῆς τεταγμένην, ἀλλὰ καὶ πρὶν τὴν πρώτην ληφθεῖσαν πεφθῆναι ἐτέραν προσφέρονται· κινουμένων δὲ αὐτῶν σφοδρότερον μετὰ τροφὴν, ὡμὴ καὶ ἄπεπτος εἰς τὰς φλέβας ἀναδίδεται ἡ τροφή· μαλακὰ γὰρ ἐστὶν αὐτῶν τὰ σώματα καὶ εὐεϊκτα, καὶ τούτου χάριν οὐχ ὑπομένει τὴν ἔμφραξιν κατὰ τοὺς νεφροὺς· παχυτάτων δὲ τῶν οὖρων φερομένων, ἐν τῇ τῆς κύστεως εὐρυχωρίᾳ ὑφίσταται ἐνταῦθα ὥσπερ ἡ τοῦ οἴνου τρὺξ καὶ ἡ τοῦ ὕδατος ἰλὺς· εἶτα ὑπὸ τῆς ἐγχωρίου θερμότητος ξηρανθεῖσα πῶρος γίνεται. Καὶ τὰ ἀκάθαρτα δὲ τῶν ὑδάτων καὶ ἰλὸν πλείστην ἔχοντα, καὶ τὰ σκληρότερα καὶ σφόδρα ψυχρὰ συνεργεῖ τῇ τῶν λίθων γενέσει. Τοὺς μὲν οὖν ἐν τῇ κύστει γενομένους λίθους κατὰ ἀρχὰς

πειραῖσθαι ὑπεξάγειν φαρμάκοις τοῖς ὑποκειμένοις. Φάρμακα τῶν ἐν κύστει λίθων θρυπτικά, καὶ διουρητικά. ^[13]

10 Ἦστι δὲ καὶ φάρμακα τῶν ἐν τῇ κύστει λίθων θρυπτικά· πρασίου σπέρμα, ἵππομαράθρου ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα, ἀρτεμισίας, χαμαιμήλου, ἀμαράκου, ἀλθαίας ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα, βαλσάμου καρπὸς, σίον τὸ παρὰ τὰ ὕδατα, ἀγρώστεως ῥίζα, ἀδίδαντον, φιλειταιρίου ῥίζα, σμυρνίου σπέρμα, ὀξυμυρσίνης ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς, μαράθρου ῥίζα, γλυκυσίδη, ῥώγες πύρινοι ἐσθιόμενοι, κοτυλήδωνος ῥίζα, λευκάνθεμον, λίθοι οἱ ἐκ τῶν σπόγγων, ἄμωμον, τηκόλιθον, λιθόσπερμα, σκολοπένδριον βοτάνη, λίθος τῶν ἐξουρηθέντων ὑπ' αὐτῶν τῶν πασχόντων τριβεῖς καὶ ποτιζόμενος, ξανθίας ἢ φιλανθρώπου βοτάνης τὸ σπέρμα, γῆς ἔντερα πρόσφατα ἐφθὰ λεῖα μετ' οἴνου ἢ κονδίου ἢ ἐτέρου προπόματος, παλιούρου σπέρμα, ἄμωμον. Τοῦτο καὶ τὰ λιθόγονα ὕδατα ἀποκαθαίρει. Συνεψομένων αὐτῶν, ἀμυγδάλης πίκρας τὸ κόμμι, ἀμπέλου δάκρυον, κοκκυμηλέας δάκρυον τοῦτ' ἐστὶ τὸ κόμμι, στρουθίου ῥίζα μετὰ ῥίζης πάνακος καππάρεως φλοιοῦ ἐξουρεῖν τοὺς λίθους ποιεῖ. Λιβανωτοῦ χόνδρος μικρὸς μετ' οἴνομέλιτος, ἀβροτόνου σπέρμα μετὰ πεπέρεως ἴσα· δίδου μετ' οἴνου τούτων ἕκαστον. Μετ' οἴνου δίδεται λευκοῦ ἀφεψημένον ἢ ἐμπασσόμενον ξηρὸν ἢ μετὰ μέλιτος ἢ μετὰ προπόματος τινος. Δίδου δὲ πίνειν καὶ τὰ διουρητικά. Τοῖς μὲν θερμότεροις τὴν ἕξιν, σικύου σπέρμα, σελίνου, πετροσελίνου, ὑακίνθου βολβοῦ τὸ σπέρμα, λευκοῦ ἴου σπέρμα, κρόκου ῥίζαν· καὶ τὰ παραπλήσια τὰ ἐπὶ τῶν λιθιῶντων νεφρῶν εἰρημένα. Τοῖς δὲ ψυχροτέροις τὴν κράσιν, τὰ τούτων θερμότερα δίδου, ὁποῖόν ἐστι μεῖον φοῦ, ἄκορον, βαλσάμου καρπὸς, ἴρις καὶ τὰ παραπλήσια τὰ προῤῥηθέντα ἐν τοῖς νεφριτικοῖς. Ἄλλο Ὀριβασίου πρὸς λιθιῶντας νεφροὺς καὶ κύστιν. Προσωπίδος βοτάνης, ἣν σκορδονίαν κάλουσιν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ περσῶναν, ἔτι δὲ πλατύφυλλος ὁμοία συμφύτω ταύτης Γο' α', πεπέρεως < α', ἴρεως Γο' α'· ἀποτίθεσο λεῖα ἐν ὑέλῳ· ἢ δόσις κοχλ. πλήρωμα μεθ' ὑδρομέλιτος· πότιζε δὲ διὰ τετάρτης. Ἄλλο Ὀριβασίου. Φλόμου ῥίζης, φλοιοῦ ἀπόζεμα· πότιζε πλήθος ἐφεξῆς ἡμέρας ε' καὶ διαλιπὼν ἡμέρας ι', πάλιν πότιζε ε'. Κοινὰ βοηθήματα κύστεως καὶ νεφρῶν λιθιῶντων. ^[27]

11 Ὁξύμελι κινρῶμενον ὕδατι παρέχειν δεῖ ποτὸν ἅπασιν τοῖς λιθιῶσιν νεφροὺς ἢ κύστιν, οἷα σπερ ἂν τύχωσιν ὄντες κράσεως, καὶ ὁποῖόν ποτε αἶμα γεννᾷν δυνάμενοι, πότιζε καὶ ὄξος τὸ σκιλλητικόν. Πόμα θεόπομπον πρὸς πῶρους ἐν κύστει ἢ νεφροῖς. [Κ]ικίου τοῦ ἡμέρου ἐκλεπίσας, κώνων νεαρωτάτων, τήλεως κεκομμένης καὶ σεσησμένης καὶ ἀμυγδάλων πικρῶν γυμνῶν κοπρῦτων (?) καὶ μιχθέντων ἴσων ἀλλήλοις σὺν οἴνῳ σκυβελλίτῃ ἢ γοῦν ἀπὸ Παμφυλίας, ἢ πάντως γλυκέως, καὶ λάμβανε ἐπὶ πτείστας ἡμέρας. Περὶ σκόλυμου ῥίζης καὶ τεττίγων. Καὶ σκόλυμον χρή διδόναι πυκνῶς, καθεψεῖν δὲ τὰς ῥίζας αὐτῶν ἐν οἴνῳ λευκῷ, καὶ λεπτῷ τὴν σύστασιν καὶ τὴν χροιάν· προσφάτως μὲν ἐκ τῆς γῆς ἀνειρημένον, εἰ καιρὸς εἴη, ξηρὸν δὲ κατὰ τὴν ἄλλην ὥραν τοῦ ἔτους· προσφέρειν δὲ δαψιλέστερον τὸ πόμα· ἄγει γὰρ οὔρων πλήθος παχέων, ἐκ τε τῶν φλεβῶν ἀπασῶν ἐλκομένων, ἐκ τε τῶν λιθιῶντων μορίων. Σκόλυμος μὲν οὖν κατ' ἰδιότητά τινα τῆς ὅλης οὐσίας τῆς οἰκείας κράσεως δύναμιν ἔχει ἐλκτικὴν τῶν πεπαχυσμένων ὑγρῶν. Ὀριβάσιος. Ἀγαθοὶ δὲ καὶ οἱ τέττιγες ξηροὶ λεῖοι τῷ ποτῷ ἐμπαττόμενοι καθ' ἑαυτοὺς καὶ σὺν ναρδοστάχυν· συμμέτρως δὲ ἔχουσι ν' τέττιγες πρὸς δύο [?] " τῆς νάρδου < . Δοτέον δὲ ἐφ' ἡμέρας θ' κοχλ. α', εἶτα β' κοχλ., εἶτα γ', εἶτα δύο τῆς ἡμέρας, εἶτα α', καὶ οὕτως ἀνακυκλητέον ἕως θ' δόσεις γένωνται· α', β', γ', β', α', β', γ', β', α'. Περὶ τρωγλοδύτου. Ἄλλα δὲ ἄλλης τετύχηκε φύσεως δι' ἣν καὶ τὴν ἐνέργειαν ἔχει τὴν εἰρημένην, ἣν περ δὴ ὁ τρωγλοδύτης καλούμενος κέκτηται. Στρουθίων δὲ τοῦτο σμικρότατον, κατὰ φραγμοὺς καὶ τοίχους παλαιοὺς διαιτώμενον· σμικρότατον δὲ τοῦτο ἐστὶ τὸ ζωῦφιον ἀπάντων σχεδὸν τῶν ὀρνέων, πλὴν τοῦ βασιλίσκου καλουμένου· παρέοικε δὲ τῷ βασιλίσκῳ κατὰ πολλὰ, ἄνευ τῶν ἐν τῷ μετώπῳ χρυσιζόντων πτερῶν· εὐμεγεθέστερος δὲ ἐστὶ μικρῷ ὁ τρωγλοδύτης

τοῦ βασιλίσκου, καὶ μελάντερος, καὶ τὴν οὐρὰν ἐγγεγερμένην ἔχων ἀεὶ, λευκῶ κατεστιγμένην ὀπισθεν χρώματι· μελάντερος δὲ καὶ λαλίστερός ἐστιν οὗτος τοῦ βασιλίσκου. Καί τις ἔτι ψαρώτερος ἐν ἄκρᾳ περιγραφῇ τῆς πτέρυγος· βραχείας δὲ τὰς πτήσεις ποιεῖται· καὶ δύναμιν ἔχει φυσικὴν, ἀξίαν θαύματος. Ταριχευθεὶς οὖν καὶ ἄνεφθος δοθεὶς, ἐξιάσατο τὴν νόσον τελείως. Καὶ τινὰς οἶδα τῶν χρησαμένων αὐτῷ μηκέτι ὅλως, ὑπὸ τοῦ πάθους ὀχληθέντας ταριχεύεται δὲ καλῶς τῶν πτέρων περιαιρούμενος εἴτα χωσθεὶς εἰς ἄλλας δαψιλοῦς. Κάπειδ' ἀνὰ ξηρὸς γένηται, βιβρώσκεται καὶ παύει τὸ πάθος τελείως. Ἄμεινον δὲ καὶ ἄλλως ἐσθίειν αὐτοὺς εἰ πλείονες εἶεν· ἄφθονον δὲ, οἶμαι, τὸ γένος αὐτῶν ἐστὶ πανταχοῦ, κατὰ τὸν χειμῶνα φαινόμενον. Δίδεται δὲ καὶ ἄλλως. Ζῶν προσήκει ἐμβαλεῖν σὺν τοῖς πτεροῖς τὸ στρουθίον εἰς μικρὸν χυθρίδιον, κάπειθ' οὕτως πωμάσαντα καίειν, ἐπισκοπούμενον συνεχῶς μὴ λάθῃ κόνις γενόμενος ἐπὶ τῇ καύσει· καὶ πρὸς τὸν ἀέρα μένον ἐπὶ τῇ καύσει διαφορηθῇ ὅλον· εἴωθε γὰρ τοῦτο συμβαίνειν καὶ αὐτῷ, τῷ στρουθίῳ καὶ ἄλλοις καιομένοις. Διόπερ κάλλιον μὴ καταχρίειν τὸ πῶμα τοῦ χυθριδίου, ἵνα ἐκ διαστημάτων τινῶν βαστάζοντες τὸ πῶμα καθορώμεν τὸ τῆς καύσεως μέτρον. Δίδονται δὲ εἰς ἅπαξ ὅλην τὴν τοῦ ἐνὸς στρουθίου καυθέντος τέφραν καθ' ἑαυτὴν ἢ προσπλέκοντας φύλλον βραχὺ καὶ πεπέρυ, ἡδύσματος χάριν. Τὸ μὲν οὖν καιόμενον χρήσιμον γίγνεται κατὰ τὰς ὁδοιπορίας, καὶ ἔξεστι τῷ βουλομένῳ, μέλιτι ἐφθῶ ἀναλαμβάνοντα, ἔχειν ἐν ἐτοίμῳ. Βέλτιον δὲ μοι δοκεῖ τὸ τῆς ταριχεύσεως καὶ ἔτι κάλλιον τοῖς δυναμένοις χῶσαι κατὰ τοὺς ἄλλας τὸ στρουθίον ζῶν προεκτιλθέντων τῶν πτερῶν, ὅπερ κἀγὼ ποιῶ, φησὶν ὁ Φιλάργιος. Λογίζομαι γὰρ ἔχειν τι καὶ τὴν τοῦ αἵματος φύσιν οὐ τὰ τυχόντα συντελέσαι δυνάμενον, ἐχούσης τι καὶ τῆς κόπρου δραστικὸν ὅπερ ἐξασθενεῖν κατὰ τὴν καύσιν πείθομαι. ^[45]

11 (50)

Χρήσιμον δὲ τοῖς εὐποροῦσιν καὶ ὁπτόν ἐσθίειν ὁλόκληρον μηδὲν ἀποβαλλομένους ἐξ αὐτοῦ πλὴν τῶν πτερῶν μόνων. Ταῦτα μὲν οὖν, κατ' ἰδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας, ἐνεργεῖν εἴωθεν. Ἐπιτέμνουσι μέντοι γενναίως τὸ τῆς λιθιάσεως ἐν νεφροῖς καὶ κύστει πάθος καὶ αἱ καυστικαὶ δυνάμεις. Πρότερον δὲ ἐνὸς μνημονεύσω ἀπλοῦ φαρμάκου λίαν ἐπαινουμένου, καὶ τελείαν ἀναίρεσιν τοῦ πάθους ἐπαγγελλομένου, καὶ πῶς ἐγγίζειν φαινομένου πρὸς τὰ κατ' ἰδιότητα τῆς ὅλης οὐσίας ἐνεργεῖν δυνάμενοι· ἔχει δὲ οὕτως. Πρὸς λιθιῶντας φάρμακον ᾧ μαρτυρεῖ Μαρκιανὸς ὁ Ἄφρος ἰατρός. Λαγωῦ δέρμα ἐπιτίθει ἐπὶ κεραμίδος, καὶ εἰσάγαγε εἰς φοῦρνον· καὶ ὅταν καὶ ὥς δύνασθαι λειοῦσθαι καλῶς, λαβὼν καὶ λεάνας, δίδου ἐξ αὐτοῦ κ ε μετ' οἴνου νήσκει ἐν τῇ ἐμβάσει τοῦ θερμοῦ. Εἰ δὲ βούλει, φησὶ, δοκιμὴν λαβεῖν τοῦ φαρμάκου, βάλε ἐξ αὐτοῦ εἰς οἶνον καὶ ἔμβαλε τῷ οἴνῳ, λίθον ἐκ ποταμοῦ, καὶ σκεπάσας ἕα ἡμέρας ὀλίγας καὶ θρυβήσεται ὁ λίθος. Τοῦ Πρεσβύτου τοῦ Ἰνδοῦ πρὸς λιθιῶντας, φασὶ δέ τινες, καὶ τῶν ἔξωθεν λίθων δύνασθαι θρυβεῖν, ὥς τὸ πρὸ αὐτοῦ· Ἀκόρου, φοῦ, ὑπερικοῦ ἀνὰ < ς', πράσου σπέρματος < ιβ', ναρδοστάχους < ι', κασίας, λινοσπέρμου, κυπέρου ἀνὰ < κε' μέλιτι ἀναλάμβανε· ἡ δόσις κυάμου μέγεθος. Ἄλλο, τάχιον ποιοῦν ἐξουρηθῆναι τῶν λίθων· μὴ καταφρόνει, φησὶ, τῆς εὐτελείας. Σκόρδων ὀνυχία ζ', πεπέρως κοκκοῦς ε' ἅμα λεάνας πάνυ μετ' οἴνου λευκοῦ παλαιοῦ στύφοντος μιᾶς κράσεως· δίδου πίνειν ἐν βαλανείῳ ἐν τῷ εἰσιέναι εἰς τὰ θερμὰ καὶ ἄπονον μὲν ποιεῖ τὸν πάσχοντα· ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν λίθον ἀπὸ μιᾶς πόσεως ἐκφέρει. Ὀριβασίου νεφριτικοῖς. Ἀκόρου, μείου, φοῦ, ἀσάρου, σαρξιφάγου, πεπέρως μέλανος, πηγάνου σπέρματος, βετονίκης, ναρδοστάχους, πεπέρως λευκοῦ ἴσα· δίδου ξηρὰ κ ε σὺν οἴνῳ στύφοντι ἢ ὕδατι. Ὀριβασίου νεφριτικοῖς ὕπνον ἐμποιοῦν. Ἀνίσου, σελίνου, πετροσελίνου, ναρδοστάχους, πεπέρως λευκοῦ καὶ μέλανος καὶ μακροῦ, ἀνὰ < ι', κινναμώμου < η', σμύρνης < δ', ὀπίου < δ', καστορίου, σίνονος, δαύκου ἀνὰ < β', ὕοσκυάμου σπέρματος < α' [2] "· ῥᾶ, σαρξιφάγου, βετονίκης, κασίας, κυμίνου, σικύου σπέρματος λελεπισμένου ἀνὰ < α'· μέλιτι ἀναλάμβανε καὶ δίδου νήσκει καρύου ποντικοῦ μέγεθος δι' ὕδατος θερμοῦ· ποιεῖ καὶ πρὸς ἔλκη. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ

ἐπαινούμενον. Πεπέρεως μέλανος, πεπέρεως λευκοῦ, πεπέρεως μακροῦ, σαρξιφάγου, βετονίκης, πετροσελίνου, ἀσάρου, κελτικῆς ναρδοστάχυος, ἴσα δίδου < α', μετὰ κονδίτου θερμοῦ κεράσας. Περὶ τραγείου αἵματος. ^[85]

12 Καὶ πρὸς νεφριτικούς καὶ λιθιῶντας ἀπαράβατόν ἐστι τὸ τράγειον αἷμα εἰς τὸ τοὺς τε προὔπαρχοντας λύειν λίθους, καὶ οὕτως ἐξουρεῖσθαι ποιεῖν, καὶ ἄλλους οὐκ ἔαν γίνεσθαι· ἔστι δὲ ἀνῶδυνον· ὅταν οὖν ἄρξηται ἡ σταφυλὴ περκάζειν, λάμβανε λοπάδα καινὴν, καὶ βαλὼν ὕδωρ ἐν αὐτῇ ἔψε· ἵνα τὸ γεῶδες ἀποβάλλῃ, καὶ σφάξας τράγον ἐκ ποιίμνης ἀκμαῖον περίπου δ' ἐτῶν, δέξαι τοῦ αἵματος τὸ μέσον, μήτε τὸ πρῶτως ῥέον, μήτε τὸ ὕστερον δεχόμενος εἴτα ἐάσας παγῆναι, κατὰτεμε τὸ αἷμα καλάμῳ ὅξεϊ εἰς πολλὰ τμήματα ἐν τῇ λοπάδι κείμενον καὶ σκεπάσας δικτύῳ πυκνῷ ἢ ὀθόνην ἀραΐα ἢ κοσκίνῳ πυκνῷ τίθει ὑπαίθρον ἡλιοῦσθαι καὶ τῆς δρόσου μὴ μεταλαμβάνειν φυλαττόμενος μήτε βραχῆναι, ὄμβρου γιγνομένου, ξηρανθέντος, λείωσον ἐπιμελῶς, καὶ ἔχε ἐν πυξίδι, καὶ δίδου ἐν ἀνέσει κ ε λειότατον πλήρες, μετὰ γλυκέως κρητικῆς. Ἐπικαλεῖται δὲ τὸ φάρμακον θεοῦ χεῖρ. Τοῦτο ἡμεῖς, φησὶν ὁ Φιλάργιος, ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πεῖραν οὐκ ἀδόκιμον εἰλήφαμεν· ἐνίστε δὲ εὐωδίας χάριν προσπλέκομεν τούτῳ φύλλου βραχὺ, ἢ ἀμώμου, ἢ τῶν ὁμοίων. Ἐγὼ δὲ, φησὶ, τοῦτο μίξας τὸ φάρμακον τῷ τρωγλοδύτῃ κεκαυμένῳ μετὰ μεγάλας ὁδύνας, οὐδὲν ἐξουρήσαντί τινι παμμεγέθῃ διαθρύψας λίθον ἐξέωσα. Ἀντίδοτοι διάφοροι πρὸς λιθιῶντας. ^[16]

13 Ἀντίδοτος Ἰουλιανοῦ διακόνου, ἣν ἐπὶ ἐμοῦ, φησὶν Ἀρχιγένης, πλειστάκις ἐπέειπεν. Θρύπτει γὰρ τοὺς ἐν νεφροῖς λίθους καὶ κύσκει, καὶ κατὰ βραχὺ ἐξουρεῖσθαι ποιεῖ. Ποιεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς καλῶς ἄγει καὶ ἔμμηνα διὰ πάχος ἢ ψύξιν ἐπισχημένα. Ὅστων ἐλαφείων κεκαυμένων Γο' γ', καστορίου, πεπέρεως λευκοῦ, ἀγαρικοῦ, ἀκόρου, ἄμεως, κασίας, ἀμώμου, σαρξιφάγου, καππάρεως ῥίζης, φλοιοῦ, καλαμίνθου, πάνακος ῥίζης, πυτίας λαγωοῦ, ἐρπύλλου, πετροσελίνου ἀνὰ Γο' α'· μέλιτος τὸ ἄρκοῦν. Ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ μέγεθος. Ἐπὶ μὲν νεφριτικῶν καὶ καταμηνίων ἀγωγῆς, μετ' οἰνομέλιτος· ἐπὶ δὲ ἐπιληπτικῶν μεθ' ὕδατος θερμοῦ· πρὸς δὲ τὰ ἰοβόλα, μετ' οἴνου. Ἀντίδοτος ἡ διὰ τραγείου αἵματος. Συντίθεται δὲ πρὸς λιθιῶντας, διὰ τοῦ τραγείου αἵματος ἀντίδοτος τοιαύτη. Σίνωνος Γρ' ιβ', ναρδοστάχυος Γρ' ιβ', πεπέρεως κοινοῦ Γρ' ιβ', καὶ πεπέρεως μακροῦ Γρ' ιη', κυμίνου αἰθιοπικοῦ Γρ' ζ', πετροσελίνου, δαύκου, ῥᾶ ποντικοῦ, κρόκου, καρῶου λυγιστικοῦ, σμύρνης, ἀκόρου, ἀνὰ Γρ' ιβ', αἵματος τραγείου ἐξηραμένου καθὰ προεῖρηται, Γρ' λς', μέλιτος ἀπηφρισμένου τὸ ἱκανόν· ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, μετὰ κράσεως κονδίτου θερμανθέντος δίδεται δὲ ἐν τῷ βαλανείῳ, ἐν τῇ ἐμβάσει τοῦ θερμοῦ. Ἄλλη Ἀρχιγένης. Εὐδοκιμεῖ, φησὶν, ἐπὶ λιθιῶντων καὶ τοῦτο ᾧ κέχρημα· ταύτη, φησὶν, ἐχρήσατο Φιλότιμος καὶ Ἰουστίνος. Νάρδου στάχυος < ι', κρόκου < η', σμύρνης < ε', καστορίου < δ', καὶ ὀβ. δ', κασίας, σχοίνου ἄνθους, κινναμώμου ἀνὰ < δ', κόστου < β', σκορδίου πολίου ἀνὰ < γ'. ἀσάρου < α', καὶ ὀβ. δ', μείου < ια', πεπέρεως λευκοῦ καὶ μακροῦ, δαύκου, πετροσελίνου, ὀποβαλσάμου, ῥόδων ξηρῶν ἀνὰ < α'· καρποβαλσάμου τετραόβολ. Τινὲς δὲ καὶ νήσσης θηλείας αἵματος < β', γλυκυρίζης χυλοῦ < β', σὺν μέλιτι ἀπηφρισμένῳ· ἀναλαβὼν δίδου κυάμου μέγεθος μετ' οἰνομέλιτος κεκραμένου κυάθ. β', ἢ ὕδατος θερμοῦ. Ταύτην καὶ Ὀριβάσιος ἐπαίνει. Ἄλλο Ἀρχιγένης πρὸς λιθιῶντας. Νάρδου στάχυος, πετροσελίνου, δαύκου ἀνὰ < β'· στυπτηρίας σχιστῆς < β', κινναμώμου, κασίας, σχοίνου ἄνθους, ἀνὰ < α', κρόκου ὀβ. γ', σμύρνης τὸ ἴσον, λεῖα ἀναλάμβανε οἴνῳ οἰνανθίτῃ, καὶ δίδου ὀβόλ. α', μετ' οἰνομέλιτος γενναίως, φησὶ, τούτου τοῦ φαρμάκου πεπεύραμαι, καὶ οὐκ ἂν εὗροις αὐτοῦ ἄμεινον φάρμακον, οὔτε πρὸς ἀνασκευὴν τοιαύτης διαθέσεως, οὔτε πρὸς κώλυσιν συστάσεως λίθου, οὔτε πρὸς θρύψιν τοῦ συνεστῶτος λίθου, οὔτε πρὸς καθελκυσμὸν, οὔτε πρὸς ἐξαγωγήν καὶ ἀνακάθαρσιν τῆς ἰλυώδους ἐν τοῖς οὔροις, ὑποστάθμης, συνεργούσης δηλονότι τῆς διαίτης· τὸ γὰρ κυριώτατον τῆς προφυλακῆς ἐνταῦθα κεῖται. Φιλαργίου πρὸς λιθιῶντας τὸ διὰ τοῦ

δαμασωνίου· τῆς δευτέρας δὲ ὑπαρχούσης τάξεως φησί. Δαμασωνίου < ι', δαύκου σπέρματος < ς', δαύκου ρίζης < ς', στρουθίου ρίζης, καππάρεως ρίζης, φλοιοῦ, κινναμώμου ἀνὰ < ς', κασίας < η', κέστρου, πεπέρεως ἀνὰ < η', νάρδου κελτικῆς, ἴρεως, ἀκόρου, ἀσάρου, μαράθρου σπέρματος, πετροσελίνου, καρδαμώμου, ναρδοστάχυος, κυπέρου, κόστου, σαρξιφάγου, σελίνου σπέρματος, σμύρνης, πεπέρεως λευκοῦ, σεσέλεως, πάνακος ρίζης, ζιγγιβέρεως, ἀνὰ < δ', λίθου συριακοῦ ἄρρῆνος < ις', καὶ τῆς θηλείας λίθου < ις', σμυρνίου σπέρματος, ἡλέκτρον, ἢ λιγγουρίου, δὲ κάλουσι σούγχιον ἀνὰ < ις', εὐζώμου σπέρματος < ις', μέλιτος τὸ ἄρκοῦν. Ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος σὺν ἀφεψήματι ἐλείου ἀσπαράγου ρίζης, ἢ σχοίνου ἄνθους, ἢ γλυκυρίζης. Δίδου λουσαμένῳ. Ἔτερον διὰ δαμασωνίου, Φιλαγρίου. Τῆς τρίτης, φησί, τάξεως φαρμάκων λίθων θρυπτικόν, διουρητικόν ποιεῖ καὶ πρὸς νεφριτικούς Δαμασωνίου < κδ', δαύκου σπέρματος, δαύκου ρίζης, στρουθίου, καππάρεως ρίζης, φλοιοῦ, κασίας, νάρδου κελτικῆς, ἀνὰ < ς', ἴρεως, μείου, ἀσάρου, μαράθρου, καρδαμώμου, κυπέρου, πετροσελίνου, κόστου, σελίνου σπέρματος, σμύρνης, κρόκου ἀνὰ < β', σεσέλεως, πάνακος ρίζης, τινὲς καὶ ζιγγιβέρεως, πεπέρεως, ἀνὰ < δ', μέλιτος ἀττικοῦ τὸ ἄρκοῦν ἀναλάμβανε καὶ χρῶ καθὰ προεῖρηται. ^[55]

13 (50) Ὅριβασίου ἐκ τῶν πρὸς Εὐστάθιον, ἢ Ξενοφίλου ἀντίδοτος πρὸς κύστιν καὶ νεφροὺς λιθιῶντας καὶ ἡλκωμένους. (Θραύει γὰρ τοὺς λίθους καὶ ὑγιάζει τὰ ἔλκη.) Κασίας Γο' α', σαρξιφάγου Γο' δ', βετονίκης, κυπέρου, πετροσελίνου, κόστου, τριβόλου, ἄγνου σπέρματος, λινοσπέρμου πεφρυγμένου ἀνὰ Γο' β', σελίνου σπέρματος Γο' α' [?] ", φύλλου, νάρδου στάχυος, ἀσάρου, δικτάμνου, δαφνίδων, ὠκίμου σπέρματος ἀνὰ Γο' α', σμύρνης < δ', ζιγγιβέρεως < δ', στροβίλων Γο' ς', μέλιτος λβ'. Δίδου ἐν λούτρῳ, ἢ πρὸ λούτρου μετ' οἶνομέλιτος ἢ χρυσαττικοῦ, κυάμου μέγεθος. Ἀνδρομάχου πρὸς λιθιῶντας. Θραύουσα κατὰ μικρὸν καὶ ἐκκρίνουσα τοὺς λίθους μέχρις οὗ καθαρῶς τὴν κύστιν· εἴτα διαυγὲς ἀπουρήσει· τὸ δὲ μέγιστον ἀποθεραπεύει, ὡς μηκέτι γίνεσθαι, ἔχει δὲ οὕτως. Δαύκου σπέρματος, ἀνήσου, σικίου σπέρματος λελεπισμένου, σελίνου σπέρματος, πετροσελίνου, σμύρνης ἀνὰ < α' [?] ", κασίας, κινναμώμου, νάρδου κελτικῆς, ἀνὰ < α'· λεία ποιήσας ἀναλάμβανε ὕδατι ἡλίκον θερμόν σμικρὸν, καὶ δίδου νήστεσι καθ' ἡμέραν, ἐπὶ ἡμέρας λ', σὺν ὕδατι κυάθων τριῶν, καὶ τοῦτο παρελάβομεν, φησί, μετὰ τινος θρησκείας σκευάζειν· ξυλίνῳ γὰρ καὶ ὄλμῳ καὶ ὑπέρῳ κόπτεται ἕκαστα, καὶ τὸν κύπτοντα δὴ μήτε δακτυλίδιον ἔχειν σιδηροῦν, μήτε ὑποδήματα ἥλον ἔχοντα σιδηροῦν. Τοῦτο ὡς μυστήριον ἔλαβον. Ἀσκληπιάδου πρὸς λιθιῶντας κατάπαστον. Βαλσάμου καρποῦ, λίθου τοῦ ἐν τοῖς σπόγγοις εὕρισκομένου, γλήχωνος χυλοῦ, μαλάχης ἀγρίας σπέρματος, νίτρου, ἕκαστον ἴσα κόψας, σήσας, ἀπόθου, καὶ δίδου κοχλιάριον α' μετ' οἴνου κεκραμένου κυάθων γ'. Ἄλλο κατάπαστον δόκιμον. Ἡλέκτρον ἥτοι σουγχίνου Γο' α', λίθων τῶν ἐν τοῖς σπόγγοις εὕρισκομένων Γο' α', σαρξιφάγου Γο' α'· ἢ δόσις Γρ' β', ὡς βούλει. Ἄλλο τοῦ διὰ τοῦ καρδαμίνου ξύλου παντὶ δόκιμον. Ναρδοστάχυος, πεπέρεως, ὕσσώπου, τηκολίθου ἀνὰ Γο' α', σμύρνης, πετροσελίνου, κόστου, σαρξιφάγου, κυπέρου, λινοσπέρμου ἀνὰ Γρ' ιη', πεπέρεως Γο' α', Γρ' ιη', κασίας Γρ' θ', ἐλενίου Γρ' ε', ῥινίσματος ἐλεφαντίνου Γρ' β', καρδαμίνου ξύλου Γρ' ιβ', μέλιτος τὸ ἄρκοῦν· ἢ δόσις τριώβολον μετὰ κονδίτου ἢ ὕδρομέλιτος. Ἄλλο δόκιμον. Κράμβης σπέρματος < ς', κυπέρου, πετροσελίνου, ἡλέκτρον, πεπέρεως ἀνὰ Γο' α', μέλιτος τὸ ἄρκοῦν· ἢ δόσις καρύου ποντικοῦ μετὰ κονδίτου τοῖς ἀπυρέτοις· τοῖς δὲ πυρέττουσιν, ἐν μελικράτῳ. Ἄλλο· Κολοκύνθην ξηρὰν καύσας, δίδου τῆς τέφρας κοχλιάριον πίνειν ὡς βούλει, ἢ καταπότια ποιήσας, δίδου· καὶ τάχιον οὐρῆσαι ποιεῖ τὸν λίθον. Ἄλλο ἐπὶ τῶν θερμότερων μάλιστα ποιοῦν. Ἀνδράχνην χυλίσας ξήραινεν τὸν χυλὸν καὶ καταπότια ποιήσας, δίδου < α', καὶ ἐξουρήσει τὸν λίθον ὥστε θαυμάσαι. Ἄλλο· Καρκίνους γ' ἢ ε' ἢ ζ', μόνον ἀζύγους καὶ ἐπ' ὀστράκου ζώντας καύσας καὶ λεάνας τὴν τέφραν, δίδου κοχλ. μετὰ κονδίτου καὶ ἰάση τοὺς λιθιῶντας νεφροὺς. Ἄλλο· Φοῦ ζέσας ὕδατι πότιζε, καὶ ἄγει πάντας τοὺς λίθους· εἰ δὲ εὐπορεῖς τῆς मिथिदातु τῆς τοῦ σκίγκου

δεχομένης, δίδου σὺν τῷ ἀφειψήματι· πεπείραται· χρῶ. Ὀριβασίου κονδίτον νεφριτικόν, ποιεῖ γὰρ πρὸς νεφρῶν χρονίους πόνους καὶ κύστεως, καὶ δυσουρίας καὶ στραγγουρίας, καὶ ἰσχυρίας καὶ ψύξεις τούτων τῶν μερῶν. Ἐκκρίνει πῶρους, θρύπτει λίθους καὶ πρὸς τὰς ἄλλας διαθέσεις τὸν αὐτὸν τρόπον ποιεῖ καλῶς. [95]

- 13 (100) Σαρξιφάγου < α', βετονίκης < α', πετροσελίνου Γρ' β', νάρδου στάχυος Γρ' γ', φύλλου Γρ' γ', ἔρυσίμου Γρ' ζ', πεπέρεως Γρ' ιβ', μέλιτος ξ'α', οἴνου καλοῦ ξ'δ'. Ἄλλο Ὀριβασίου (παρὰ Ἀρταχίου φησίν). Οἴνου ξ'ιβ', μέλιτος ξ'β', πεπέρεως Γο' α', σαρξιφάγου, βετονίκης, μείου, φοῦ, νάρδου στάχυος, πετροσελίνου, κασίας ἀνὰ < β'. Κονδίτον νεφριτικόν, ποιεῖ γὰρ καὶ πρὸς τοὺς ἐν κύστει λίθους. Σαρξιφάγου, νάρδου στάχυος ἀνὰ Γρ' δ', πεπέρεως Γρ' α', καρπασίας, σμύρνης, μείου, ἀσάρου, κασίας, σίνονος, πετροσελίνου, ἀκόρου, βετονίκης, δαύκου ὁμοίως, ἀνὰ < δ', μέλιτος ξ'α', οἴνου ξ'δ' ἢ ε'. Ἄλλο νεφριτικόν. Νάρδου στάχυος, φοῦ, σαρξιφάγου, βετονίκης, ἀσάρου, λινοσπέρμου, πεπέρεως, ἀνὰ Γο' α', κόστου Γο' τὸ [?] '' κοχλ. βάλλε τοῦ ξηροῦ εἰς κονδίτον, καὶ πινέτω πρὸ ὥρας ἀρίστου. Θρύπτει λίθους, καὶ ἀπουρεῖσθαι ποιεῖ ὡς μηκέτι συγχωρεῖν συνίστασθαι τὸν λίθον. Ἄλλο νεφριτικόν δόκιμον. Ζαδῶρ, γαλαγγᾶ, λιβυστικοῦ, σεσέλεως, πεπέρεως λευκοῦ καὶ μακροῦ, κινναμώμου, ζιγγιβέρεως, σμυρνίου σπέρματος, καρυοφύλλου, φύλλου, στάχους, μυροβαλάνου, φοῦ, κόστου, σκορδίου, σιλφίου, ρέου βαρβαρικοῦ, παιωνίου καὶ παλιούρου σπέρματος, καὶ σαρξιφάγου, καὶ κασίας ἀνὰ ξ'β', μετὰ κονδίτου ἢ οἴνου παλαιοῦ· δίδεται καὶ εἰς λουτρὸν καὶ χωρὶς λουτροῦ καὶ ἐσπέρας καὶ πρωῒ. Ἀψινθάτον πρὸς λιθιῶντας παντὶ καλόν. Πετροσελίνου Γο' α', σαρξιφάγου Γρ' ιβ', βετονίκης Γρ' ιβ', ἔρυσίμου σπέρματος Γο' α' [?] '', νάρδου στάχυος Γρ' ζ', φύλλου Γρ' ζ', ρεοῦ ποντικοῦ Γρ' ζ', καλάμου ἀρωματικοῦ Γρ' ε', δικτάμνου Γρ' γ', μέλιτος ξ'α', οἴνου ξ'ε'. δίδου κράσιν νήσται. Ἄλλο θρυπτικόν τῶν ἐν νεφροῖς λίθων, ὥστε ἐν ἡμέρᾳ μία δεῖξαι τὴν ὠφέλειαν· ἀβροτόνου < η', κρόκου < η', ἢ ἀνθυλίδος βοτάνης < ιζ', πηγάνου, φύλλου, χλωρῶν [ἀνὰ] < ιζ'. λεάνας καλῶς ἀναλαμβάνει τροχίσκους καὶ δίδου < α' μετ' ὀξύμελιτος χρῶ αὐτῷ, φησίν, συνεχῶς, ἔστι γὰρ καλὸν ὥστε θαυμάσαι. Ἐπιμέλεια ἐπὶ τῶν μὴ δυναμένων θρυβῆναι μήτε ἐξουρηθῆναι λίθων. [128]

- 14 Μὴ δυναμένων δὲ ἐξουρηθῆναι τῶν ἐν κύστει λίθων, ἀλλὰ ἐμφραττομένων τῷ πόρῳ καὶ ἰσχυρίας αἰτιῶν γινομένων, σχηματίζειν χρὴ τὸν πεπονθότα ὕπτιον ὡς προεῖρηται, ἀνὰ ῥόπα ποιοῦντα τὰ πρὸς τὰ ἰσχία μέρη, κάπειτα διασεῖειν πολυειδῶς ἔνθα καὶ ἔνθα, ὡς ἐκπεσεῖν τοῦ πόρου τὸν λίθον, ἔπειτα κελεύειν οὐρεῖν ὕπτιον ὄντα καὶ ἔτι ἀνὰ ῥόπον κατακείμενον. Εἰ δὲ μὴδὲ οὕτως οὐρεῖν δυνηθεῖν, διὰ καθετήρος κομίζειν τὸ οὔρον. Περιζεομένης δὲ ἐνίστε τῆς κύστεως, τραχέος ὄντος τοῦ λίθου, καὶ ὕφαιμα οὔρουσιν, ἔστι δὲ ὅτε καὶ πυῶδη, καὶ ὑπόμυξα, καὶ ὀδυνῶνται οὗτοι πλέον τῶν ἄλλων, καὶ οὔρουντες, καὶ μὴ οὔρουντες. Τούτους δὲ ποτίζειν χρὴ ἅ τινά καὶ λίθους θρύπτειν ἐπαγγέλλεται φάρμακα καὶ τὰ ἔλκη ἰᾶσθαι. Ὅσοις δὲ τὰ μὲν ἔλκη οὕτω γέγονεν, οἱ δὲ λίθοι ἐν τῇ κύστει περιέχονται, διαφανῆ καὶ λεπτὰ καὶ ὕδατῶδη οὔρουσιν, καὶ ψαμμώδεις ὑποστάσεις ἴσχει τὰ οὔρα, καὶ ὀδυνῶνται ἐν ταῖς ἀπουρήσεσιν. Μὴ δυναμένων δὲ θρυβῆναι τῶν ἐν τῇ κύστει λίθων ὑπὸ τῶν προσαγομένων φαρμάκων, τέμνειν δεῖ κάτωθεν, καὶ ὑπεξάγειν τὸν λίθον κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ τὴν τομὴν ὅτι σπουδαιότατα εἰς συσσάρκωσιν καὶ ἀπούλωσιν ἄγειν πρὸς τὸ μὴ ῥυάδα ἐπιγενέσθαι. Δίαιτα μετὰ τὴν τῶν λίθων κοιμίδην προφυλακτικὴ παλιγγενεσίας, καὶ διάγνωσις τοῦ παρενοχλοῦντος χυμοῦ ἐκ τῆς τῶν λίθων χροᾶς. [16]

- 15 Μετὰ δὲ τὴν τοῦ λίθου κοιμίδην καὶ τὴν τοῦ ἔλκους ἀπούλωσιν, φροντιστέον τῆς διαίτης, ὅπως μὴ παλιγγενεσία παρακολουθήσῃ· τεκμαίρεσθαι δὲ σὺν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν καὶ ἐκ τῆς χροᾶς τοῦ ἐκκρινομένου λίθου τὴν πλεονάζουσαν ἐν τῷ σώματι ὕλην ἐξ ἧς οἱ λίθοι συνίστανται· οἱ μὲν γὰρ ὑπόλευκοι φαίνονται φλεγματικώτερον μᾶλλον ἐμφαίνουσι τὸν χυμὸν, οἱ δὲ ὠχροὶ εἰσι

καὶ δηλοῦσι χολὴν πλεονεκτεῖν· οἳ δὲ ὀστρακώδεις ὑπεροπτωμένην ὑπὸ πλειόνος θερμότητος χολὴν· οἳ δὲ μέλανες ἐμφαίνουσι τὸν μελαγχολικὸν ἐπικρατεῖν χυμόν. Πάντες μὲν οὖν οἱ ὅπως οὖν λιθιῶντες ἀπὸ δείπνου συνεχῶς ἐμέιτῳσαν· καὶ μὴδὲν πυρῶδες προσφερέσθωσαν ὃ μέλλει τοὺς νεφροὺς ἢ τὴν κύστιν θερμαίνειν. Φυλάττεσθαι δὲ προσήκει τὰ τε σκληρὰ ταῖς οὐσίαις καὶ δυσδιαίρετα τῶν βρωμάτων, τὰ τε πολυοῦσια καὶ πολύτροφα καὶ τὰ ἀθρόως ἀναδιδόμενα πρὸ τῆς τελείας πέψεως, καὶ τὰ βαρέα ταῖς ποιότησι καὶ τὰ δυσαλλοίωτα, τὰ τε ἐπιπολάζοντα καὶ δυσκόλως ὑποχωροῦντα καὶ τὰ ἐμπνευματοῦντα, καὶ τὰ παρεμπλαστικά, ἢ ἄλλως ἐγκαθήμενα τοῖς σώμασιν ἐπιμόνως· πονήσασα γὰρ ἡ γαστήρ ἐπὶ τῶν τοιούτων σιτίων, μεταδίδωσιν αὐτὰ ἄπεπτα ἢ ἡμίπεπτα ἥπατι καὶ νεφροῖς. Καὶ τὸ ἀθρόως δὲ ἄπεπτον ἀνενεχθὲν ἀφυῶς ἐξυλίζεται, καὶ σὺν θορύβῳ διελθὼν εἰς τοὺς νεφροὺς, εὐθὺς ὑφίσταται· διὸ καὶ γάλα πᾶν ἄθετον τούτοις χωρὶς τοῦ ὀνείου· τοῦτο γὰρ, φησὶν Ἀρχιγένης, καὶ τῇ οὐσίᾳ λεπτότατον καὶ τῇ δυνάμει διαλυτικώτατον. Θαυμαστῶς οὖν ἐξαλείφει τῶν ἄρθρων τὰς κονδυλώσεις, ἃς κατὰ τινα ἐπιπώρωσιν ἐκ μοχθηρᾶς γαλουχίας ὑπομένει τὰ νήπια, καὶ παραινῶ ὅσον κοτύλην αὐτοῦ διδόναι συνεχῶς τοῖς λιθιῶσι προφυλακῆς χάριν μετὰ τοὺς ἐωθινοὺς περιπάτους, καὶ τάχα ἀντὶ παντὸς γένοιτο. Πόμα μὲν ὕδωρ ἔστω θερμὸν πηγαῖον καθαρὸν, δύλιστον, κοῦφον· οἶνος δὲ λεπτὸς οὐρητικὸς, μὴ ἄγαν παλαιός· οἱ δὲ γλυκεῖς τῶν οἴνων ἄθετοι τοῖς λιθιῶσιν. Συντόμως δὲ εἰπεῖν, πᾶσα ἡ δίαιτα ἐπὶ μὲν τῶν ψυχροτέρων τὴν κρᾶσιν, ἀκριβῶς λεπτύνουσα ἔστω· ἐπὶ δὲ τῶν θερμότερων, μέση τῶν λεπυνόντων καὶ παχυνόντων· τὸ δὲ κατακορὲς τῶν ἄλλων ἀπάντων παραφυλάττεσθαι χρὴ, καὶ μάλιστα τῶν γλυκέων καὶ τυρωδῶν τροφῶν· ὅθεν καὶ ἀπεψίαν πολεμιώτατον νομιστέον, καὶ εἴ ποτε περιπέσοι τῇ ἀπεψίᾳ, ἐν ἀσιτίᾳ μενέτω. Φυλακτέον ψύξεις μὲν ἐγκαύσεως μᾶλλον· ἐν εὐκράτοις δὲ αἱ διατριβαὶ ἔστωσαν, καὶ σχολαῖοι περίπατοι καὶ σύμμετρα γυμνάσια· ἡ γὰρ ἀργία βλαβερὰ. Τὴν δὲ γαστέρα εὐλυτον αἰεὶ ἔχειν δεῖ· ταύτης γὰρ καλῶς ὑπιούσης καθαρώτεραι καὶ αἱ οὐρήσεις γίνονται ἅν. Ἀλείμμασι δὲ κεχρηῆσθαι τοῖς δυσπάθειαν τοῖς τόποις περιποιεῖν δυναμένοις, καὶ τὰ φοινίσσοντα καὶ ψυδρακοῦντα τῶν ἐπιθεμάτων καὶ δρώπακας καὶ σιναπισμοὺς παραλαμβάνειν. Μάλαγμα δὲ τοῦτο ἐξελεγχθῶ· οὐκ ἂν γὰρ εὖροις καταλληλότερον αὐτοῦ φησὶν Ἀρχιγένης ταῖς τοιαύταις διαθέσεσιν. Πίσσης ὑγρᾶς κοτύλας β', κηροῦ, πιτυϊνῆς, θείου ἀπύρου, νίτρου, ἀνὰ λ'α', σταφίδος ἀγρίας οὐγγ. η', χαλβάνης οὐγγ. ζ'. Τοῖς τηκτοῖς διαλυθεῖσιν ἔμπασσε τὰ ξηρὰ λεῖα, καὶ ἐνώσας ἰσχυρῶς ἐπιτίθει. Μύζαν ἄγει πολλὴν ἰονθώδης ὁ τραχυσμὸς γινόμενος, καὶ ὁδαξησμὸν οὐ πονηρὸν ἐμποιεῖ, ὥστε καὶ ἡδονὴν ἐμποιεῖν ψυχόμενον διὰ τῆς ἀλείψεως. Εἰ δὲ ποτε ἐνόηλσις ἐξ αὐτοῦ γένοιτο, ψιλῇ πραϋντέον κηρωτῇ πρὸς μίαν ἡμέραν· καὶ πάλιν αὐτὸ ἐπιθετέον. Ἀρμοδιώτατον δὲ καὶ τοῖς νεφροῖς ἐπιτιθέμενον κατὰ τῶν κενεώνων. Καὶ οἱ σιναπισμοὶ ἐπιτήδαιοι τοῖς λιθιῶσι, καὶ ἡ τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων χρήσις· καὶ λουέσθωσαν μὲν ὀλιγάκις, χριέσθωσαν δὲ πυκνά. Πεφροντισμένως δὲ ἔχειν τοῦ κατὰ καιρὸν ἐπιτήδειον φλέβα τέμνειν, εἰ πλεονάζειν τὸ αἷμα δοκοῖ· καθάρσεσί τε προνοεῖν τῶν κακοχυμῖαν ἀθροιζόντων ταῖς ἐπιτηδείοις. Πινέτωσαν δὲ ἐκ διαλειμμάτων καὶ τὰ διουρητικά ἀπλᾶ τε καὶ σύνθετα τὰ προγεγραμμένα· ἐπὶ γὰρ τοῖς τοιούτοις ἅπασιν τὸ καταλιμπανόμενον βραχὺ ῥαδίως πρὸς τὴν ὀφειλομένην ἀλλοίωσιν ἔρχεται. Φασὶ δὲ τινες γῆν ἀπὸ πλίνθου παλαιᾶς λειωθεῖσαν μετὰ γῆς ἐντέρων καὶ ἐπιχριομένην παχυτέραν τῷ ἡτρω οὐρεῖσθαι τὸν ἐν τῇ κύστει ἢ νεφροῖς λίθον παρασκευάζειν.

[45]

- 16 Περὶ φλεγμονῆς νεφρῶν. Ἐκ τῶν Ῥούφου. Φλεγμαίνουσιν οἱ νεφροὶ διὰ πολλὰς αἰτίας· καὶ γὰρ διαφθοραὶ τῶν χυμῶν, καὶ πληγαί, καὶ θλάσεις, καὶ φαρμακοποσίαι γεννῶσι τὴν φλεγμονήν, καὶ μάλιστα ἵππασίαι συνεχεῖς καὶ σφοδραί. Παρακολουθεῖ δὲ αὐτοῖς ἄλγημα σφυγματῶδες ὅπισθεν κατὰ τὸν πρῶτον τοῦ μεταφρένου σπόνδυλον ἀνωτέρω μικρῶ τῶν νόθων πλευρῶν· διατείνει δὲ ἡ ὀδύνη ἅνω μὲν μέχρι τοῦ ἥπατος, καὶ μάλιστα τοῦ δεξιοῦ νεφροῦ πάσχοντος,

κάτω δὲ μέχρι κύστεως, καὶ αἰδοίου, καὶ ὀσφύος, ἰσχίου τε καὶ ἥτρου, καὶ μηροῦ, νάρκη τε παρακολουθεῖ τοῦ καταλήλου σκέλους, καὶ οὔτε ὀρθοῦσθαι δύνανται, οὔτε βαδίζειν· καὶ ἦν τε πταρμὸς, ἦν τε ἄλλος τις σεισμὸς ἐμπέσῃ, σφόδρα ὀδυνῶνται· ψύχεται δὲ αὐτοῖς ἄκρα, καὶ μᾶλλον κνῆμαι, καὶ πόδες, καὶ δυσουρία σύνεστιν, οὐρεῖ τε συνεχῶς καὶ ἐπιπόνως, καὶ κατὰ ἀρχὰς μὲν λεπτὰ καὶ ὑδατώδη ὑπόστασιν μὴ ἔχοντα· προΐουσης δὲ ἐπὶ τὸ χεῖρον τῆς φλεγμονῆς, ἐρυθρότερα οὐρεῖται, εἴτα καὶ παχέα καὶ μυζώδη· καὶ πυρετοὶ σφοδροὶ ἐπιγίνονται. Ἐπιτεινομένης δέ τι τῆς φλεγμονῆς, ταῦτα πάντα σφοδρύνεται· πρὸς τούτοις δὲ καὶ ναυτιῶσι, καὶ δάκνονταί τὸν στόμαχον, καὶ χολημετοῦσιν· ἔνιοι δὲ αὐτῶν καὶ μέχρι λιποθυμίας θλίβονται, καὶ ἐφιδροῦσιν· ἐπέχεται δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ κοιλία ὥστε ἐμπνευματοῦσθαι, καὶ συνεχῶς ἐρεύγεσθαι· ἀνορεξία τε ἰσχυρὰ παρακολουθεῖ· καὶ τισι μὲν διηνεκεῖς εἰσιν οἱ παροξυσμοί, τισὶ δὲ καὶ ἐκ διαλειμμάτων· ὡς ἐπίπαν δὲ προηγείται τῶν ἀλγημάτων ἔκδοσις κοιλίας, ἢ οὔρου ἱκανὴ ἔκκρισις. Οἶδα δὲ ἐγὼ τινα μετὰ σφοδρὰν περιωδυνίαν λιποθυμήσαντα καὶ ἰδρώσαντα ἐπιπολὺ, ἀπολυθέντα δὲ μετὰ τὸ ἀναστῆναι ἀπάντων τῶν δυσχερῶν. — Θεραπεύειν μὲν οὖν χρὴ τοὺς φλεγμαίνοντας νεφροὺς τὸν τρόπον τοῦτον· κατακλίνειν χρὴ τὸν πάσχοντα ἐπὶ στρωμνῆς μαλακωτάτης, καὶ σιτίου τὴν πρώτην ἀπέχειν, οὐ μὴν εἰς πολλὰς ἡμέρας ἐκτείνειν τὴν ἀσιτίαν· ἄκρατα γὰρ καὶ δριμύτερα γενόμενα τὰ οὔρα ἐν ταῖς ἀσιτίαις δῆξις σφοδροτάτας ἐπιφέρει. Διαιτᾶν μὲν οὖν κατὰ ἀρχὰς λεπτοῖς ῥοφήμασιν ἀδήκτοις, καὶ ποτῶ, ὕδατι θερμῶ· μελίκρατον δὲ κατὰ ἀρχὰς οὐκ ἐπαινῶ πρὶν πεφθῆναι τὰς φλεγμανάς. Μῆτε μὴν διουρητικοῖς χρῆσθαι· βλάψει γὰρ τοὺς δακνωδεις χυμοὺς ἐπάγοντα τοῖς φλεγμαίνουσιν μορίοις· μὴδὲ μὴν καθαρτήριον διδόναι καθὼς τινες εἰώθασι, κλυστήρι δὲ χρῆσθαι ἀφεψήματι μαλάχης, ἢ λινოსπέρμου, ἢ τήλεως, ἢ χυλῶ πτισάνης μετὰ ἐλαίου, ἢ μέλιτος· πλήθος δὲ ἐνιέναι μὴ πολὺ ὡς μὴ πιέζειν τοὺς νεφροὺς πληρούμενα τὰ ἔντερα· ἐκκριθέντων δὲ τῶν σκυβάλων καὶ κενωθέντος τοῦ ἐντέρου, ἐνιέναι ἔλαιον ἀνήθινον, ἢ γλεύκινον μετὰ βουτύρου, ἐντακέντων αὐτοῖς στεάτων τινῶν χηνὸς ἢ ἀλεκτορίδος ἢ μυελοῦ ἐλαφείου. Ὑπελθούσης δὲ τῆς γαστρὸς, εἰ μὲν ἐνδιδοίῃ ὁ πόνος, ἐλαιοβραχὺς ἔριον περιτίθης ἐν κύκλῳ ἀνὰ πᾶσαν ἐπιβρέχων τὸ ἐπικείμενον ἔριον ἐλαίῳ θερμῶ συνεχῶς βέλτιον δὲ συνέψειν τῶ ἐλαίῳ ἄνηθον, πήγανον, ἀλθαίαν, ἀρτεμισίαν. Ὀξύτερον δὲ πεπονθότων τῶν νεφρῶν, καὶ σφοδροτέρας οὔσης ὀδύνης, φλέβα τέμνειν τὴν κατὰ ἀγκῶνα, καὶ ἐπαφαιρεῖν, καὶ μετὰ τοῦτο, εἰ ὑπολείποιτό τι τῆς φλεγμονῆς, καταπλάσσειν τὰ μὲν πρῶτα ἀλεύρῳ ἐν μελικράτῳ ἐφθῶ, ἢ τῶ λινოსπέρμῳ, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τῆς χαμαιπίπτους μίσγειν καὶ τοῦ πολίου, ἀβροτόνου, χαμαΐδρους, ἀσάρου, σχοίνου, ἄνθους, καὶ τότε μηκέτι ἐν μελικράτῳ τὰ καταπλάσματα ἔψειν, ἀλλὰ ἐν γλυκεῖ· μίσγειν δὲ τοῦ μὲν ἀλεύρου μέρη δ', τῶν δὲ εἰρημένων φαρμάκων τινὸς μέρη β'. Ἀγαθὸν δὲ καὶ τοῦτο τὸ κατάπλασμα· χαλβάνης, τερεβινθίνης, ὀροβίνου ἀλεύρου ἀνὰ δραχμὰς ν'· ἴρεως δράχμας δ'· κηρωτῆς ἐσκευασμένης διὰ γλευκίνου, ἢ ἀμαρακίνου, ἢ ἱρίνου, ἢ κυπρίνου, ἢ τινος τῶν παραπλησίων λίτρα α', ἀλεύρου πυρίνου οὐγγίας β', γλυκέος κρητικοῦ τὸ ἱκανόν· σκευάσας ἐπιτίθει κατὰ τῶν λαγόνων καὶ τῆς ὀσφύος· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς περὶ κύστιν φλεγμανάς ἐπιτιθέμενον κατὰ τοῦ ἥτρου. Εἰ δὲ τοῖς καταπλάσμασι μὴ प्राϋνοίτο ἡ ὀδύνη, σικύαν προσβάλλειν τῇ τε ὀσφύϊ, καὶ ὑπὸ τοὺς κενεῶνας, καὶ ἀμυχαῖς χρησάμενον ἀφέλκειν τοῦ αἵματος ἱκανόν· ἔπειτα σπόγγοις πυριᾶν καὶ εἰς θερμὸν ἐγκαθίζειν συνεψήσαντας τῶ ὕδατι κάλαμον ἀρωματικόν, χαμαίμηλον, σχοίνου ἄνθος, λινόσπερμον, ἄνηθον, μαλάχης ἀγρία ρίζαν· πρότερον δὲ καὶ κύστιν εὐμεγέθη ἡμιπλήρη ὕδρελαίου θερμοῦ ἐπιτιθέναι τοῖς τόποις, καὶ πυρίαις λιπαρωτέραις χρῆσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα κηρωτὰς καὶ μαλάγματα ἐπιτιθέναι, κηρωτὰς μὲν διὰ κυπρίνου, ἢ ἱρίνου μύρου· μαλάγματα δὲ τὰ εὐωδέστατα, οἷά ἐστι τὰ ἥπατικά διὰ στύρακος. ^[55]

Ἐν δὲ ταῖς ὁδύναϊς πίνειν φάρμακα τῶν ἀνωδυνίαν ἐμποιοῦντων τοιάδε· κωδύας πεφωγμένης ἡμιώβολον, στύρακος τὸ ἴσον, λιβάνου ὀβολὸς α', σικύου σπέρματος κόκκοι κ', σελίνου σπέρματος ὅσον τοῖς τρισὶ δακτύλοις, ὀπίου ὅσον ὄροβος μικρός· τρίβων ὡς λειότατα καὶ κεραννύων γλυκεῖ ἢ ὕδατι δίδου τὸ ὅλον· αὐτικά γὰρ λωφήσει ἡ ὁδύνη καὶ ὑπνώσει ὁ κάμνων. Ὠφέλιμοι δὲ καὶ οἱ παραπλήσιοι τροχίσκοι ἀνώδυνοι, πεφθισῶν δὲ ὅμως καὶ τελέως λυθεισῶν τῶν φλεγμονῶν, καὶ τῶν ὁδυνῶν παυσαμένων· τότε καὶ τοῖς οὐρητικοῖς καθαίρειν οἷόν ἐστιν ἄκορον, μῆον, φοῦ, πετροσέλινον, ἄγρωστις, κασία, χαμαίπιτυς, πόλιον· τούτων ἕκαστον ἔψειν ἐν ὕδατι καὶ μετὰ οἴνου ἢ μέλιτος πίνειν. Σιτία δὲ διδόναι, μετὰ τὰς πέψεις τῶν φλεγμονῶν, ἄρτους μὲν τοὺς καλλίστους, κλιβανίτας μάλιστα, πτηνῶν δὲ τὰ ὄρεια, θαλασσίων δὲ τοὺς ἐχίνους προσφάτους· λαχάνων δὲ μαράθρου, σελίνου, δαύκου, καὶ τὰ ἄγρια πάντα, καὶ σικυὸν ἐφθόν· οὐρησιν γὰρ καλῶς προτρέπει ταῦτα, μάλιστα δὲ οἱ σταφυλῖνοι κάθεφθοι, καὶ τὰ κρήθημα, καὶ ὁ σκάνδιξ, καὶ τὰ γιγγίδια. Οὕρα δὲ ἐκκρίνεται τούτοις, μετὰ τὰς πέψεις τῶν φλεγμονῶν, πολλὰ καὶ παχέα, καὶ ὑποστάσεις καλὰς ἔχοντα, καὶ μάλιστα ταῦτα κρίνει τὴν νόσον· αἱ δὲ ὑδατώδεις καὶ καθαραὶ καὶ διαφανεῖς οὐρήσεις δυσκριτώτεραι. Περὶ σκληρίας νεφρῶν. ^[70]

17 Ὅσαι δὲ σκληρότητες περὶ νεφροὺς γίνονται ὁδύνας μὲν οὐκέτι παρέχουσιν· δοκεῖ δὲ αὐτοῖς ὥσπερ ἐκ τῶν κενεῶνων κρεμᾶσθαι τι, καὶ ναρκώδεις μὲν τὰ ἰσχία, ἀκρατεῖς δὲ εἰσι τῶν σκελῶν, οὐροῦσί τε ὀλίγα, τὴν τε ἄλλην ἔξιν τοῖς ὑδατουμένοις μάλιστα ἐοίκασιν· τινὲς δὲ καὶ σαφῶς ὑδερῶσι ἐν τῷ χρόνῳ, οἷα καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων σπλάγχνων σκληρυνομένων συμβαίνει τούτοις. Ἀπαλύνειν χρή κηρωταῖς, καὶ μαλάγμασι, καὶ τρίψεσι, καὶ πυρίαις λιπαραῖς, καὶ οὐρητικά προσφέρειν, καὶ τὴν γαστέρα ὑποκλύζειν τοῖς διὰ ἀλθαίας καὶ τήλεως καὶ ἰσχάδων μέλιτός τε καὶ νίτρου καὶ ἐλαίου· καὶ ἐνέματα εἰς νύκτα παραλαμβάνειν διὰ ἐλαίου ἀνηθίνου μετὰ βουτύρου καὶ στεάτων χηνείων. Περὶ διαπυησάντων νεφρῶν. ^[10]

18 Ἐκ τῶν Ῥούφου. Ὅσοις δὲ εἰς μεταβολὴν ὑγροῦ τρέπεται τὰ τῆς φλεγμονῆς τῶν νεφρῶν, πάντα τὰ προῤῥηθέντα ἐπὶ τῆς φλεγμονῆς ἐπιταθήσεται συμπτώματα, καὶ αἱ τῶν πυρετῶν εἰσβολαὶ μετὰ φρίκης γενήσονται, καὶ περὶ ἐσπέραν ὡς ἐπίπαν. Ἦδη δὲ καὶ ὄγκος ποσῶς περὶ τοὺς κενεῶνας φαίνεται, καὶ θερμασίας σφοδρᾶς αἴσθησις αὐτοῖς γίνεται περὶ τοὺς νεφροὺς, καὶ οὐροῦσι πυρρὰ καὶ ἄκρατα· αποτελεσθείσης δὲ ἤδη τῆς μεταβολῆς, μειωθήσεται τὰ τῶν πυρετῶν καὶ τὰ τῶν ἀλγημάτων συμπτώματα· βάρους δὲ αἴσθησις μᾶλλον αὐτοῖς γίνεται κατὰ τὸν πεπονθότα νεφρὸν, ἐν μέντοι τῷ τῆς ῥήξεως καιρῷ πάλιν παροξυσμὸς γενήσεται, ὃ ἐπακολουθήσει ἔκκρισις τῶν ὑγρῶν σὺν τοῖς οὔροις· ἐνεχθήσεται δὲ καὶ ἀποπλύματά τινα σαρκώδη ἐκ τῆς οὐσίας τῶν νεφρῶν· τὰ γὰρ πολλὰ ἐπὶ κύστιν φέρεται τὸ ἐκ τῶν νεφρῶν ῥηγνύμενον πύον, ὅτε καὶ ἐπὶ συμφέροντι γίνεται, ποτὲ δὲ ἐπὶ ἔντερον ἢ ῥήξιν γίνεται καὶ διὰ τῆς ἔδρας κενοῦται τὸ πύον. Τισὶ δὲ οὐδὲ ῥήγνυται, ἀλλὰ μένει κατὰ τοὺς νεφροὺς χρόνον πολὺν, μέχρις ἂν ἡ καυτῆρα προσαγάγῃς, ἢ ἄλλῳ τρόπῳ ἀναστομώσης ἔξωθεν. Τῶν μὲν οὖν τῆς ἀποστάσεως σημείων προφανέντων, συνεργεῖν δεῖ ὥς ὅτι τάχιστα τῇ μεταβολῇ καὶ τῇ συρρήξει. Πυριᾶν τε οὖν συνεχῶς σπόγγους ἐξ ὕδρελαίου, καὶ πιτύροις, καὶ καταπλάσμασι διὰ ἀλεύρου κριθίνου μετὰ ἀφεψήματος σύκων καὶ ἀλθαίας ἠψημένων ἐν μελικράτῳ, ἢ γλυκεῖ κρητικῷ· ἀγαθὸν δὲ καὶ αὐτὰ τὰ σῦκα παραμίσγειν λεαίνοντα, καὶ ἀψινθίου κόμην κόψαντα ἐμβαλεῖν, ἢ χαμελαίαν, ἢ ἱρίν ἢ βρυωνίαν· ἐχέτω δὲ καὶ τερεβινθίνην, πίσσαν, μάνναν, λιβανωτὸν, περιστερᾶς κόπρον, πόλιον καὶ πάντα τὰ τούτοις ἐοικότα, καὶ ἀπλῶς πάντα παραληπτέον ἅ τινά ἐπὶ τοῦ ἥπατος ἐδοκιμάζομεν ἐν ἀποστάσει γεγονότος. Ἐπὶ δὲ τῶν κακοήθων καὶ σηπεδονωδῶν ὑγρῶν· γνωρίσεις δὲ ταῦτα ἐκ τῆς τῶν πυρετῶν δριμύτητος· καὶ ῥόδα προσπλέκειν χρή τοῖς καταπλάσμασι, καὶ μύρτα, καὶ ὀρόβων καὶ φακῆς ἄλευρον· τὰς γὰρ σηπεδόνας τῶν ὑγρῶν ἐπέχει ταῦτα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐμπλάστρους

χρησθαι ταῖς δυναμέναις μεταβάλλειν τὸ πύον, ὡς ἐπὶ τῶν ἡπατικῶν προεῖρηται· χρονιζούσης δὲ τῆς ῥήξεως, καὶ ὑποκλύζειν δριμυτέρῳ κλύσματι, οἷον ἐλλεβόρου μέλανος ἀποβρέγματι, καὶ ῥαφανίδος, καὶ σκορόδων, καὶ σικύου ἀγρίου ῥίζης· βρέχειν δὲ τὰ τοιαῦτα ἐν θαλάσῃ, ἢ ἄλμῃ, καὶ βραχὺ ἐλαίου μίξαντα πρὸς τὸ ὀλισθηρὸν γενέσθαι τούτοις κλύζειν, καὶ κελεύειν ἐπὶ πλεῖστον κατέχειν· πλειστάκις καὶ τὸ ἐμπύημα ῥήγνυσι σὺν τῷ καὶ τὴν γαστέρα ὑπομαλάσσειν. Εἰ δὲ σφοδρότεραί εἰσιν αἱ ὁδύναι, κλύζειν χυλῷ πτισάνης, καὶ γάλακτι νεοβδάλτῳ, καὶ ἐγκαθίζειν εἰς ὑδρέλαιον, καὶ ποτίζειν τοῖς πρῶτοισι διουρητικοῖς, οἷον σικύου σπέρμα λελεπισμένου μετὰ μελικράτου ἐναφηψημένων ἐν αὐτῷ φοινίκων· διδόναι δὲ καὶ ἴριν μετὰ μέλιτος ἀπηφρισμένου· ἐκλείχειν δὲ καὶ αὐτὸ τὸ μέλι παστειωθὲν τῇ ἐψήσει. Συνεργεῖ δὲ τῇ χρονιζούσῃ συρρήξει κύμινον μετὰ γλυκέος, καὶ πήγανον μετὰ ὀξυμέλιτος. Εἰ δὲ ἐκ τῆς ἔξεως τοῦ σώματος καὶ τῶν νωθροτέρων ἀλγημάτων τεκμαίριοι διὰ πάχος μὴ ἐκκρίνεσθαι τὸ πύον, μαράθρου ἀφέψημα ποτίζειν, καὶ χαμαιπίτυος, καὶ γλήχωνος, καὶ ὀριγάνου· μετὰ δὲ τὴν ῥήξιν ἐκκρίνεται σὺν τῷ οὖρῳ σαρκία σμικρὰ παραμήκη, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν κακοήθων δύσοσμα τὰ ὑγρὰ καὶ πέλια καὶ μυζώδη. Εἰ δὲ χρηστὰ εἴη τὰ ἔλκη, καὶ τὸ πύον λευκὸν καὶ ὁμαλὸν καὶ λεῖον καὶ ἄνοσμον εὐρεθήσεται καὶ ὀλίγον. Διδόναι μὲν οὖν αὐτοῖς μετὰ τὴν σύρρηξιν γάλα σὺν μέλιτι, τὸ μὲν πρῶτον ὄνειον ἢ ἵππειον· εἰς γὰρ τὴν ἀνακάθαρσιν τῶν ἐλκῶν συμφέρει· ὅταν δὲ μηκέτι καθαίρεσθαι δέωνται καὶ αἱ δῆξεις ἀμβλύνωνται, χρήζῃ δὲ ὁ πάσχων ἀνατροφῆς, τότε ἤδη τὸ βόειον γάλα προσφέρειν καὶ δύο καὶ τρεῖς κοτύλας καὶ ἔτι πλέον. Νεόβδαλτον δὲ θερμὸν δοτέον πᾶν γάλα εἰς τὸν οἶκον εἰσφέροντα τὸ ζῶον, ἐν ᾧ κατάκειται ὁ νοσῶν· τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐντὸς ἐλκῶν κάλλιστον φάρμακον καὶ τοῖς χαλεποῖς ἰχθῶσιν εὐμενέστατον, καὶ ἀνατρέφει τὸ σῶμα. Περὶ δὲ τὰς ἀναλήψεις προσήκει κατακεῖμενον τὸν πάσχοντα μαλακῶς ἀνατρίβειν ἐπὶ ἐκάστης ἡμέρας ἕωθεν καὶ τρέφειν κατὰ ἀρχάς, ὡς εἴρηται, τῷ βοεῖῳ γάλακτι.

[45]

18 (50) Ὅταν δὲ πεφθῇ τὸ γάλα, διδόναι ρόφημα ἐκ πτισάνης ἐσκευασμένον, ἢ ἀμύλου, ἢ πλυτῆς σεμιδάλεως σὺν γάλακτι ἐφθῆς· διδόναι δὲ καὶ ψόγαλα καὶ ζωμὸν ὄρνιθος λιπαρόν. Λαχάνων δὲ ἐπιτήδεια μαλάχη, σέρις, λάπαθον, ἀνδράχνη, ἀσπάραγος ἔλειος, σίκυς, θρίδαξ, πάντα ἐφθά· ὦμον δὲ μηδὲν ἐσθίειν· ταῦτα γὰρ ἀμβλύνει τὰς δῆξεις. Τὰς δὲ ἐπιγινομένας πλησμονὰς ἐμέτοις κενοῦν προσήκει· πρὸς δὲ τὸ εὐκόλως ἐμεῖν διδόναι τούτοις σικύου σπέρμα τετριμμένον μετὰ γλυκέος, ἢ χυλὸν πτισάνης μετὰ γλυκέος· ἐλαίῳ δὲ κυπρίνῳ μάλιστα χρίειν πτερὰ καὶ ἐρεθίζειν. Οὐ μόνον δὲ πρὸς τὰς πλησμονὰς ἐπαινῶ τοὺς ἐμέτους, ἀλλὰ μοι δοκεῖ, εἰ τολμήσειέ τις κατὰ μῆνα ἐμεῖν, τάχα ἂν καὶ ἔλκος ὃν ἐν νεφροῖς καὶ ἄλλην τινὰ ἐνθένδε λύσαι βλάβῃν. Ἡ δὲ λοιπὴ δίαίτα παραλαμβάνεσθω ἢ μετὰ ταῦτα ῥηθησομένη ἐπὶ τῶν τῆς κύστεως ἐλκῶν· οὐρητικὰ δὲ ποτίζειν εἰς ἀνακάθαρσιν τῶν ἐν νεφροῖς ἐλκῶν τὰ ἀπλούστερα τῶν πλειστάκις εἰρημένων καὶ ῥηθησομένων. Ὅταν δὲ καθαρὰ γένηται τὰ ἔλκη, φανεῖται δέ σοι τοῦτο ἐκ τοῦ μηκέτι μῆτε ἐφελκίδα συνεκκρίνεσθαι τοῖς οὔροις, μῆτε τὸ ἐκκρινόμενον πύον τρυγῶδες εἶναι, ἀλλὰ ὑπόλευκον καὶ λεῖον καὶ ὁμαλὸν καὶ ὀλίγον· τότε ἀντὶ τῶν ἐμπλάστρων μαλάγματα δοκιμαστέον τὸ διὰ σπερμάτων, τὸ διὰ δαφνίδων, τὸ ἀπολλοφανεῖον, καὶ πάντα τὰ τὴν ἐπιφάνειαν φοινίσσειν δυνάμενα, οἷον ἐστὶ τὸ ἐπὶ τῆς λιθιάσεως προγεγραμμένον· ἀντὶ δὲ τῶν οὐρητικῶν τὰ ἀναξηραντικὰ παραλαμβάνειν, ὥστε ἢ τε τροφὴ στύφουσα ἔστω καὶ τὰ φάρμακα συνακτικὰ τῶν σωμάτων· εὐθετήσουσι δὲ καὶ δρώπακες καὶ σιναπισμοὶ καὶ χρήσεις αὐτοφυῶν ὑδάτων θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν. Ἐπὶ δὲ τῶν χρονιζόντων ἐν νεφροῖς ἐλκῶν φάρμακα παραλαμβάνειν τὰ ἐπὶ τῆς ἡλκωμένης κύστεως ῥηθησόμενα· γνωστέον μέντοι πᾶσαν μὲν ἔλκωσιν νεφρῶν καὶ κύστεως δυσαλθῆ εἶναι, μάλιστα δὲ τὴν ἐκ διαβρώσεως γινομένην, ὡς ὀλίγους παντελῶς οἶδαμεν τελέως ταύτης ἀπαλλαγέντας. Εἰ δὲ πρὸς τὸ ἔξω τρέποιτο τὸ ἐμπύημα, κορυφοῦται μᾶλλον ἢ φλεγμονὴ καὶ τῇ χειρὶ καταφανέστερον καὶ τῇ ὄψει γίνεται·

τούτοις δικαίως οἱ ἰατροὶ χειρίζουσιν ἔνθα ἐκκορυφοῦται μάλιστα καὶ θεραπεύουσιν ὡς τὰ κοινὰ καὶ κοῖλα ἔλκη γνωστέον μέντοι ὡς εἴωθε ταῦτα συριγγοῦσθαι καὶ δεῖται σπουδαιοτέρας τῆς ἐπιμελείας. Περὶ δυσουρίας καὶ στραγγουρίας. ^[77]

19 Δυσουρία λέγεται, ὅταν οὐρεῖν προελομένου τοῦ πάσχοντος, μετὰ βίας ἐκκρίνηται τὰ οὔρα, καὶ ἐρεθισμόν ἐμποιῇ. Στραγγουρία δὲ καλεῖται, ὅταν κατὰ βραχὺ καὶ στάγδην φέρηται τὰ οὔρα, καὶ συνεχῶς ἐρεθισμόν ἐπιφέρῃ πρὸς οὔρησιν. Ταῦτα δὲ συμβαίνει ἢ ἐπὶ δριμέσιν οὔροις, ἢ διὰ ἔλκωσιν τῆς κύστεως, ἢ διὰ τὴν αὐτῆς ἀτονίαν, ποτὲ δὲ καὶ νεφρῶν πεπονθότων ἢ ἥπατος, ὅταν σύρρηξις γένηται τοῦ ἀποστήματος ἐκκρινόμενου διὰ τῆς κύστεως τοῦ πύου, [καί] συνεχῆ ἐρεθισμόν πρὸς οὔρησιν τῇ δριμύτητι ἐμποιῇ, καὶ ἀρρώστοῦσα κατὰ δυσκρασίαν τινὰ ἢ κύστις βλάπτηται εἰς τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν. Ἀναγκαῖον οὖν ἐστὶ ἐπίστασθαι τὰς προηγησαμένας αἰτίας τῆς στραγγουρίας ἢ δυσουρίας καὶ πρὸς ταύτας ἀρμόζειν τὰ βοηθήματα. Εἰ μὲν οὖν ψύξις προηγήσατο τῶν εἰρημένων, ἐπιβρέχειν δεῖ τὸ ἥτρον πηγανίνῳ ἐλαίῳ θερμῷ, καὶ ἐγκαθίζειν εἰς ἀφέψημα σαμψύχου ἢ πηγάνου, καὶ σκέπειν καὶ θάλπειν τὸ ὑπογάστριον, ἐνίστε δὲ καὶ διὰ ἔδρας πηγανίνον ἔλαιον θερμὸν ἐνιέναι, καὶ τροφαῖς διουρητικωτέrais κεχρῆσθαι ταῖς θερμαίνειν δυναμέναις, καὶ ἀφεψήματα τῶν ἀρωμάτων διδόναι πίνειν· ποτίζειν δὲ καὶ τῆς θηριακῆς μετὰ γλυκέος ἢ οἶνομέλιτος. Εἰ δὲ χολωδεστέρων γινομένων τῶν οὔρων δῆξις περὶ τὴν κύστιν γένηται καὶ στραγγουρίαν ἐργάσεται, καθαίρειν δεῖ τὴν πλεονάζουσαν κακοχυμίαν ὅτι τάχιστα καὶ τροφαῖς κατακεραστικαῖς χρῆσθαι, ἀπεχομένους παντὸς δριμέος καὶ ἀλυκοῦ. Πλεῖον δὲ προσάγειν ποτὸν ὕδωρ γλυκὺ θερμὸν καὶ συνεχῶς ἀπουρεῖν ἀναγκάζειν· χρονίζον γὰρ ἐν τῇ κύστει τὸ δριμὺ περίττωμα δασύνει καὶ ἐλκοῖ τὰ μέρη. Ἀρμόζει τοίνυν συνεχῶς μὲν ἀποपुरιᾶν· διδόναι δὲ καταρρόφεϊν ἄμυλον μετὰ γάλακτος ἠψημένον, καὶ φοινίκων ἀφέψημα· οἶνον δὲ διδόναι γλυκύτερον· κάλλιστον δὲ καὶ αὐτὸ τὸ γάλα πινόμενον θερμόν. Εἰ δὲ ἐπιτείνοιτο τὰ τῆς δριμύτητος, καὶ διὰ τοῦ καυλοῦ ἐνιέναι εἰς τὴν κύστιν γάλα μετὰ ἀμύλου, καὶ ποτίζειν τὸν διὰ φυσαλίδων τροχίσκον. Ἐτέρου δὲ μορίου πάσχοντος καὶ διὰ τῆς κύστεως ἐκκαθαίρομένου δηλονότι, ἐκείνου πρότερον τὴν πρόνοιαν ποιεῖσθαι, μηδὲ μὴν τῆς κύστεως ἀμελεῖν. Περὶ τῆς ἐν πυρετοῖς δυσουρίας. ^[26]

20 Ἐκ τῶν Φιλουμένου. Γίνεται δυσουρία καὶ ἐν ἀρχῇ τῶν πονηρῶν πυρετῶν, ὥστε τὴν κύστιν ἀλγεῖν, καὶ κατὰ βραχὺ τὸ οὔρον προῖεσθαι καὶ μετὰ ὀδύνης· καὶ οὐ μόνον ὀχληρόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ σημεῖον τοῦ ὅλον πεπονθέναι τὸ νευρῶδες. Κατὰ ὑπογαστρίου μὲν οὖν καὶ κτενὸς, βουβώνων τε καὶ ἰσχίων, καθαρὸν ἔριον ἐπικεῖσθω γλυκεῖ βεβρεγμένον ἐλαίῳ ἐν ᾧ ἀφήσεται πήγανον, ἄνηθον, ἢ σικυωνίῳ ἐλαίῳ· ἐμπασσέσθω δὲ τοῖς ἐρίοις κύμινον λειότατον. Ἐπεχομένης τῆς δὲ κοιλίας, ἐνιέσθωσαν τήλεως καὶ μαλάχης ἀφεψήματα, καὶ ἐγκαθίσματα παραλαμβάνεσθω μέχρις ὀμφαλοῦ καὶ ὀσφύος ὅλης διὰ ἀφεψήματος ἀρτεμισίας, τήλεως, πηγάνου, γλήχωνος, καὶ μάλιστα σαμψύχου, καὶ ἐλαίου. Κατεπειγόντων δὲ τῶν συμπτωμάτων, καὶ φλεβοτομίαν παραλαμβάνειν, καὶ δίαιταν ἀκριβῆ, ροφήμασι τὸ πλεόν χρωμένους χόνδροις πλυτοῖς ἠψημένοις μετὰ ἀνήθου ἐν μελικράτῳ ἀπηφρισμένῳ, ἢ ἄρτῳ πλυτῷ, ἢ ῥοφῇ τοῖς μετὰ δὲ ταῦτα καὶ μαλάχῃ τριπτῇ ἐφθῇ καὶ κεφαλωτοῖς πράσοις τρισὶν ὕδασι ἠψημένοις, καὶ ἀπαλωτάτοις ἰχθύσιν· μετὰ δὲ τὰς ἐμβροχὰς, καὶ καταπλάσματα παραλαμβάνεσθω διὰ τῆς αὐτῆς ὕλης. Κατεπειγουσῶν δὲ τῶν ὀδυνῶν, καὶ σικύαι μετὰ κατασχασμοῦ προσαγέσθωσαν τῷ ὑπογαστρῷ, καὶ κηρωτῇ δὲ πρὸς τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδειότατη αὕτη. Ἀγρίας μαλάχης ῥίζαι ἔψονται ἐν σικυωνίῳ ἐλαίῳ μετὰ ὕδατος ὀλίγου ἕως ξηραὶ γένωνται· τῷ δὲ ἐλαίῳ μίγνυται χυλὸς πηγάνου ὡς εἶναι τὸ τέταρτον μέρος τοῦ ἐλαίου, κηροῦ τε τὸ ἀρκοῦν, καὶ καστορίου βραχὺ ἐπιβάλλεται. Πόμα δὲ τοῖς οὔτῳ κάμνουσιν ἐπιτήδειόν ἐστι τοῦ ἡμέρου σικύου τὸ σπέρμα· προβραχὲν δὲ λεπίζεται, εἴτα τριφθὲν δίδοται μετὰ ὕδατος κυάθων τριῶν, ὅσον κοχλιάρια β'. Καὶ κινεῖ μὲν οὔρησιν ἀλύπως, τὰς δὲ περιωδυνίας παραχρῆμα λύει. Τῶν μέντοι

ἄλλων διουρητικῶν ἐπὶ ὅσον οἱ πυρετοὶ διαμένουσιν, ἀποχὴ πᾶσα ἔστω· κεκινημένων γὰρ τῶν ἐν παντὶ τῷ σώματι ὑγρῶν ὑπὸ τῆς τοῦ πυρετοῦ θερμασίας, ποδηγοῦνται ἐκ τῶν δραστικωτέρων διουρητικῶν ἐπὶ τὴν κύστιν ἤδη προκεκμηκυῖαν. Περὶ ἰσχυρίας. ^[25]

21 Τὸ τῆς ἰσχυρίας πάθος καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα δηλοῖ· ἴσχεται γὰρ τοῖς πάσχουσι παντάπασιν τὸ οὔρον, ποτὲ μὲν διὰ ἀτονίαν τινὰ μὴ δυναμένης τῆς κύστεως περιστέλλεσθαι σφοδρῶς τοῖς ἐν αὐτῇ περιεχομένοις καὶ ἐκθλίβειν αὐτά· ποτὲ δὲ τοῦ κάτω πόρου φραχθέντος ὑπὸ παχέων ὑγρῶν, ἢ λίθου σφηνωθέντος, ἔστι δὲ ὅτε καὶ διὰ φλεγμονὴν ἢ τινὰ τοιοῦτον ὄγκον εἰς στενοχωρίαν ἄγοντα τὸν πόρον καὶ τελείως ἀποφράξαντα. Καὶ αἷμα δὲ θρομβωθὲν ἐν τῇ κύστει αἷτιον τῆς ἰσχυρίας γίνεται, καὶ πύον παχὺ ἐκκρινόμενον διὰ αὐτῆς ἀπὸ νεφρῶν ἢ ἥπατος ἢ τινος ἐτέρου τῶν ὑπερκειμένων ἰσχυρίαν πολλάκις ἐργάζεται. Γίνεται δὲ πολλάκις τὸ τῆς ἰσχυρίας σύμπτωμα καὶ τοῖς ὑγιαίνουσιν, ὅταν ἦτοι διὰ περιστάσιν τινα πραγμάτων ἢ ἐν ἐκκλησίαις, ἢ δικαστηρίοις, ἢ ὕπνοις ἐπιπλέον κατασχῶσι τὸ οὔρον· πάσχει γὰρ ἐν τούτῳ ἡ περισταλτικὴ τῆς κύστεως δύναμις διὰ τὴν ἄμετρον ὑπερπλήρωσιν καὶ τάσιν· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὅσον τὸ τῆς κύστεως κύτος πληρούμενον περιτείνεται, στενώτερος ἑαυτοῦ γίνεται ὁ πόρος. Τὴν μὲν οὖν διὰ φλεγμονὴν γινομένην ἰσχυρίαν θεραπεύειν, φλεβοτομοῦντας, ἐπιβρέχοντας, καταπλάττοντας, καὶ τὰ ἄλλα ποιοῦντας τὰ ἐπὶ φλεγμονῆς πολλάκις εἰρημένα καὶ ῥηθισόμενα. Αἱμορραγίας δὲ προηγησαμένης τεκμαίρεσθαι χρή, ὡς θρόμβοι αἵματος αἷτιοι τῆς ἰσχυρίας ἐγένοντο, καὶ τούτους διαλύειν τῷ ῥηθισομένῳ τρόπῳ ἐν τῷ Περὶ τῆς αἱμορραγούσης κύστεως τόπῳ. Εἰ δὲ λίθος εἴη αἷτιος τῆς ἰσχυρίας, καὶ τοῦτον ἀποσεῖειν τοῦ πόρου, καθὼς ἐπὶ λιθιάσεως προεῖρηται. Εἰ δὲ πάχος χυμῶν αἷτιον γέγονε, ταῖς ἐπιβροχαῖς καὶ ἐγκαθίσμασι καὶ καταπλάσμασι πιστεύειν τὴν θεραπείαν, διουρητικῶν δὲ ἀπέχεσθαι παντάπασιν ὡς προεῖρηται ἐν τῷ Περὶ τῆς ἐν πυρετοῖς δυσουρίας τόπῳ. Οἷς δὲ ἄνευ φλεγμονῆς ἢ αἱμορραγίας ἢ ἄλλου τινὸς τῶν εἰρημένων ἐπίσχεται ἡ τοῦ οὔρου ἔκκρισις, διὰ τὴν τῆς κύστεως δυσαισθησίαν δηλονότι γέγονε, καὶ ἐρεθιστέον ὑπομιμνήσκοντας τὴν ἐνέργειαν, καὶ βοηθοῦντας διὰ ἐγκαθισμάτων, νίτρω τε παραπτομένους τοῦ πόρου, ἢ ἀφρονίτρω, ἢ κόρεσι τεθλασμέναις. Εἰ δὲ μὴ ὑπακούοι, καθετηριστέον αὐτοὺς καὶ κομιστέον τὰ οὔρα διὰ τοῦ καθετήρος διουρητικοῖς δὲ μὴ ποτίζειν, ὡς μὴ τῷ πλήθει προσδιατείνηται ἡ κύστις. Ἐπὶ δὲ τῶν ὑγιαίνόντων ὅταν ὡς προεῖρηται, διὰ τινα περιστάσιν πραγμάτων ἐπιπλέον κατασχεθὲν τὸ οὔρον εἰς ἀτονίαν ἄγῃ τὴν κύστιν, ἐπιβοθηεῖν δεῖ αὐτῇ, ἄνωθεν τοῦ ὑπογαστρίου ἐρείδοντας ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας καὶ ἐκθλίβοντας τὸ οὔρον ἡρέμα. Πρὸς δυσουρίαν. Κολοκύνθης σπέρμα καθάρας ἀπόβρεξον ὕδατι· ὅταν δὲ μαλακὸν γένηται, λεάνας ἱκανῶς μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ διηθήσας, πότιζε τὸν χυλὸν, χρῶ· πεπεύραται. Περὶ ψωριώσεως κύστεως. ^[34]

22 Τοῖς ψωριῶσι τὴν κύστιν κνησμὸς παρέπεται τοῦ τε ὑπογαστρίου καὶ τοῦ ἥτρου, ἔν τε τοῖς οὔροις τραχεῖαι καὶ πιτυρώδεις ὑποστάσεις παρεμφέρονται. Προϊοῦσα δὲ ἡ νόσος καὶ ἔλκοι τὴν κύστιν, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ἐλκῶν προειρημένα συμπτώματα ἐπιφέρει. Γινώσκειν μὲν οὖν χρή ὡς οὐκ ἔστι πάντῃ ἰάσιμον τὸ πάθος· πειρᾶσθαι δὲ ὅμως κατὰ τὸ δυνατόν παρηγορεῖν. Τῶν μὲν οὖν δακνόντων καὶ τοὺς χυμοὺς δριμυτέρους καὶ ἀλμυρωτέρους ἀποδεικνύντων κελεύειν ἀπέχεσθαι. Προσφέρειν δὲ οἶνους γλυκεῖς καὶ γάλα, καὶ ζωμὸν ὄρνιθος, ἢ ἐριφείων, ἢ ἀρνείων κρεῶν τὸν ζωμὸν, καὶ τῶν φοινίκων τὸ ἀπόβρεγμα, καὶ σεμίδαλιν, καὶ ἄμυλον, καὶ ῥοφήματα, καὶ τὰ ἐκ τούτων σκευαζόμενα, ἰχθύας τε ἀπαλοσάρκους ἐφθοὺς σύμπαντας, καὶ λαχάνων ὅσα τὰς μὲν οὐρήσεις ὑπάγει, οὐδεμίαν δὲ δῆξιζιν ἔχει, οἷον σταφυλίνους πάνυ καθέφθους, καὶ κρήθμα, καὶ μάραθρα, καὶ ἵπποσέλινα, καὶ ἀσπαράγους, καὶ σικυοὺς, καὶ ὅσα τοιαῦτα· δεῖ γὰρ καὶ τοῖς οὐρητικοῖς ὑποκαθαίρειν τὴν κύστιν, ἀλλὰ πρῶτον· κίνδυνος γὰρ ἐλκῶσαι τοῖς ἰσχυροτέροις, ὃ παντός ἐστι κάκιον. Ἀγαθὰ οὖν οὐρητικά καὶ οἱ καρκῖνοι, καὶ αἱ πίνναι, καὶ οἱ θαλάσσιοι ἐχῖνοι πρόσφατοι, καὶ τοῦ χερσαίου ἐχίνου ἡ σὰρξ ξηρανθεῖσα καὶ πινομένη ὅσον <

α'. Οὐδὲν δὲ ἦττον καὶ οἱ τέττιγες καὶ τὰ λεγόμενα γῆς ἔντερα τρία πινόμενα μετὰ γλυκέος. Οὐκ ἀνάρμοστον δὲ οὐδὲ τήλεως χυλὸν μετὰ μέλιτος ροφᾶν· τοῦτο καὶ τὰς τοῦ ἐντέρου δήξεις ἀμβλύνει, καὶ εἰ ἐπὶ κύστιν τράποιτο, πρῶτον ταῖς ψώραις ἐστὶν· τοῦτο δὲ ποιεῖ καὶ ἡ τραγάκανθα. Χαίρουσι δὲ καὶ μύρτων ἀπόβρεγμα πίνοντες μετὰ οἴνου, ἢ μήλου κυδωνίου ἀπόβρεγμα, ἢ τινος ἄλλης στυφούσης ὁπώρας· τὰ τοιαῦτα δὲ, λέγω τὰ στύφοντα, τοὺς μὲν κνησμοὺς παρηγορεῖ, τὴν δὲ διάθεσιν οὐκ ἰᾶται. Ἡ δίαίτα δὲ εὐχυμοτάτῃ ἔστω, καὶ ἐμείτωσαν δι' ἡμερῶν τινων, καὶ ὀρῶν γάλακτος ὑπαγέσθω ἡ κοιλία, καὶ γυμναζέσθωσαν δὲ συμμέτρως μέτρια γυμνάσια. Ἄλλο εὐθέως βοηθοῦν. Ἐρπυλλον μετὰ ἐρεβίνθων ἐψήσας ἐπιπολὺ, καὶ διηθήσας, πότιζε τὸ ἀφέψημα. Ὀριβασίου διουρητικόν. Ἀμώμου, καρδαμώμου, σχοίνου ἄνθους ἀνὰ < ς', κόστου, καστορίου, σμύρνης ἀνὰ < γ', κασίας < α', μέλιτος τὸ ἱκανόν· ἡ δόσις καρύου ποντικοῦ ἢ κυάμου αἰγυπτίου τὸ μέγεθος μεθ' ὕδρομέλιτος. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ διουρητικοῦ. Ἡρυγγίου λεπτοφύλλου ρίζας ἐψήσας εἰς ἀποτρίτωσιν δίδου ποιεῖν. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ. Πετροσελίνου, μύρτων μελάνων ἀνὰ < ις', σελίνου σπέρματος < λβ', ἄμμεως < η', κελτικοῦ < δ', σμύρνης < β', μέλιτος τὸ ἄρκοῦν· ἡ δόσις < α', μεθ' ὕδρομέλιτος, ἢ οἴνου κεκραμένου κυ' γ'. Ἀπλᾶ βοηθήματα πρὸς ἰσχυρίαν καὶ δυσουρίαν διὰ πλῆθος ἢ πάχος γιγνομένην. ^[36]

23 Δυσουρίαν καὶ στραγγουρίαν λύει τὰ ἐντοσθίδια τοῦ χερσαίου ἐχίνου, ξηρὰ, ὑποθυμιάμενα περισκεπομένου πάντοθεν τοῦ κάμνοντος· χρή δὲ αὐτὰ ταριχεύειν καὶ ξηραίνειν· καὶ ἐν ποτῶ δὲ ληφθέντα μετ' οἴνου ξηρὰ, λεῖα ὅσον τοῖς τρισὶ δακτύλοις, πολλῶν οὔρων εἰσὶ κινητικά· καὶ τῆς σαρκὸς δὲ αὐτοῦ ἐν ἡλίῳ ξηρανομένης ἡ δόσις μετ' οἴνου, ὅσον < α' ἄγει οὔρων πλῆθος ἀλύπως. Ἄλλο· Ὅνοι οἱ ὑπὸ τὰς ὑδρίας ἄκρως λούουσι δυσουρίας, δύο ἢ τρεῖς ἐν ὀλίγῳ γάρῳ ἐψόμενοι, καὶ πινομένου τοῦ γάρου μετὰ γ' κυ' ὕδατος. Ἄλλο· Γῆς ἔντερα γ' ἢ ε', λεάνας δίδου μετ' οἰνομέλιτος ἢ μελικράτου, καὶ ἄγει τάχιον· ἔξωθεν δὲ φύλλον ἀρτεμισίας, λεάνας μετὰ σμύρνης, ἐπίχριε τὸν κτένα, καὶ τὸ ὑπογάστριον, καὶ οὐρήσῃ. Ἄλλο· Περδίκιον βοτάνην λεάνας ἐπιβαλὼν τε ἔλαιον καὶ ἀναζέσας ἐπιτίθει ἐπὶ τὴν κύστιν, ἢ ἐψήσας τὴν βοτάνην μετ' ἐλαίου, καὶ αὐτὴν μὲν ἀπορρίψας, ἐρίῳ δὲ ἀναλαβὼν τὸ ἔλαιον, ἐπιτίθει, ἢ πέπονος καλλίστου δέρμα σὺν ὀλίγῃ σαρκὶ ἐπιτίθει τῷ ὑπογαστρίῳ καὶ ἐπίδησον, καὶ οὐρήσῃ ὁ πάσχων. Εἰ δὲ ξηρὸν εἴῃ τὸ δέρμα, πρόβρεχε αὐτὸ ὕδατι θερμῷ καὶ ἐπιτίθει, καὶ ἐπίδησον. Ἐγκαθιστέον δὲ αὐτοὺς μάλιστα μὲν, εἰς ἀφέψημα σαμψύχου· εἰ δὲ μὴ, ἀρτεμισίας, πηγάνου καὶ ἀλθαίας. Ἄλλο πεπειραμένον πρὸς στραγγουρίαν. Λαβὼν ψωμόγαρον ὅσον κοχλ. β', βάλε αὐτὸ εἰς ἀγγεῖον μετ' ἀκατίδων πέντε ζωσῶν καὶ πηγάνων φύλλων ζ' καὶ ὀλίγου οἴνου, εἴτα βρασάντων ἐπ' ἀνθράκων, πινέτω τὸ ἀφέψημα ὁ πάσχων, καὶ θαυμάσεις. Περὶ παραλυθείσης κύστεως. ^[21]

24 Ἐκ τῶν Ἀρχιγένους. Οἱ παραλυθέντες τὴν κύστιν οἱ μὲν ἀπροαιρέτως ἐκκρίνουσι τὸ οὔρον, καὶ ὅσον ἐπὶ τούτῳ, ἔχουσιν ἀκινδυνότερον, οἱ δὲ οὐκ ἀποκρίνουσιν, ἀλλὰ κατέχοντες διατείνονται τὴν τε κύστιν καὶ τὴν ὄσφυν καὶ τὸ ἦτρον, καὶ ἐν οἰδήματι τοὺς μηροὺς ἔχουσι, καὶ μὴ ἐξουρησάντων αὐτῶν, νεκροῦται τὰ ὑποκείμενα, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν τελευτῶσιν. Ὅταν μὲν οὖν βλαβῆναι συμβῇ τὰ ἐκ τοῦ νωτιαίου ἐπὶ τὸν κλείοντα τὸν τράχηλον τῆς κύστεως μὴν παραγινόμενα νεῦρα, παραλυθέντος τοῦ μυὸς, ἀκούσιος τοῦ οὔρου ἔκκρισις γίνεται· ἐὰν δὲ τὰ μὲν τῆς κύστεως ἴδια νεῦρα πάθῃ, τὰ δὲ τοῦ σφίγγοντος αὐτῆς τὸν αὐχένα μυὸς ἐνεργῇ διασώζοντα τὴν ἑαυτῶν δύναμιν, κατέχεται τὸ οὔρον. Λορδωθείσης δὲ ποτε τῆς ράχεως ἐπὶ καταπτώσει καὶ φλεγμονῇ ἐπιγενομένης, τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν συνέβη ἡ τῶν οὔρων ἐπίσχεσις. Ἐθεραπεύσαμεν δὲ αὐτόν φησιν ὁ Γαληνὸς ὡς πρὸς φλεγμονὴν ἐνιστάμενοι. Ἐτέρου δὲ καταπεσόντος, καὶ μεταστάντων ὀπίσω τῶν σπονδύλων, τὸ οὔρον ἀκουσίως ἐξεκρίνετο χωρὶς ὀδύνης τῆς κύστεως, ἐφ' οὗ ἐτεκμαιρόμεθα πεπονθέναι τὸ νεῦρον τοῦ κλείοντος τὴν κύστιν μυὸς, καὶ διὰ τοῦτο τὴν θεραπείαν τῷ νωτιαίῳ προσήγομεν, λέγω δὴ τοῖς πεπονθόσι σπονδύλοις. Τοῖς μὲν οὖν κατέχουσι τὰ οὔρα ἄνευ καταπτώσεως βοηθεῖν χρή τούτῳ τῷ τρόπῳ·

ἐγκαθιστέον αὐτοὺς συνεχῶς εἰς ἀφέψημα τήλεως, λινοσπέρμου, ἀλθαίας, πηγάνου, ἀρτεμισίας μετὰ ἐλαίου, καὶ ἐμβρεκτέον καὶ ἐπαντλητέον τοὺς τόπους ἐλαίῳ θερμῷ πηγανίνῳ, ἢ σικυωνίῳ, ἢ γλευκίνῳ πολλάκις τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, καὶ μάλιστα μετὰ τὸ ἐγκάθισμα· καὶ σικυαστέον δὲ τοὺς τόπους, καὶ καταπλαστέον ὡμῇ λύσει διὰ οἴνου γλυκέος, ἢ οἰνομέλιτος· κλύζειν δὲ τὴν κοιλίαν ἀφεψήματι κενταυρίου, καὶ σικύου ἀγρίου ρίζης, καὶ ἐλαίου πηγανίνου καὶ μέλιτος. Μετὰ δὲ τοὺς κλυσμοὺς ἐνιέναι πηγανίνον ἔλαιον καὶ σικυώνιον, προσπλέκοντας ἐνίῳτε καὶ καστορίου βραχὺ, καὶ ἀλείμματα δὲ καὶ ἄκοπα συγχρίσματα τὰ πρὸς τὰς παραλύσεις ἀναγεγραμμένα προσάγειν τῇ τε ῥάχει καὶ τῷ ὑπογαστρίῳ. Προποτιστέον τε καὶ καστορίῳ ἢ τῇ θηριακῇ· ὀλιγοποσία δὲ αὐτοῖς ἀρμόδιος, καὶ ἔμμετοι φλέγμα ὑπεξάγοντες. Μετὰ δὲ τὰς κενώσεις καὶ σιναπίζειν τό τε ἥτρον καὶ τὴν ὀσφύν, εἴτα κηρωταῖς πρᾶνναι τὰ μέρη, καὶ μαλάγματα ἐπιτιθέναι εὐώδη. Τὰς δὲ ἐπὶ ῥάχεως τραύματι, ἢ πτώματι, ἢ ὀλισθήματι σπονδύλων, ἢ θανατικαῖς συνδρομαῖς συνεδρευούσας ἰσχυρίας ἀδύνατον ἰᾶσθαι, ὅθεν παραπεφυλαγμένως βοηθεῖν δεῖ. Τοὺς δὲ ἀπροαιρέτως ἐκκρίνοντας τὸ οὔρον θεραπευτέον τονοῦντας διὰ τῶν δακνόντων καταπλασμάτων τε καὶ μαλαγμάτων, καὶ τῶν διὰ νάπυος φοινιγμῶν, καὶ ἄμμω διαπύρῳ ἐν ἡλίῳ χωννύντας, καὶ αὐτοφύεσιν ὕδασι πρῶτον μὲν θερμοῖς χρωμένους, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ψυχροῖς, καὶ μάλιστα τοῖς θειώδεσιν, ἢ ἀσφαλτώδεσι. Γυμνάζειν δὲ καὶ ἀνατρίβειν τὰ μέρη ὥσπερ ἐν τῷ Περὶ παραλύσεως χωρίῳ προεῖρηταις, οὐρητικά τε μὴ προσφέρειν. Ἡ δὲ δίαιτα θερμότερα καὶ ξηροτέρα ἔστω, εἰ μὴ δριμύτερα καὶ δηκτικώτερα φαίνοιτό σοι τὰ οὔρα. Πρὸς τοὺς ἐνουροῦντας κατὰ τοὺς ὕπνους (μάλιστα δὲ παισὶ τοῦτο συμβαίνει). ^[37]

- 25 Ἐρίφειος πνεύμων μετρίως ὀπτηθεῖς, καὶ χωρὶς ἄρτου λειφθεῖς, ὡς πλεῖστος, ἐφ' ἡμέρας γ' τοῦ ἐνουροῦντος ταῖς κοίταις διορθοῦται. Ἄλλο· Λαγωῦ ἐγκέφαλος ξηρὸς πινόμενος ἐν οἴνῳ παύει τοὺς ἐνουροῦντας. Ἄλλο· Ὅρχιν λαγωῦ ξηρὰν ἐπιξύσας οἴνῳ πότιζε· τινὲς δὲ τὸν ἐγκέφαλον τοῦ λαγωῦ ἐν χοιρείᾳ φύσῃ ἐμβαλόντες καὶ ὀπτήσαντες, διδῶσιν ἐσθίειν, μετὰ τῆς φύσης· καὶ γὰρ αὐτὴ καθ' αὐτὴν ἡ χοιρεία φύσα, καιομένη καὶ διδομένη ἐν ποτῷ ὠφελεῖ. Παραπλησίως δὲ ποιεῖ καὶ ἡ προβατεία φύσα. Δίδου δὲ τὴν τέφραν μετ' ὀξυκράτου. Ἄλλο· Στέαρ χήνειον ὅσον < α' μετὰ πυτίας λαγωῦ, ὅσον ὀβολόν· μίξας μετὰ ἀλφίτων δίδου μετὰ τὸ ἀνακλισθῆναι αὐτοὺς ἐν τῇ κοίτῃ. Ἄλλο· Γλῶσσαν χηνεῖαν ἐφθὴν διδόναι, ἐφ' ἡμέρας γ' καὶ ἰᾶται τὸ πάθος· τινὲς δὲ ὀπτὴν δίδουσιν. Ἄλλο καὶ αὐτὸ Ἀρχιγένους· Σμύρνης, καλαμίνθου, ἀνά λ'α', λεάνας μετ' οἴνου εὐώδους, δίδου πρὸ δείπνου πίνειν. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ· Ῥαφανίδα θαλασσίαν καύσας, δίδου τὴν σποδὸν αὐτῆς ὅλην πίνειν. Ἄλλο· Πηγάνου μάλιστα ἀγρίου σπέρμα φρύξας, δίδου πίνειν. Ἄλλο· Καστορίου < α' πότιζε· εἰ δὲ δριμύτερα καὶ δηκτικώτερα εἴη τὰ οὔρα, πότιζε θρίδακος σπέρματος < α'. Ἄλλο· Ἀλέκτορος λάρυγγα καύσας καὶ λεάνας δίδου πίνειν σὺν ὕδατος κ' ε' νήσται. Ἄλλο· Γνάφαλα ἢ τὴν ἀνθήλην, ἐν οἷς οὔρησεν πολλάκις ὁ κάμνων ξηράνας, καύσας, δίδου σὺν τῷ ποτῷ· καταχρίεσθωσαν δὲ τὸ αἰδοῖον ἐν τῷ καθεύδειν κιμωλίαν μετὰ περδικίου χυλοῦ, περιδεσμεύωσαν δὲ καὶ τὸν μηρὸν ὡς ἀπὸ παλαιστοῦ ἐνὸς τοῦ βουβῶνος ἐν τῷ καθεύδειν ἄγνου ῥάβδον· διψῶντες δὲ πάντως κοιμάσθωσαν· ἄθετος γὰρ ἡ πολυποσία τῷ πάθει. Τοὺς δὲ ἤδη χρονίζοντας θεράπευε, ὡς τοὺς διὰ παράλυσιν κύστεως οὔρουντας ἀπροαιρετῶς. Διαφέρουσι δὲ οὗτοι ἐκείνων τῷ ἐπὶ τούτων ἐν τῷ καθεύδειν μόνον γίνεσθαι τὸ σύμπτωμα, ἐπὶ δὲ τῶν διὰ παράλυσιν τοῦ μυός, τοῦ τραχήλου, τῆς κύστεως, καὶ ἐν τῷ ἐγρηγορέναι τοῦτο πάσχειν. Περὶ φλεγμαινούσης κύστεως. ^[25]

- 26 Ἐκ τῶν Ῥούφου. Τῶν περὶ τὴν κύστιν νοσημάτων χαλεπώτατον καὶ θανατωδέστατόν ἐστιν ἡ φλεγμονή. Παρέπεται δὲ τοῖς πάσχουσι τὰ κοινὰ τῆς φλεγμονῆς σημεῖα· πυρέττουσι τε ὀξέως καὶ ἀγρυπνοῦσι, καὶ παραπαίουσι, καὶ ἐμοῦσι χολώδη ἄκρατα, καὶ οὐρεῖν οὐ δύνανται, σκληρύνεται δὲ τὸ ἥτρον καὶ τὸ ἐφήβιον μετὰ ὀδύνης ἰσχυρᾶς, προθυμία τε τεινεσμώδεις

πρὸς ἔκδοσιν γίνονται· τὸ δὲ ἐκδιδόμενον λεπτόν, ὑπόστασιν οὐκ ἔχον. Ἐνίοτε δὲ καὶ πνευματώσεις ἐπακολουθοῦσι, καὶ ἡ κοιλία ἐπέχεται τοῦ ἀπευθυσμένου ἐντέρου παραπιεζομένου ὑπὸ τῆς ἐν τῇ κύστει φλεγμονῆς. Τούτων, εἰ μὴδὲν ἕτερον κωλύει, φλέβα τέμνε, μὴ εἰς μακρὰν, ἀλλὰ ἀρχομένης τῆς νόσου. Ἐν ὀλιγοσιτία δὲ τηρεῖν καὶ ὑδροποσία, ἐμβρέχειν τε τοὺς τόπους ἐλαίῳ ἐν ᾧ ἄνηθον, λινόσπερμον, ἔνιοτε δὲ καὶ πήγανον, καὶ ἀλθαία ἐναφήσῃται, καὶ ἐγκαθίζειν εἰς ἀφέψημα λινოსπέρμου, καὶ τήλεως· καὶ τι σπερμάτιον συνεψέσθω τῶν εὐωδῶν οἷον πετροσέλινον, δαῦκον, ἄνισον παρακαλοῦντας οὐρεῖν ἐν τῷ ὕδατι· οὐ γὰρ εὐτονεῖ ἡ κύστις περιστέλλεσθαι, καὶ ἐκπέμπειν τὸ οὖρον. Αὐτὸν οὖν τὸν πάσχοντα ἢ τινα παραστάντα εὐφυῶς δεῖ πιέζειν ἡρέμα τὸ ἥτρον, ἀλλὰ μὴ πλέον τοῦ δέοντος, ὥς μὴ ἐπιτείνηται ἡ ὀδύνη. Ἔστι δὲ τὸ ἐπινόημα τοῦτο Φιλομήλου, καὶ οὖρησεν ὁ ἄνθρωπος αὐτῷ ποιήσαντι οὕτως. Πρῶτον δὲ ὑποκλυζέσθω ἡ κοιλία μαλακῶ κλύσματι, καὶ μετὰ τὴν τῶν σκυβάων ἔκκρισιν ἐνιέσθω ἐκ τοῦ προειρημένου τῆς ἐμβροχῆς ἐλαίου εἰς τὸ ἔντερον παρηγορίας χάριν· ἄμεινον δὲ εἰ καὶ κωδύαν μήκωνος συνέψοις τῷ ἐλαίῳ, καὶ στέαρ χηνὸς πρόσφατον, ἢ ὄρνιθος διατήκων ἐν αὐτῷ ἐγχείοις. Ἐγὼ δέ, φησιν ὁ Ῥοῦφος, δηλονότι σφοδροτέρων οὐσῶν τῶν ὀδυνῶν, καὶ ὀπίου ὅσον ὄροβος μετὰ σμύρνης καὶ κρόκου βραχείος χρίσας εἰς ἔριον ὑπέθηκα τῷ δακτυλίῳ· καὶ αὐτίκα μὲν αἱ ὀδύναι ἐπαύσαντο, αὐτίκα δὲ ἐκοιμήθη ὁ ἄνθρωπος. Μετὰ δὲ τὸν κλυστήρα καὶ τὰ ἐνέματα καὶ ἐγκαθίσματα καὶ ἐμβροχὰς καταπλάσσειν ταῖς ὤμαῖς λύσεσι κωδύας μήκωνος ἐμβάλλοντας, καὶ ὑοσκυάμου φύλλα, καὶ μανδραγόρου χυλὸν βραχύν. Πυριᾶν δὲ κύστεσι βοείαις ἡμιπληρέσιν ἐλαίου θερμοῦ, ἢ ἄλευρον θερμὸν ἐν μαρσπείοις ἢ ῥάκεσιν ἀποδεσμῶν πρόσαγε πυρίαν. Μετὰ δὲ τὰ καταπλάσματα καὶ κηρωτὰς ἐπιτιθέναι διὰ οἰσύπου καὶ κηροῦ, καὶ σικωνίου ἢ γλευκίνου ἐλαίου πεπονημένας μετὰ καστορίου. Ἐπιμενόντων δὲ τῶν ὀκληρῶν, καὶ σικύας προσάγειν τοῖς τόποις μετὰ κατασχαρμοῦ· μετὰ δὲ παρακμὴν ἀξιόλογον ἐπὶ τὰς ἐμπλάστρους καὶ τὰ μαλάγματα παραγίνεσθαι. —Τὴν δὲ τοῦ καθετήρος κάθεισιν φλεγμαιοσύνης κύστεως ἀνδρὶ μὲν ἀποδοκιμάζω· διὰ γὰρ τὸ ἐργαδῶς καθίεσθαι τὰς ὀδύνας παροξύνει, καὶ ἐπιτείνει τὰς φλεγμονὰς· γυναικὶ δὲ οὐκ ἄτοπον καθιέναι· βραχύς τε γὰρ ἐπὶ τούτων ὁ οὐρητικὸς πόρος καὶ κατὰ εὐθὺ πέφυκεν, ὥστε ἀνωδυνώτερον διαχειρίζεσθαι. Εἰ δὲ κατεπεῖγοι ὁ κατὰ ἰσχουρίαν κίνδυνος, ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τὸν καθετηρισμὸν παραγίνεσθαι, οὐχ ὡς ἀπαλλακτικὸν τῶν δεινῶν παθῶν, ἀλλὰ ὡς κατεπεΐγουσαν ἰσχουρίαν διορθούμενον, καὶ τοῦ πρὸς τὸ ὀξὺ κινδύνου ῥυόμενον· μετὰ δὲ τὴν τοῦ οὔρου ἔκκρισιν πάλιν ἐπὶ τὰ αὐτὰ παρηγορητικὰ βοηθήματα παραγίνεσθαι μέχρι λύσεως τῆς φλεγμονῆς ἢ μεταβολῆς. Λύεσθαι δὲ πολλάκις εἴωθεν ἡ φλεγμονὴ αἰφνίδιον ἐρυσιπέλατος κατὰ τῆς ἐπιφανείας ἀποτελεσθέντος, καὶ μένοντος, καὶ μὴ παλινδρομοῦντος εἴσω. Καὶ οὔρων δὲ ἱκανῶν ἐκκριθέντων πολλάκις ὁμοίαν κρίσει τὴν ἀπαλλαγὴν ἐποιήσατο· οὐδὲν ἦττον μέντοι καὶ τούτων ἐπιφανέντων ἐπιμένειν χρή τοῖς αὐτοῖς βοηθήμασι, ἐπειδὴ ὡς τὸ πολὺ τάσεως τινος ἀποτελεσθείσης οἱ παροξυσμοὶ συνεχεῖς γίνονται καὶ ἡ κατασκευὴ χρόνιος. Τῶν δὲ κινδυνωδῶν συμπτωμάτων παυσαμένων καὶ χρονιζούσης ἤδη τῆς κατασκευῆς, ἐπὶ τὰ μετασυγκριτικὰ αἰεήματα καὶ μαλάγματα παραγίνεσθαι δεῖ φοινίσσειν τὴν ἐπιφάνειαν δυνάμενα. Περὶ τῆς ἐκ κύστεως αἱμορραγίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ θρόμβων. ^[45]

27 Ἐκ τῶν Ῥούφου. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη νόσος ὀξεῖα ἐν κύστει· ῥήγνυται δὲ φλέψ ἐν αὐτῇ, καὶ τὸ μὲν τι ἔξω διαδίδωσι τοῦ αἵματος, τὸ δὲ τι εἴσω πηγνυται· πηγνυμένου δὲ τοῦ αἵματος καὶ θρόμβων γενομένων, συμβαίνει τὸν πάσχοντα λιποψυχεῖν τε καὶ ὠχρίαν, καὶ μικροὺς καὶ ἀμυδροὺς καὶ πυκνοὺς ἴσχειν τοὺς σφυγμοὺς, ἀλύειν τε καὶ καταψύχεσθαι καὶ διαλύεσθαι τὸν τόνον. Ἐμπεσόντος δὲ ἐνίοτε θρόμβου κατὰ τὸν οὐρητικὸν πόρον καὶ τὴν τοῦ οὔρου ἔκκρισιν ἐπέχει. Δυσιατοτέραν δὲ ἡγητέον τὴν ἐξ ἀναβρώσεως αἱμορραγίαν. Βοηθεῖν δὲ χρή ὡς ὅτι

τάχιστα, καθὼς κὰν ταῖς ἄλλαις αἱμορραγίαις, σφίγγοντα τὰ ἄκρα καὶ σκέποντα τὸ ἥτρον σπόγγους βεβρεγμένοις ὀξυκράτῳ. Εἰ δέ τις φλεγμονὴ ὑποπτεύοιτο, οἰσυπηρὰ ἔρια οἶνῳ καὶ ῥοδίνῳ βρέχων ἐπιτίθει· διὰ δὲ τὸν προειρημένον κίνδυνον σύντομον καὶ τὴν θεραπείαν ποιεῖσθαι προσήκει, καὶ ἐν μηδενὶ ἀναβάλλεσθαι, καὶ, εἰ μηδὲν κωλύοι, φλεβοτομεῖν· μεμερίσθαι δὲ προσήκει τὴν κένωσιν, ἵνα τῇ πλειστάκις γινομένη κατὰ βραχὺ ἀφαιρέσει ἀντίσπασις τοῦ αἵματος γένηται. Σχηματιστέον δὲ τὸν πάσχοντα ἐν τῇ κατακλίσει ἀνάρροπον, καὶ ὑποθετέον τοῖς ἰσχύοις τι ὑπὲρ τοῦ καὶ αὐτὰ ἐμψύχεσθαι. Ἦτοι οὖν σπόγγους ἐξ ὀξυκράτου, ἢ δέρμα ὑποστρωννύειν. Ἀκρῶς δὲ ποιοῦσιν ἐν ταῖς ἐπείξεσι καὶ αἱ σικύαι κολλώμεναι κατὰ τὰς λαγόνας καὶ τὴν ὀσφύν. Μετὰ δὲ τὰς ἐμβροχὰς καταπλάσσειν πολυγόνῳ, βάτῳ, ἄρνογλώσσῳ, περδικίῳ, ῥοῶς ἄνθεσιν ἢ κυτίνοις, σχίνου φύλλοις καὶ μυρσίνης· τούτων ἕκαστον μετὰ πάλης ἀλφίτου καταπλάσσειν, καὶ πυκνὰ ἀφαιρεῖν πρὶν γενέσθαι χλιαρὸν, καὶ ἕτερον ἐπιτιθέναι. Κάλλιστα δὲ ποιεῖ καὶ τὰ διὰ φοινίκων καὶ ἀκακίας καὶ ὑποκιστίδος καὶ στυπτηρίας καὶ τὰ τούτοις ὅμοια σκευαζόμενα· ποιεῖ δὲ ἄκρως καὶ σποδὸς κεκαυμένου ὀθονίου ἥτοι τοῖς φοίνιξι παραμιγνυμένη, ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἐπιθεμάτων ἐμπασσομένη, καὶ σπόγγος δὲ βραχεὶς ὑγρᾷ πίσση καὶ καυθεὶς καὶ μιγνύμενος. Ἐπέχει θαυμαστῶς τὰς αἱμορραγίας τό τε κεκαυμένον ῥάκος, καὶ ὁ κεκαυμένος σπόγγος, οὐ μόνον ἐπιτιθέμενα κατὰ τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ σὺν χυλῷ ἄρνογλώσσου, ἢ πολυγόνου, ἢ τῆς σιδηρίτιδος βοτάνης ἐνιέμενα εἰς τὴν κύστιν μεγάλα ὀνίνησι. Χρὴ δὲ τὸν μὲν αὐλίσκον τὰ ἄλλα εἶναι, ὁποῖός ἐστιν ὁ καθετήρ, ἐξ ἄκρου δὲ ἔχειν ἀπηρτισμένον ἄσκωμα, ἢ φῦσαν· ἐνίοτε δὲ καὶ τῇ ἔδρᾳ ἐνιέμενα ταῦτα βοηθεῖ· καὶ ἐγκαθίσματα δὲ ἀρμόζει ἐκ τῆς ὁμοίας ὕλης σκευαζόμενα· καὶ γὰρ ὀξύκρατον καὶ ἀφέψημα σχίνου καὶ βάτου καὶ τῶν ὁμοίων ἀρμόσαι ἄν. Διδόναι δὲ καὶ πίνειν τὰ πρὸς τὰς ἀναγωγὰς τοῦ αἵματος ἀρμόδια φάρμακα σύνθετά τε καὶ ἀπλᾶ, οἷον τοῦ τε ῥέου ποντικοῦ λειοτάτου, καὶ λωτοῦ τοῦ δένδρου πρίσματα ἢ ῥινήματα καὶ μάλιστα τοῦ φλοιοῦ, γλυκυσίδης ἢ παιωνίας τοὺς ἐρυθροὺς κόκκους ἰβ', Σαμίαν γῆν, τὴν Λημνίαν σφραγίδα, ἵππουριν, κενταυρίου μεγάλου ῥίζαν, καὶ λιβανωτοῦ φλοιὸν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. —Κάλλιστον δὲ καὶ τοῦτο ᾧ ἐχρήσατο Ἀρχιγένης πρὸς τοὺς αἱμορραγοῦντας. Στυπτηρίας σχιστῆς < α', κόμμεως ὀβολὸν α', τραγακάνθης < β'· γλυκεῖ διαλύσας χρῶ· ἀναλάμβανε τροχίσκους καὶ δίδου ὀβολοὺς β' μετὰ γλυκέος. —Ἄλλο Ἀσκληπιάδου πρὸς τὰς τῆς κύστεως αἱμορραγίας. Βαλαυστίου, ἀκακίας, ὑποκιστίδος χυλοῦ ἀνὰ < δ', στυπτηρίας σχιστῆς < β'· ἀναλάμβανε ὕδατι τροχίσκους καὶ δίδου τριῶβλον μετὰ μύρτων ἀφεψήματος κυάθων γ'. —Ἄλλο· ῥοῦ ἐρυθροῦ, ῥόδων ἄνθους, βαλαυστίου, ὑποκιστίδος χυλοῦ, τραγακάνθης ἀνὰ < δ'· ἀναλάμβανε ὕδατι τροχίσκους καὶ δίδου τριῶβλον μετὰ οἶνου μυρτίτου κυάθων γ'. —Ὅσοις δὲ θρομβοῦται τὸ αἷμα ἐν τῇ κύστει, τὰ μὲν πρῶτα πειρᾶσθαι διαχεῖν φαρμάκοις· τῆς τε οὖν ἀρτεμισίας διδόναι πίνειν, καὶ ἐλιχρύσου, καὶ ὁποῦ κυρηναϊκοῦ, ἢ λασαρίου καθαροῦ, κονύζης μάλιστα λεπτῆς, ἀψινθίου, ῥαφανίδος σπέρματος, βάτου χυλοῦ, σεύτλου χυλοῦ, λαγωῦ πυτίας ἢ ἐρίφου, ἐκάστου σὺν ὀξυμέλιτι. Ἐγὼ δὲ φησιν ὁ Γαληνός, ἔδωκα τούτοις φάρμακον πιεῖν λίθων θρυπτικὸν διὰ ὀξυμέλιτος, αὐτό τε τὸ ποτὸν διὰ ὀξυμέλιτος προσφέρων, καὶ τισιν αὐτῶν διαλυθέντες οἱ θρόμβοι κατὰ ὀλίγον ἐξεκρίθησαν. ^[45]

27 (50) Εἰ δὲ μὴ ὑπακούοι, ἀλλὰ ἐποχὴ τοῦ οὔρου κίνδυνον ἐπιφέρει, ἐπὶ τὸν καθετηρισμὸν παραγίνεσθαι, καὶ κομισάμενοι τὰ οὔρα πάλιν ποτίζομεν τοῖς εἰρημένοις πρὸς τὴν τῶν θρόμβων διάλυσιν. Εἰ δὲ μὴδὲ οὕτως διαλύοιντο, τέμνειν χρὴ κάτωθεν τὸν περίνεον, ὥσπερ ἐπὶ τῆς λιθιώσεως κύστεως, καὶ κομισάμενον τοὺς θρόμβους τὰ ἄλλα ὡς πρὸς αἱμορραγίαν βοηθεῖν τῇ κύστει· ὅταν δὲ μηκέτι αἱμορραγῇ, ὡς τὰ ἄλλα ἔλκη θεράπευε· τὰς δὲ ἐκ τοῦ καυλοῦ αἱμορραγίας ἐπιθέματα ψυκτικὰ καὶ ἔγχυτόν τι τῶν προειρημένων ἴεται. Περὶ τῶν ἐν κύστει φυμάτων. ^[55]

28 Ἐκ τῶν Ῥούφου. Ὅσα δὲ φύματα ἐν κύστει πεπαίνεσθαι χρήζει, τὸ μὲν κράτιστον ἐπὶ ἀρχομένων πειρᾶσθαι διαλύειν, ἵνα μὴ εἰς ἔμπυον τραπῇ· ἣν δὲ μὴ δύνηται διὰ ταχέων, πεπαίνειν βοηθήμασι χρώμενον οἷς καὶ τοὺς νεφροὺς ἔφαμεν καταπλάσσειν, καὶ προσέτι καρδάμῳ μετὰ ἀλεύρου, καὶ ὀρόβῳ μετὰ μέλιτος, καὶ περιστερῶν κόπρῳ μετὰ ἰσχάδων, καὶ τοῖς πυριάμασι, καὶ τοῖς ἄλλοις οἷς ἐκέϊσε προειρήκαμεν. Τὰ πολλὰ μὲν δὴ περὶ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως ἐκπυεῖ, ὥστε καὶ στραγγουριώδη μᾶλλον γίνεσθαι, ἐκπυεῖ δὲ καὶ ἐν τοῖς γειτνιῶσι τῇ ἔδρᾳ τόποις, καὶ μᾶλλον τὴν ἀπόπατον κωλύει, ἐκπυεῖ δὲ καὶ κατὰ τὸ ἥτρον ἔνθεν ἢ ἔνθεν. Οὐ χαλεπὸν δὲ τεκμαίρεσθαι τὰ εἰρημένα τῇ τε τοπικῇ ὁδύνῃ καὶ τῷ βάρει καὶ τῇ ἀφῇ· σκληρότερα γὰρ καὶ θερμότερα τὰ μέλλοντα ἐκπυεῖν σώματα, καὶ τὰ μὲν ἔξω τρέπεται πρὸς τὴν ἔδραν, τὰ δὲ ὅπῃ τετύχηκε ῥέψαντα. Δεινὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα καὶ θανατηφόρα τοῦπίπαν, δεινότερα δὲ τὰ εἴσω ῥηγνύμενα. Περὶ τῶν τῆς κύστεως ἐλκῶν. ^[13]

29 Ἐκ τῶν Ῥούφου. Ἐκωθεισῆς δὲ τῆς κύστεως, εἴτε διὰ ἀπόστημα ἢ φῦμα προηγησάμενον, εἴτε διὰ ῥῆξιν, εἴτε διὰ ἀνάβρωσιν τὴν ἐκ ρευματισμοῦ, εἴτε διὰ ἄλλην τινὰ πρόφασιν, παρακολουθεῖ τοῖς πάσχουσιν ὁδύνῃ ὀξεῖα τῆς κύστεως κατὰ πάντα μὲν καιρὸν, μάλιστα δὲ κατὰ τὰς ἀπουρήσεις καὶ ἐκκρίσεις τοῦ πύου. Καὶ εἰ μὲν ῥυπαρὰ εἴη τὰ ἔλκη, τρυγῶδη συνεκκρίνεται καὶ μυξώδη καὶ παχείας ὑποστάσεις ὥσπερ ἄλευρον ἔχοντα, ποτὲ δὲ καὶ ὑμένια λεπτὰ πεταλώδη συνεκκρίνεται τῷ οὖρῳ. Εἰ δὲ νεμόμενα εἴη τὰ ἔλκη, ὑφαιμα συνεκκρίνεται καὶ ἰχωρώδη καὶ δυσώδη, σὺν δὲ τούτοις δυσουρία τε καὶ τοῦ αἰδοίου προπέτεια καὶ ἄλγημα, οὐ μόνον ὅταν οὖρηθρα πάθῃ, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐν βάθει τὸ τοιοῦτο· ἐπιγνωσθήσεται δὲ, εἴτε ἐν βάθει, εἴτε κατὰ τὴν οὖρηθραν πέπονθε, τῷ τοῦ μὲν κύτους τῆς κύστεως πεπονθότος τὸ ἄλγημα παρακολουθεῖν κατὰ τοῦ ἐφηβαίου, τῶν δὲ κατὰ τὸν τράχηλον κατὰ τὰς ἀπουρήσεις, μόνον, καὶ μάλιστα ἀρχόμενοι τοῦ οὔρειν καὶ ἀποπαυόμενοι, καὶ ἔτι μᾶλλον δριμυτέρων γενομένων τῶν οὔρων. Πάντες μὲν οὖν κατακλινεῖς εἰσιν ἀδιαλείπτως, καὶ οὔτε ὀρθοὶ στήναι οὐχ ὑπομένουσιν, οὔτε κατακλιθέντες ἡσυχάζουσιν· ὑπὸ τε οὖν τῆς ἀπαύστου ὁδύνης καὶ ὑπὸ τῶν πυρετῶν καὶ τῶν ἀγρυπνιῶν καὶ συντήξεων ἀπόλλυνται, οἱ μὲν θάττον, οἱ δὲ βραδύτερον· αἱ τε γὰρ ὁδύναι ὀξεῖαι, καὶ τὰ ἔλκη αἰδία, τὸ μὲν διὰ τὸ συνεχῶς ἄπτεσθαι τὸ οὔρον αὐτῶν, τὸ δὲ ὅτι καὶ δριμὺ φύσει ὑπάρχει, οὐδὲ εἰ καὶ πλεῖστον ἐκκριθεῖ οὔρον, δύναται πᾶσα κενωθῆναι ἢ κύστις, ἀλλὰ ἐμμένει τι ἐν αὐτῇ τοῦ οὔρου, καὶ ἄπτεται συνεχῶς τῶν ἐλκῶν. Ἀεὶ τε οὖν πλήρης ἐστὶν ἢ κύστις τοῦ οὔρου· κενουμένου γὰρ τοῦ πλήθους, συστέλλεται ἢ κύστις καὶ αὐτὸ τὸ ὑπολιμπανόμενον ἐν αὐτῇ βραχὺ πάντων τῶν μερῶν αὐτῆς ἄπτεται, καὶ εἰς ὅσον πάλιν πληροῦται, ἐπεκτείνεται κατὰ βραχὺ· διὰ τε οὖν τοῦτο καὶ ὅτι νευρώδης ἐστὶν, ἀνίατα ὡς ἐπίπαν ἐστὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔλκη. Δεινότερα δὲ τὰ κατὰ ἀνάβρωσιν γινόμενα, καὶ ὀλίγιστα ἐλπίδες εἰς ἀποκατάστασιν αὐτῶν· ὅμως μέντοι ἐπεὶ πολλάκις καὶ παράδοξα ἀπαντᾷ τινα, ἐγχειρητέον τῇ θεραπείᾳ, διὰ ἧς μειωθήσεται, εἰ μηδὲν ἄλλο, ἀλλὰ οὖν γε τὰ παρακολουθοῦντα ἀλγήματα. Πρῶτον μὲν οὖν συμπτειστέον κατακλιθῆναι τὸν πεπονθότα καὶ ἀνασχέσθαι τῆς ἐπὶ κλίνης ἡρεμίας, καὶ μάλιστα ὅταν πυρετοὶ συνεδρεύωσιν, εἴτα βοηθήματα ἐν ταῖς τῶν πυρετῶν εὐκαιρίαις παραλαμβάνειν. Μέγιστον δὲ κάνταῦθα γαλακτοποσία, καὶ οὐκ οἶδα, εἴ τις ἂν δευτέρα φανείη ἐπὶ τούτων, ἀπογλυκαίνουσά τε τὰς τραχύτητας, ἀπονίπτουσά τε τὰς ἐλκώσεις, ἄλλως τε καὶ τὴν διάθεσιν ἐκμασσομένην· καὶ ἡ λοιπὴ δὲ δίαίτα χρηστὴ ἔστω, ὡς μὴ τὸ οὔρον δριμὺ γενόμενον δάκνη τε καὶ ἐρεθίζῃ τὰ ἔλκη. Παρηγορεῖν δὲ καὶ φαρμάκοις τοῦτο μὲν ἄνωθεν περιλαμβανόντων τὸ ἥτρον, σὺν φλεγμονῇ μὲν ὑφεστηκυίας τῆς ἐλκώσεως, τὰ διὰ λινოსπέρμου καὶ τήλεως καταπλάσματα, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ τὴν φλεγμονὴν λύειν δυνάμενα, ἐγκαθίσματά τε καὶ πυρίας διὰ ἐλαίου καὶ διὰ σπόγγων, καὶ κηρωτὰς ἐπιρρίπτειν διὰ οἰσύπου καὶ βουτύρου καὶ στέατος χηνείου καὶ στύρακος, ἢ κηρωτὴν μυρσινίνην προσειληφυῖαν Σαμίαν γῆν ἀντὶ ψιμυθίου, ἢ Λημνίαν σφραγίδα, ἢ σινωπίδα, ἢ διφρυγές. Εἰ δὲ στενοχωρία

γένοιτο βιαιοτέρα, ναρδίνη ἔστω ἢ κηρωτή, τῆς τε μαλάχης αἱ ρίζαι εὖ καθεψηθεῖσαι ἐν μελικράτῳ εἴτα λειανθεῖσαι συμπεπλέχθωσαν τῇ κηρωτῇ, ἢ μελίλωτον ὁμοίως, καὶ τῆλις, ἢ ἢ τετραφάρμακος, ἢ ἢ ἔννεαφάρμακος· ποιοῦσι γὰρ ἀνέσεις παντὶ δὲ σύμπλεκε στύρακος τὸ ἄρκοῦν. Νομώδους δὲ τῆς ἐλκώσεως ὑπαρχούσης, χρηστέον τοῖς ὑποστύφουσιν, ἀλλὰ καὶ θερμοῖς, ἵνα διὰ μὲν τῆς θερμῆς ὠφελῇ τῷ παρηγορεῖν τὰ περιόδυνῶντα μέρη, διὰ δὲ τῆς ἐν αὐτοῖς δυνάμεως κωλύῃ ἐπιλαμβάνειν τὴν νομὴν τῶν πλησίον τόπων, ἢ δὲ ὕλη πολλάκις εἴρηται κειμένη ἐν φοίνιξι, σταφίσι, κηκῖσι, σιδίοις, στυπτηρίᾳ, ἀκακίᾳ, ὑποκιστίδι, καὶ τοῖς παραπλησίοις· ἕκαστον μέντοι τούτων ἦτοι τοῖς φοίνιξιν ἀναλαμβάνεται, ἢ καταπλάσμασιν ἐξ αἰρίνων ἀλεύρων, ἢ τε ἔψησις ἐν ὀξυκράτῳ γίνεται. Χρηστέον δὲ καὶ ἐγχύσει φαρμάκου διὰ καθετήρος, ἐπὶ μὲν τῶν φλεγμαινόντων ἢ δριμυττομένων γάλα νεόβδαλτον ἐγχέοντα ἢ ῥόδιον κάλλιστον νεαρὸν, χλιαρὸν μέντοι· εἰ δὲ μηδὲν τούτων παρείη, ὕδωρ γλυκύτατον χλιαρὸν ἐγχεῖν συνεχῶς ἐν τῷ τῆς δήξεως καιρῷ, καὶ εἰς τὸ ἔντερον δὲ διὰ ἔδρας ἐγχεῖν πτισάνης χυλὸν καὶ λινοσπέρμου, καὶ σικύου σπέρμα λελεπισμένον λεῖον μετὰ γάλακτος, ἐπιστάζοντα ἐκάστῳ τοῦ ῥοδίνου ἐλαίου. ^[45]

29 (50) Κλύζοντα δὲ τὸν τὴν κύστιν πεπονθότα, οὐ χρὴ ὕπτιον σχηματίζειν αὐτόν· οὐ γὰρ συγχωροῦσιν αἱ κύστες εἶσω τὸ κλύσμα παρίεναι, σκληραὶ καὶ βαρεῖαι γενόμεναι καὶ ἐπικείμεναι τῷ ἐντέρῳ· ἀλλὰ ἐπὶ γόνασι κλίναντα τὸν ἄνθρωπον οὕτως ἐνιέναι· ἀφίστανται γὰρ αἱ κύστες ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, καὶ χαλῶσι τὸ ἔντερον, ὥστε παραδέξασθαι τὸ κλύσμα· πυκνὰ δὲ καὶ εἰς ὕδωρ θερμὸν καθίζειν, καὶ εἰς τὰ χαλῶντα ἀφεψήματα· καὶ γὰρ πρᾶϋνει τὰς ὁδύνας. Ἐπὶ δὲ τῶν ἤδη νεμομένων ἐλκῶν ἐνιέναι διὰ καθετήρος εἰς τὴν κύστιν τὰ δυνάμενα στεῖλαι τὴν νομὴν, πολλὰ δὲ ἐστὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ σύνηθές γε τοῖς πλείστοις καὶ ἡμῖν τὸ διὰ χάρτου ξηρίον ἐνιέμενον διὰ ῥοδίνου· ποιεῖ δὲ καὶ ὁ τοῦ Μούσα τροχίσκος μετὰ γλυκέος Κρητικοῦ ἐνιέμενος χλιαροῦ. Ῥυπαρῶν δὲ ὄντων τῶν ἐλκῶν, φάρμακα ἐγχεῖν τὰ δυνάμενα ἀνακαθαίρειν, ὡς τὴν Ἐπιγόνου χλωρὰν καὶ Ἰσιν καλουμένην ἐνιέμενην πολλῷ ῥοδίνῳ, ἢ τὴν διὰ βοτανῶν, ἢ ἄλλην τινὰ τοιαύτην. Εἰ δὲ δρίμυξις παρέπεται καὶ δῆξις, ἐνιέναι χρὴ γάλα νεόβδαλτον μετὰ ἀμύλου κάλλιστου, ἢ πομφόλυγα πεπλυμένην πλείοσιν ὕδασι καὶ ἐξηραμμένην, ἔπειτα ἀνιέμενην μετὰ γάλακτος, ἢ τοῦ ἀστέρος κολλυρίου ἢ τοῦ κυκναρίου ἢ τῶν παραπλησίων ἀδήκτων κολλυρίων, ἢ τοῦ διὰ φυσαλίδων τροχίσκου ἢ τοῦ παγχρήστου ὑπνωτικοῦ. Ὅταν δὲ ἀνακαθαρθῇ, συνεργεῖν χρὴ τῇ ἀπουλώσει διὰ ἐγκαθισμάτων στυπτικῶν καὶ ἐπιθεμάτων· ἢ τε οὖν διὰ ὧν ἀγαθὴ ἄνωθεν ἐπιτιθεμένη, ἢ τε διὰ τῶν κεκαυμένων κριθῶν, καὶ ἢ διὰ καδμείας τριπλασίονι κηρωτῇ μυρσινίνῃ ἢ ῥοδίνῃ συγκερασθεῖσαι· ῥευματικωτέρας δὲ οὔσης τῆς διαθέσεως τῇ διὰ ἰτεῶν, ἢ τῇ Ἰκεσίου, ἢ τῇ διὰ αἰρῶν χρηστέον μέχρις ἐπουλώσεως μετὰ τὴν ἀνακάθαρσιν. Ἰστέον μέντοι ὅτι πολλάκις ἐπὶ τινων, οὐλῆς στερεᾶς γινομένης, ἀποτυφλουμένων τῶν σπερματικῶν πόρων, ἀπόλλυται τὸ γεννητικόν, προθυμίας μὲν εἰς συνουσίαν γινομένης, γονῆς δὲ οὐδόλως ἐκκρινομένης, καὶ ἐστὶν ἀνίατος ἢ διάθεσις. Εἰ δὲ παραμένει τὰ τῆς ἐλκώσεως πολὺν χρόνον, ὥσπερ καὶ εἴωθεν ἐπὶ πολλῶν γίνεσθαι, καὶ παροξυσμοὶ καὶ διαλείμματα λαμβάνουσιν. Ἐν μὲν [οὖν] τοῖς παροξυσμοῖς παραλαμβάνειν τὰ παρηγορεῖν δυνάμενα καταπλάσματα καὶ πυρίας καὶ ἐμβροχὰς, ἐν δὲ τοῖς διαλείμμασιν τῇ ἀνασκευαστικῇ ἀγωγῇ χρηστέον. Φοινικτέον οὖν τὸ ἦτρον καὶ τὸν τοῦ περινέου τόπον ἐπιθέσει μαλαγμάτων τοῦτο ποιεῖν δυναμένων, ὡς τῷ διὰ δαφνίδων, ἢ τῷ χλωρῷ, καὶ τοῖς παραπλησίοις, καὶ μάλιστα τοῖς προγεγραμμένοις ἐπὶ τῶν λιθιώντων νεφρῶν· ἤδη δὲ καὶ σιναπισμῷ χρηστέον, καὶ τὴν ἀναληπτικὴν ἀγωγὴν ἐγκριτέον. Εἰ δέ τι τιθασσεύοιτο, καὶ ἐγχρονίζει τὰ κατὰ τὴν διάθεσιν, ἐσχάρας κατὰ τοῦ ἥτρου καὶ τοῦ περινέου ἐμβλητέον διὰ φαρμάκων, ἢ διὰ σιδήρου, καὶ πολλῷ χρόνῳ ἐκρευματιστέον τὰ ἔλκη οὐκ ἄθετα δὲ οὐδὲ τὰ ἀνώδυνα τῶν φαρμάκων πινόμενα ἐν ταῖς σφοδρότησι τῶν ἀλγημάτων. Ἐνέθηκάν δὲ ἥδη

τινὲς εἰς τὸν δακτύλιον τὸν τῆς μήκωνος ὁπὸν, ὅσον ὄροβος μετὰ κρόκου καὶ σμύρνης γάλακτι ἀνέντες, ἢ κηρωτῇ διὰ στέατος χηνείου γενομένη μίξαντες καὶ ἀναλαμβάνοντες ἐρίῳ, καὶ οὐ τὴν τυχοῦσαν οἶδαμεν ἐκ τούτου ἀνακύψασαν ὠφέλειαν. Παραλαμβάνεσθω δὲ καὶ τὰ διὰ στόματος διδόμενα, τῆς μὲν δυσουρίας ἐπειγούσης, μήκωνος λευκῆς πεφωγμένης σπέρμα λειὼν· ἐμπάσσεται δὲ ὅσον < α' εἰς κυάθους δ' ἀφεψήματος σχοίνου ἄνθους ἢ καλάμου ἰνδικοῦ, ἢ γλυκυρρίζης· βιαιότερα δὲ ἐστὶ τούτων μῆλον, φοῦ, ἄκορον, δαῦκος. Ἰκανῶς δὲ τὰς τῆς ἐλκώσεως ὁδύνας παραμυθεῖται καὶ τοῦτο· σικύου σπέρματα λ', στροβίλια ιβ', ἀμύγδαλα πικρὰ λελεπισμένα ε', κρόκου ὅσον χρῶσαι· νήστει εἰσφερέσθω κατὰ ἡμέραν τὰυτα μετὰ γάλακτος νεοβδάλτου ἢ οἶνου ἢ ἐψήματος· πρῶτον δὲ ἂν γένοιτο, εἰ ἀντὶ τῶν στροβίλων μαλάχης σπέρματα ιβ' λάβοι, ἡδυτέρα δὲ γένοιτο ἢ ἀπούρησις ἂν τῷ πεπονθότι, καὶ τραγακάνθης τῷ πάσματι μιγείσης. Σπουδαίως δὲ τῇ ἐλκώσει βοηθεῖ καὶ τοῦ ὀρθοῦ περιστερεῶνος τὰ φύλλα μετὰ γλυκέος πινόμενα, κυάθοις δὲ δυοὶ διαλυέσθωσαν, ὡς εὖποτα εἶναι. ^[95]

29 (100)

Πρὸς μέντοι δυσουρίαν καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἔλκωσιν συμφωνεῖ μήκωνος λευκῆς σπέρματος, ἀμύλου, μύρτων μελάνων ἀνὰ < δ' ὡς ὅπου τὸ ἥμισυ τοῦ πυρρόυ· δίδου ἐνώσας < α' μετὰ γλυκέος. Πολλοῦ δὲ φερομένου τοῦ πύου, νάρθηκος κεκαυμένου < α' μετὰ γλυκέος κεκραμένου δοθεῖσα ἀνακαθαίρει. Εἴτα συναποδίδου ἐκάστης ἡμέρας σικύου λελεπισμένου σπέρμα καὶ κρόκου ἀνὰ ὀβολοὺς β', πιτυίδας δὲ ε' λελεπισμένας καὶ ἀνίσου τριώβολον, καὶ συλλεαίνων τὰυτα μετὰ οἰνομέλιτος καὶ ὕδατι θερμῷ κεράσας δίδου. Ὑγιάζειν δὲ δύναται τὰς ἐν κύστει ἐλκώσεις ἐν ὀλίγαις ἡμέραις καὶ τὸ κύφι τὸ αἰγύπτιον, καὶ ἡ κυφοειδὴς πρὸς τὰς τοῦ ἥπατος ἐλκώσεις προγεγραμμένη. Περὶ τῶν τῆς κύστεως ἐλκῶν. Ἐγὼ δὲ, φησὶν Ἀρχιγένης, ἐπὶ τῶν παλαιότερων ἐλκώσεων τούτῳ χρώμενος οὐκέτι ἐδεήθην ποικιλοτέρου φαρμάκου, τῷ ὑποκειμένῳ χρώμενος ὃ καὶ ἔχει οὕτως· Χαμαίδρυος, χαμαιπίτυος, ἀνὰ < κα', ἀσάρου < ζ', πεπέρως λευκοῦ < ζ', κινναμώμου < α', ὡς λειότατα ποιήσας ἀποτίθημι· δίδωμι δὲ κοχλ. β' μετὰ γλυκέως κεκραμένου· ἐπὶ δὲ τῶν πυρεττόντων μεθ' ὕδατος κυαθ. β' ἀνέσας δίδωμι. Δήξεως δὲ ἐλκώδους ὑπαρχούσης καὶ ἀμύλλου κοχλ. β' καὶ σικύου σπέρματος ιε' βαλὼν τοῦ δέοντος ἐφικόμην. Ἦρκει μὲν οὖν τοῖς βουλομένοις ἐμμεθόδως χρῆσθαι τοῖς βοηθήμασι τὰ προγραφέντα ὑπὸ Ῥούφου καὶ Ἀρχιγένης γεγραμμένα φάρμακα, παραθήσομαι δὲ ὅμως καὶ ἕτερα παραπλήσια καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀναγραφέντα· ἔστωσαν δέ σοι εἰς τὴν χρῆσιν τὰ προγραφέντα ὑποδείγματα τῶν γραφησομένων. Ἀνδρομάχου πρὸς τὰ ἐν νεφροῖς καὶ κύστει ἔλκη. Λινοσπέρμου, μήκωνος λευκοῦ σπέρματος, σικύου κεκαθαρμένου, τραγακάνθης ἀνὰ < β', ἀμύλου < δ', λείου ὕδατι καὶ ἀναλαβὼν τροχίσκους καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος, καὶ δίδου < α' μετὰ γλυκέως κεκραμένου. Ἀσκληπιάδης δὲ οὕτως καὶ Ἦρας ἄλλο ποιεῖ πρὸς τὰς συνεχεῖς ἐπιδήξεις καὶ τὰς ἀπὸ κύστεως αἰμορραγίας. Λινοσπέρμου πεφρυγμένου, σικύου σπέρματος κεκαθαρμένου, μήκωνος λευκοῦ σπέρματος, τραγακάνθης ἀνὰ < ζ', γλυκέως ὅσον ἐξάρκει· σκεύαζε καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος μετὰ γλυκέως κεκραμένου κυ' β', ἐπὶ δὲ τῶν αἰμορραγούντων, μεθ' ὕδατος. Ὀριβασίου πρὸς ἐλκώσεις κύστεως (ποιεῖ μὲν καὶ [πρὸς] τὰ νεφριτικά, ἰδίως δὲ ποτιζόμενα)· Ἀνδράχνης χυλὸς σὺν γλύκει, ἀγρώστεως ἀφέψημα, γάλα, οἶνος γλυκὺς, κυπαρίσσου κόμη μετὰ σμύρνης, ὀρόβου μέγεθος. Πρὸς ἀλγήματα κύστεως· Λινοσπέρμου κοχλ. α' μετὰ γλυκέως, σήσαμον, ὀρμίνου σπέρμα, ὄξυσχοίνου καρπὸς, λώτου καρπὸς, μήκωνος σπέρμα ἀνὰ < α' σὺν ὕδρομέλιτι, κωδωνίων ἄνθους ἀφέψημα. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἔλκωσιν νεφρῶν ἢ κύστεως. Στροβίλων, ἡμίναν ἰταλικὴν, φουσαλίδας ι', κάρυα βασιλικά η' (ἐν ἄλλῳ ι'), κρόκου < ι', λαπάθου σπέρματος < η', ὀπίου < γ', σικύου σπέρματος λελεπισμένου < γ', σελίνου σπέρματος < γ', μέλιτος ἀπέφθου τὸ ἀρκοῦν ἢ δόσις τριώβολον. Ἄλλο Ἀνδρομάχου πρὸς κύστιν ἡλκουμένην καὶ δυσουρίαν. Στροβίλια λ', ἀμύγδαλα κεκαθαρμένα κ', φοινίκων ιε' τὰς σάρκας, τραγακάνθης < δ', γλυκυρρίζης χυλοῦ < β', κρόκου

ὄβολον α', σμύρνης τὸ ἴσον· ἀναλαβὼν γλυκὺ χρῶ ὡς εἴρηται. Ἄλλο πρὸς τὰ ἐν τῇ κύστει ἔλκη καὶ φλεγμονάς. Στροβίλια η', σικύου σπέρματος κόκκοι μ', ἀμύλου τριώβολον, νάρδου στάχυος < α', σελίνου σπέρματος < β', ἐν ὕδατος ξ' α'. ἔψε νάρδου στάχυν, σέλινον, εἴτα τῷ ἀφεψήματι μίγνυνται τὰ προειρημένα· δίδου κυ' β', θερμάνας πρὸς τὰς ἐπιτεταμένας δήξεις. Ἄλλο· Ἀμύλου < η', μύρτων μελάνων πεπείρων τῆς σαρκὸς < η', μήκωνος σπέρματος < ις', γλυκέως προτρώπου ὅσον ἔξαρκεῖ· σκεύαζε καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ μέγεθος, μετὰ γλυκέως. ^[145]

29 (150) Τροχίσκος ὁ διὰ φυσαλίδων ὡς Ἦρας, πρὸς τὰς ἐν νεφροῖς καὶ κύστει διαθέσεις. Κὰν πῦον ἀπούρηται ἢ αἷμα ἢ μυξώδη σώματα ἢ ἰνώδη ἢ παχέα, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ψωρώδεις διαθέσεις καὶ στραγγουρίας τὰς δυσεπουλώτους ἐλκώσεις. Τὸ αὐτὸ καὶ πίνεται καὶ ἐνίεται εἰς τὴν κύστιν. Φυσαλίδος βοτάνης τῶν κόκκων ἀριθμῷ κε' (ἐοίκασι δὲ ἀλικάκάβῳ, μείζονες μέντοι), ἀμυγδάλων θασιῶν λελεπισμένων, κρόκου, στροβίλων πεφωγμένων, λαπάθου ἡμέρου σπέρματος λελεπισμένου ἀνὰ < γ', κωνείου σπέρματος, ὀπίου, μαράθρου σπέρματος, ἀνὰ < γ', ὕοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος, σελίνου σπέρματος, ἀνὰ < ζ', σικύου ἡμέρου σπέρματος λελεπισμένου < ιβ'· ἀναλάμβανε γλυκεῖ καὶ δίδου < α', ἀπυρέτοις μετὰ γλυκέως κεκραμένου κυ. γ', πυρέττουσι δὲ μεθ' ὕδατος ὅταν δὲ σφοδραὶ ὥσιν αἱ περιωδυναί, δίδου καὶ εἰς τὴν κοίτην, ἔνιε δὲ καὶ διὰ καθετῆρος χρῶ ὡς ἐνεργεστάτῳ. Ἐνιοὶ καὶ καρύων ποντικῶν πεφωγμένων < γ' ἐμβάλλουσιν. Πρὸς τὰς ἐν νεφροῖς καὶ κύστει ἐλκώσεις καὶ πᾶσαν δυσουρίαν καὶ ἔλκωσιν καὶ λιθίασιν· Ἀνδράχνην χυλίσας ξήραινεν τὸν χυλὸν, καὶ ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ δίδου < α' πίνειν μεθ' ὕδατος θερμοῦ. Τροχίσκος ὁ διὰ τραγημάτων πρὸς τὰς ἐν νεφροῖς καὶ κύστει ἐλκώσεις· Σταφίδων κεκαθαρμένων Γο' β', στροβίλων Γο' β', σικύου ἡμέρου σπέρματος λελεπισμένου, μύρτων χωρὶς τῶν γιγάρτων, ἀμυγδάλων πικρῶν λελεπισμένων, ἀμύλου, φοινίκων λιπαρῶν, σελίνου σπέρματος ἀνὰ Γο' α', μήκωνος σπέρματος < δ', τραγακάνθης, κρόκου, γλυκυρίζης ἀνὰ < δ', σμύρνης < β'· ἀναλάμβανε τροχίσκους μετὰ γλυκέως κρητικοῦ, καὶ δίδου < α', μετὰ γλυκέως κυ. β'. Ἄλλο διὰ πείραν Ὀλυμπίου σοφίστου, πρὸς κύστιν ἠλκωμένην. Ῥᾶ ποντικοῦ < δ', σικύου σπέρματος κεκαθαρμένου < γ', ὕοσκυάμου σπέρματος < β', μαλάχης σπέρματος < ε', στροβίλων πεφωγμένων < ζ', σελίνου σπέρματος < α', ἀμυγδάλων πικρῶν λελεπισμένων θ', ἐψήματι ἀναλάμβανε καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος μετὰ γλυκέως κεκραμένου κυ. γ'. Ἀσκληπιάδου φάρμακον ἐπιτετευγμένον. Τούτῳ ἴσμεν πολλοὺς χρησαμένους νεφριτικούς καὶ τῆς ἄλλης ἀπαλλαγέντας διαθέσεως· δεῖ δὲ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐπιμένειν τῷ φαρμάκῳ. Θεραπεύει καὶ τὰς περὶ κύστιν διαθέσεις· δίδονται δὲ καὶ λιθιῶσιν, ἰᾶται δὲ καὶ κωλικούς· ἔχει δὲ οὕτως· Καρύων ποντικῶν κεκαθαρμένων, ἀμυγδάλων πικρῶν κεκαθαρμένων, σικύου σπέρματος κεκαθαρμένου, καρῶου σπέρματος ἀνὰ < γ', μήκωνος λευκοῦ σπέρματος· εἰ δὲ μήγε, κωνείου σπέρματος < ζ', κρόκου, μαλάχης σπέρματος, ὀπίου ἀνὰ < ζ', ὕοσκυάμου λευκοῦ σπέρματος < ιβ', σελίνου σπέρματος < ιβ'· ἀναλάμβανε μέλιτι ἐφθῶ, καὶ ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ δίδου τριώβολον μετὰ μελικράτου κυ. γ'. Ἄλλο Γαληνοῦ. Σικύου σπέρματος < ιβ', ὕοσκυάμου < ζ', κωνείου σπέρματος, ὀπίου, μαράθρου, κρόκου ἀνὰ < γ', σελίνου σπέρματος < ζ', μαλάχης σπέρματος < γ', κασίας < δ', ἀμύγδαλα ι', κάρυα ποντικά ι'· γλυκεῖ κρητικῷ ἀναλάμβανε καὶ δίδου τριώβολον. Ἐτερον πρὸς ἔλκωσιν νεφρῶν καὶ κύστεως. Δαμασωνίου < β', φοινίκων < ι', στροβίλων < η', σικύου σπέρματος < δ', ἀνίσου < β', ἀμυγδάλων πικρῶν < β', κρόκου < α', πότιζε ὀβολοὺς ζ', μετὰ γλυκέως κεκραμένου νήσται· μὴ παρόντος δὲ δαμασωνίου ἡρύγγιον ἔμβαλε· χρῶ δὲ καὶ τῇ Ξενοφίλου ἀντιδότῳ τῇ προγεγραμμένῃ πρὸς λιθιῶντας ἐν τῷ ις' κεφαλαίῳ· ποιεῖ δὲ ἡ Ξενοφίλου καὶ αἱ παραπλήσιοι αὐτῇ πρὸς τοὺς ἠλκομένους τὴν κύστιν καὶ νεφροὺς μετὰ τοῦ καὶ ψαμμία ἀπουρεῖν. Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ φαρμάκων εἰρήσθω. Δίαιτα. ^[198]

Ἐκ τῶν Ἀρχιγένους. Φυλαττέσθω δὲ ὁ πάσχων κόπους καὶ πᾶσαν βράσσουσιν αἰώραν, μάλιστα ἵππασίαν καὶ ἀγρυπνίαν, καὶ πᾶσαν σύντασιν, καὶ τὴν παντελεῖ ἀργίαν, καὶ λουτρῶν τὴν συνέχειαν· ἔτι δὲ ἀπειψίας, καὶ τὰς ὑπὲρ τὸ δέον πληρώσεις, καὶ τὸ ὦμὸν ἐν τοῖς προσφερομένοις, καὶ τὸ δύσπεπτον, καὶ τὸ φυσῶδες, καὶ τὸ εὐφθαρτον· μάλιστα δὲ τὸ εὐαπόξυντον, καὶ ὅσα πολύχυμα, καὶ ὅσα ἐπὶ τὴν οὐρῃσιν ἀγωγὰ, καὶ τὰ δυσδιαχώρητα, καὶ τὰ δυσυποχώρητα, καὶ τὰ ἐπὶ πλέον ταρακτικά τῆς γαστρὸς, καὶ τὸ δριμύ καὶ τὸ πυρῶδες, καὶ τὸ ἐπιπλέον στῦφον ἐν τοῖς λαμβανομένοις, καὶ τὸ ξηραντικώτερον, καὶ τὸ ἄτροφον, καὶ τὸ κακοστόμαχον, καὶ ὅσα χολὴν ἐξαιρέτως ἢ φλέγμα γεννᾶν πέφυκεν· ὥστε καὶ ἡ πολυποσία ἄθετος καὶ ἡ ἀκρατοποσία, καὶ ἡ νηστοποσία, καὶ τὸ μακρὸν δίψος, καὶ ἡ ἀσιτία, καὶ ἡ τῶν ἐδεσμάτων ποικιλία, καὶ αἱ περίεργοι ἀρτύσεις, καὶ τὸ κνισῶδες πᾶν καὶ τὸ βρωμῶδες, καὶ τὸ σεσηπὸς, καὶ τὸ ὦμὸν λάχανον μάλιστα· ταῦτα γὰρ πάντα ταῖς ἐν τοῖς νεφροῖς καὶ κύστει ἐλκώσεται πολέμια. Ὅποταν δὲ τῇ ὀρέξει χαρίζεσθαι βουλευθῶμεν, καυλὸν θριδακίνης ἢ σέριν ὦμα ἢ ἐφθὰ ἀλυπότερον ἂν μεταλάβοι. Πεμμάτων δὲ καὶ τῶν ἄλλων λιπαρῶν ἀπέχεσθαι δεῖ, καὶ τῶν πλείστων τραγημάτων· σταφῖς δὲ οὐκ ἄθετος καὶ στροβίλια νεαρὰ προβεβρεγμένα δυσὶν ὕδασι, καὶ ἀμύγδαλα χλωρὰ μὲν, ἀκμαῖα δὲ καὶ εὖ κεκαθαρμένα, ξηρὰ δὲ μὴ, μηδὲ παλαιὰ, ἀλλὰ προβραχύντα καὶ λεπισθέντα. Ἐγχωρεῖ δὲ καὶ πιστακίου μεταλαμβάνειν· ἄμεινον μὲν χλωροῦ· εἰ δὲ μὴ, βεβρεγμένου, παλαιοῦ δὲ μή· * θηβαϊκὸς δὲ φοῖνιξ καρυωτὸς ὁ μὴ ἔχων ὀστέον, εἴτε φύσει τοιοῦτος εἴη, εἴτε ἐπιτεχνήσει τινὶ γεγονώς· ἔστι δὲ καὶ στρυφνότερος ὁ καρυωτὸς, καὶ στομάχου ἀσθενεῖα καὶ κύστεως καὶ νεφρῶν ἀρμόδιος. Ἀλλὰ γένει μὲν ἄλλος ὑπογεγράφθω τὰ φυλακτέα· ἰδικώτερον δὲ, ἄρτος ἔστω πρόσφατος κλιβανίτης δεόντως ἐσκευασμένος· πτηνῶν τὰ ὄρεα, καὶ τὰ ψαφάρην ἔχοντα τὴν σάρκα καὶ μὴ παλαιὰ· πεζῶν δὲ ἀρμοδιώτατα τὰ τῶν ἐρίφων ἄκρεα· ἐνύδρων δὲ ἀρμοδιωτάτη ταῖς ἐν νεφροῖς καὶ κύστει ἐλκώσεται ἀφύη θαλασσία ἢ μικροτάτη ἐσθιομένη συνεχῶς· οὐκ ἄθετοι δὲ οὐδὲ ὄνισκοι οἱ μικροὶ, καὶ οἱ γόμφοι οἱ λεγόμενοι. Σμήχει δὲ τὰ ἔλκη καὶ ἀστακὸς καὶ κάραβος, ἐπὶ ποσὸν δὲ καὶ καρίς· καρκίνος δὲ ποτάμιος καὶ ὡς ἀντιπαθὴς διδόσθω, καὶ ἐχῖνος πρόσφατος ὡς οἰκειότατος ἐφίεσθω. Ὀστρέου τε καὶ πελωρίδος βραχύ τι σμήξεως ἕνεκα διδόσθω, ἔμβαμμα δὲ ἡδύσματος χάριν, ὄξος βραχύτατον, καὶ ἐλάχιστον πάνυ γάρον λευκὸν χρηστόν. Φειστέον δὲ πεπέρεως, καὶ ὁποῦ σιλφίου, καρδάμου τε καὶ σινήπεως· εὐζώμου μέντοι καὶ τέλεον ἀφεκτέον, ἐπεὶ καὶ πρὸς ἀφροδίσια παρορμᾷ, συνουσία δὲ πολεμιοτάτη πᾶσι τοῖς περὶ νεφροῦς καὶ κύστιν πάθει, καὶ μάλιστα πρεσβυτέροις καὶ τοῖς φύσει ἀσθενεστέροις. Πάντα δὲ τὰ λαμβανόμενα σύμμετρα ἔστω τῷ πλήθει, κἂν ὠφέλιμα εἶναι λέγεται. Ὑδωρ ὑέτιον τὸ μὴ διεφθορὸς πάντως ἄμεινον· τῶν δὲ ἄλλων τὰ ἀποιότατα ἐξειλέχθω, καὶ ψυχροῦ παντάπασιν ἀπεχέσθω· ἔλκεσι γὰρ τὸ ψυχρὸν πολέμιον. Βαλανείου δὲ σπανία ἔστω ἢ χρῆσις· τῇ δὲ προθυμίᾳ ποτὲ χαριζόμενος μετεχέτω, ἢ κόπον τινὰ ἰώμενος. Αὐτοφυῶν δὲ ὑδάτων οὐκ ἀχρεῖον πειραθῆναι στυπτηριωδῶν, θειωδῶν, καὶ τῶν παραπλησίων, ὁποῖά ἐστι τὰ Ἄλβουλα καὶ τῇ κράσει γαλακτώδη. Καὶ ἐπὶ ψυχρολουσίαν προσάγειν (πῶς ἄγειν;) καὶ ἐθίζειν χρησιμώτατον· ὑπερφυῶς γὰρ τὰς δυσσυχθεῖς ἐλκώσεις ἀνασκευάζει τὰς τε ἐντὸς τὰς τε ἐκτός. —Περὶ πόσεως Ἄλβούλων ὑδάτων.] Συνόψει τοίνυν τὰ Ἄλβουλα ὕδατα, εἰ παρείη, ἢ τὰ παραπλήσια, πινόμενα μετὰ τὸν ἐσθινὸν περίπατον ὅσον τρεῖς κοτύλας τὴν πρώτην· εἴτα προσαγέσθω ἐπὶ πέντε ἢ ἕξ· πρὸς γὰρ τῷ τό τε ἔντερον ἀποκλύζειν καὶ αὐτὴν τὴν κύστιν, ἀμβλύνει τὸ αἰθαλῶδες τοῦ πνεύματος, καὶ τῶν ὑγρῶν ἀφοριζομένων, διαυγεστέραν ἀποδείκνυσιν τὴν ἀπὸ τοῦ αἵματος ἀναθυμίασιν· αὐτὰ τε χρησίμως καθαίρει τὰ ἔλκη καὶ μετὰ ἡδονῆς ὑπεξέρχεται· καὶ τούτου γε μηδὲν ὑπολάβοις δραστικώτερον φαίνεσθαι τῷ πάσχοντι. Ὡρα δὲ θερμότερα πρὸς αὐτὸ ἐπιτήδειος. Εἰ δὲ μὴ παρείη τοιαύτη ποιότης ὑδάτων, παρείη δὲ τὰ ἀποιότερα καὶ πλατύτερα τῇ γεύσει, ἀμείνω τῶν ἄλλων, μετὰ δὲ ταῦτα τὰ ἀσφαλτώδη καὶ τῶν νιτρωδῶν δὲ, εἰ παρείη, καὶ

τῶν ἀλμυρῶν πεῖραν λαβέτωσαν· κρεῖσσον γὰρ τοῦ πιθανοῦ πολλάκις οἶδα ἀποτέλεσμα καὶ ἀπὸ τούτων συμβάν. ^[45]

30 (50) Καταστάσεως δὲ ἐκ τοῦ λουτροῦ ἢ τοῦ ἀλείμματος γενομένης, ξηροφαγία πρῶτον χρήσιμος, εἰ μὴ δίψος συνέχοι· τότε δὲ δεήσει ὕδατι θερμῷ ὀλίγῳ σβέσαι τὴν δίψαν, ἢ ὕδαρεῖ τινα τῶν γλυκυτέρων οἴνων. Παρέστω δὲ καὶ οἶνανθίτης καὶ μυρσινίτης ὠφελίμως προσπεσούμενοι τῷ ἔλκει μετὰ τὸ λουτρόν, ἢ τὰ γυμνάσια. Τοσαῦτα μὲν καὶ περὶ ἐλκώσεως. Περὶ ρευματισμοῦ κύστεως καὶ τῶν διεξερχομένων τοῖς οὖροις τριχοειδῶν. ^[57]

31 Ἐκ τῶν Ἀρχιγένους. Γίνεται δέ ποτε καὶ ρευματισμὸς περὶ τὴν κύστιν, ὥστε ποτὲ μὲν μυζώδη καὶ πεταλώδη καὶ παχέα ἐκκρίνεσθαι, καὶ ἤτοι πυκνῶς ἀποδίδοσθαι τὰ οὔρα, ἢ διὰ χρόνον ἐκκρίνεσθαι, ποτὲ δὲ ὕδαρῇ καὶ λεπτά· ἔγνωμεν δὲ ἐνίοις καὶ τρίχας ἐκκρινόμενας, ποτὲ μὲν πεπλεγμένας ἀλλήλαις, ποτὲ δὲ ἀπλᾶς· καὶ ποτὲ μὲν εὐμήκεις σφόδρα, ποτὲ δὲ μικράς, ὑπὸ ρευματισμοῦ δηλονότι γενομένας. Ταῦτα μὲν ὁ Ἀρχιγένης. Γαληνὸς δὲ περὶ τούτου φησὶν οὕτως· θριξὶν ὅμοια καὶ Ἴπποκράτης μὲν εἶδε τοῖς οὔροις συνεξερχόμενα, καὶ ἡμεῖς δὲ ἐθεασάμεθα, ποτὲ μὲν σπιθαμιαῖα τὸ μήκος· ἔστι δὲ ὅτε καὶ μείζω ἢ μικρότερα. Ἐκ δὲ τῆς χροιάς καὶ τῆς συστάσεως ἐπειθόμην ἐκ παχέος καὶ γλίσχρου χυμοῦ εἶναι ταῦτα, θερμανθέντος δὲ καὶ ξηρανθέντος ἐν ταῖς φλεψὶ συνίστασθαι, ὅθεν τὴν θεραπείαν ὁπότε πρῶτον εἶδον, ἤλπισα διὰ τῶν οὐρητικῶν φαρμάκων ἔσεσθαι· καὶ οὕτως ἀπέβη σχεδὸν πᾶσιν. Οἷς δὲ συνέβη τὸ πάθημα τοῦτο, νεφριτικὸν οὐδὲν, οὔτε ἔμπροσθεν, οὔτε αὐθις ἐπεγένετο σύμπτωμα θεραπευθεῖσιν ὑπὸ τῶν οὐρητικῶν φαρμάκων. Ὁ δὲ Ἀρχιγένης πρὸς τούτοις φησὶν· μετάγειν δεήσει τοὺς ρευματισμοὺς ἐκ τῶν τόπων, καὶ τὴν ἔξιν τοῦ παντὸς σώματος, μάλιστα δὲ τῶν περὶ τοὺς νεφροὺς καὶ κύστιν τόπων μεταποιεῖν καὶ ῥωννύναι. Περὶ σατυριάσεως, ἤτοι πριαπισμοῦ. ^[18]

32 Ἐκ τῶν Γαληνοῦ. Ὁ πριαπισμὸς ἔντασίς ἐστι τοῦ αἰδοίου καὶ αὔξησις εἰς μήκος καὶ πάχος χωρὶς ἀφροδισίου προθυμίας ἔκ τινος θερμασίας ἐπικτήτου μετὰ φλεγμονῆς καὶ ὀδύνης τῶν τόπων συνισταμένη. Ὠνόμασται δὲ πριαπισμὸς ἀπὸ τοῦ Πριάπου δηλονότι τοῦ καὶ Σατύρου ὀνομαζομένου, ὃν τοιοῦτον φύσει ἔχοντα τὸ αἰδοῖον οἱ ἄνθρωποι πλάττουσιν τε καὶ γράφουσιν. Γίνεται δὲ τὸ πάθος ἤτοι εὐρυνομένων τῶν στομιῶν τῶν ἐν τῷ αἰδοίῳ ἀρτηριῶν, ἢ κατὰ αὐτὸ τὸ σηραγγῶδες νεῦρον, λέγω δὴ τὸ αἰδοῖον, πνεύματος ἀτμώδους γινομένου. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, φησὶν ὁ Γαληνὸς κατὰ ἀμφοτέρα μὲν γίνεσθαι· πλεονάκις δὲ τοῖς τῶν ἀρτηριῶν στόμασιν εὐρυνομένοις ἔπεσθαι· ἐνίοτε δὲ καὶ ἀφροδισίων τινὲς ἀποσχόμενοι, τῷ πάθει ἀλίσκονται. Συμβαίνει δὲ τοῦτο τοῖς πολυσπέρμοις τε ἅμα καὶ παρὰ τὸ ἔθος ἀποσχομένοις ὅταν μὴ διαφορῶσι πλήθει γυμνασίων τὴν περιουσίαν τοῦ αἵματος, καὶ μάλιστα ὅσοι τῶν μὲν ἀφροδισίων χρήζουσιν, εἰς φαντασίαν δὲ αὐτῶν ἀφικνοῦνται διὰ θεωρημάτων ἐξορμᾶν αὐτοὺς δυναμένων εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἀφροδισίων. Ὀδύναι δὲ αὐτοῖς συμβαίνουν, ὅποια τοῖς τετανικοῖς ἐμφυσώμενον γὰρ καὶ διατεινόμενον τὸ αἰδοῖον, σπασμῷ τι παραπλήσιον πάσχει. Ἀπόλλυνται δὲ ὀξέως οἱ οὕτω παθόντες, εἰ μὴ ταχέως βοηθηθῶσιν. Τελευτώντες δὲ φουσῶνται τὴν γαστέρα καὶ ἰδροῦσι ψυχρὸν, ὅποιον συμβαίνει καὶ τοῖς ἐπὶ τοῖς ἄλλοις σπασμοῖς ἀπολλυμένοις. Διὰ μὲν οὖν τὰς ὀδύνας καὶ τὰς φλεγμονάς, φλεβοτομεῖν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προσήκει τοὺς ἀλόντας τῷ πάθει, καὶ ἐν ἀσιτίᾳ τηρεῖν μέχρι τριῶν ἡμερῶν, ἐμβρέχειν τε τὸ ἥτρον καὶ τὰ ἰσχία σὺν τῷ αἰδοίῳ οἰσπηροῖς ἐρίοις διὰ οἶνελαίου, καὶ δίψει πιέζειν, ἐπεχομένην τε τὴν κοιλίαν κενοῦν μὴ δριμεῖ κλυστήρι, ἵνα μὴ παροξύνῃ τὰς φλεγμονάς, τροφὴν δὲ διδόναι σιτώδη ὀλίγην ἄφυσον παντάπασιν καὶ ἐπὶ ὑδροποσίας τηρεῖν. Ἐπιμένοντος δὲ τοῦ πάθους, καὶ σικυαστέον μετὰ κατασχασμοῦ· εἰ δέ τι πλῆθος αἵματος παρακεῖσθαι δοκεῖ, καὶ βδέλλαις χρηστέον κατὰ τὸν τόπον. Καταπλάσσειν δὲ τοῖς κοινοῖς καταπλάσμασι διὰ τῆς ὠμῆς λύσεως ἄριστον δὲ καὶ ὑπομαλάσσειν τὴν κοιλίαν διὰ σεύτλου καὶ μαλάχης προσλαβόντα χυλὸν ὀλίγον λινοζώστεως, καὶ τῶν ὁστρέων τὸ ἀφέψημα διδόναι πίνειν· τῶν δὲ

δραστικωτέρων καθαρτηρίων απέχεσθαι παντάπασι. Φυλακτέον δὲ τὰς δυνάμεις ταῖς σιτώδεσι τροφαῖς λεπτύνειν πρῶως δυναμέναις χωρὶς τοῦ θερμαίνειν ἐπιφανῶς. Ἐπιθετέον δὲ καὶ τῇ ὀσφύϊ τῶν ψυχόντων ἐπιφανῶς, οἷον στρύχνου, ἀνδράχνης, ὕοσκυάμου, αἰιζώου. Ἀναγκαῖον δὲ καὶ τὸν καυλὸν καὶ τὸν περίνεον χρίειν τινὶ τῶν πρῶως ψυχόντων, οἷον λιθαργύρῳ καὶ κιμωλίᾳ, καὶ ψιμυθίῳ, ὅξει ταῦτα ἀνέσαντες, ἢ ὀξυκράτῳ, ἢ ὕδατι· κάλλιστα δὲ ποιεῖ ἐπὶ αὐτῶν καὶ κηρωτὴ διὰ ῥοδίνου καλλίστου ἐσκευασμένη, καὶ ὕδατι ψυχρῷ πλειστάκις πεπλυμένη, τῷ τε αἰδοίῳ καὶ ταῖς ψόαις ἐπιτιθεμένη. Κατακλίνειν δὲ αὐτοὺς χρὴ ἐπὶ πλευρὰν καὶ ὑποστρωννύειν τὰ λεχθησόμενα ἐπὶ γονορροϊκῶν καὶ ποτίζειν τοῖς ἐπὶ ἐκείνων γραφησομένοις. Εἶργειν δὲ αὐτοὺς χρὴ παντάπασι καὶ θεαμάτων καὶ διηγήσεων καὶ μνήμης ἐπεγεῖρειν δυναμένης εἰς ἀφροδίσια. Περὶ γονορροίας. ^[38]

- 33 Ἐκ τῶν Γαληνοῦ. Ἡ γονορροία ἔκκρισις ἐστὶ σπέρματος ἀπροαιρέτως γινομένη χωρὶς τῆς κατὰ τὸ αἰδοῖον ἐντάσεως. Ὠνόμασται δὲ οὕτως ἐκ τοῦ ῥεῖν τὴν γονὴν ἀκουσίως. Γίνεται δὲ τὸ πάθος διὰ ἀσθένειαν τῆς καθεκτικῆς ἐν τοῖς σπερματικοῖς ἀγγείοις δυνάμεως ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν κατὰ φύσιν ἐχόντων αἱ τῶν τροφῶν κατοχαὶ καὶ αἱ τῶν περιττωμάτων ἐκκρίσεις ἐρῶμενων τῶν δυνάμεων γίνονται, οὕτως ἐπὶ τῶν παρὰ φύσιν ἐχόντων, αἱ μὲν τῶν περιττωμάτων ἐποχαὶ ἐνίοτε διὰ ἀρρώστιαν τῆς ἐκκριτικῆς γίνονται δυνάμεως, αἱ δὲ ἐκκρίσεις διὰ τὴν τῆς καθεκτικῆς ἀσθένειαν, ἢ τινα ἑτέραν διάθεσιν ὁμοίως τῇ κατὰ φύσιν ἐκκριτικῇ κινούσαν τὰ μόρια, καθάπερ ἐπὶ αὐτῶν τῶν σπερματικῶν ἀγγείων ἐν ἐπιληψίαις τε συμβαίνει, καὶ τοῖς ἄλλοις σπασμοῖς τοῖς βιαιοτέροις. Ἐνίοτε δὲ καὶ τισι τῶν σπασμωδῶς τελευτώντων σπέρμα ἐκκρίνεται. Γονορροία μὲν οὖν τῶν σπερματικῶν ἀγγείων ἐστὶ πάθος, οὐ τοῦ αἰδοίου. Ὀδύνην μὲν οὐκ εἴωθε λίαν ἐργάζεσθαι τὸ πάθος, αἰδίδαν δὲ οὐ τὴν τυχοῦσαν καὶ συγχυσμὸν παρέχει, ἀδιαλείπτως ἐκκρινόμενου τοῦ σπέρματος ἀπροαιρέτως. Ἀποτελεῖται δὲ ἐνίοτε καὶ ἐκ ῥευματισμοῦ τῶν σπερματικῶν ἀγγείων, ἔστι δὲ ὅτε καὶ σατυριάσεως προηγησαμένης ἐπιγίνεται ἡ γονορροία. Συμβαίνει δὲ τὸ πάθος τοῖς προσηβῶσι μᾶλλον, τοῖς περὶ τὸ τεσσαρεσκαίδέκατον ἔτος ἤδη δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις ἡλικίαις. Ἔστι δὲ τὸ ἐκκρινόμενον σπέρμα ὑδαρὲς λεπτὸν δίχα προθυμίας τῆς περὶ τὴν συνουσίαν, τὰ πλεῖστα μὲν ἀναισθήτως, ἔστι δὲ ὅτε καὶ μετὰ τινος ἡδονῆς καταφθίρεται δὲ αὐτοῖς ἡρέμα τὸ σύμπαν σῶμα ἰσχυαίνόμενον, ἰδίως δὲ τὰ κατὰ τὴν ὀσφύν. Παρέπεται δὲ καὶ ἀτονία πολλή, οὐ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐκκρινόμενου, ἀλλὰ διὰ τὴν κυριότητα τῶν τόπων. Οὐ μόνον δὲ ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ γυναιξὶ τοῦτο συμβαίνει, καὶ ἔστιν ἐπὶ τῶν γυναικῶν δυσπαλάλακτον. —Θεραπεία δὲ καὶ τούτων κοινὴ ἢ ἐπὶ παντὸς ῥευματισμοῦ παραλαμβανομένη. Πρῶτον μὲν οὖν ἐπὶ ἡσυχίας καὶ ὀλιγοσιτίας καὶ ὑδροποσίας τηρεῖν· εἴτα δὲ καὶ σκέπειν τὴν ὀσφύν καὶ τὸ ἐφήβαιον ἐρίοις βεβρεγμένοις οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ, ἢ οἶνανθίνῳ, ἢ μηλίνῳ· οὐκ ἄθετοι δὲ οὐδὲ σπόγγοι, ὀξυκράτῳ δεδευμένοι· ταῖς δὲ ἐξῆς καὶ καταπλάσμασι τοῖς διὰ φοινίκων, μήλων, ἀκακίας, ὑποκιστίδος, οἶνάνθης, ῥοὸς ἐρυθροῦ, καὶ τῶν ὁμοίων, ἐγκαθίσμασι τε χρῆσθαι στυπτικοῖς, ἀφειψήμασι σχίνου, βάτου, μυρσίνης καὶ τῶν παραπλησίων, ἐψομένων ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ, ἢ ἀκράτῳ, ἢ κεκραμένῳ. Τροφαῖς δὲ χρῆσθαι δυσφθάρτοις τε καὶ δυσμεταβλήτοις καὶ ἀναξηραντικαῖς, διδόναι τε αὐτοῖς σὺν τῷ ποτῷ καὶ ταῖς τροφαῖς τοῦ ἄγνου τὸ σπέρμα καὶ τὸ τῆς καννάβεως, καὶ μᾶλλον πεφρυγμένα, καὶ τοῦ πηγάνου τὸ σπέρμα καὶ τὰ φύλλα, καὶ τῆς θριδακίνης τὸ σπέρμα καὶ τοὺς καυλοὺς, καὶ τῆς νυμφαίας τὴν ρίζαν. Πίνειν δὲ κατὰ ἐκάστην ἡμέραν ἀντὶ τοῦ κοινοῦ ὕδατος ὕδωρ ἐν ᾧ σίδηρος πλειστάκις ἐναπεσβέσθη. Ἔδωκαν δὲ τινες τοῖς γονορροϊκοῖς πίνειν ἀλικακκάβου ρίζης τὸν φλοιὸν μετὰ ὕδατος, καὶ οὐκ ἂν εἴη ἀνοίκειον ἀποπειρᾶσθαι ποτε καὶ τούτου. Καὶ ἀντίδοτον δὲ τοῖς γονορροϊκοῖς διδόναι ταύτην δόκιμον οὔσαν καὶ πρὸς τοὺς συνεχεῖς ὄνειρωγμούς. Ἰτέας καρποῦ < ζ'· καλαμίνθης < ς', ἄγνου λευκῆς σπέρματος < ε', πηγάνου < δ', κωνείου σπέρματος < β'· ὕδατι ἀνάπλασσε τροχίσκους καὶ δίδου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος

μετὰ ὀξυκράτου κυάθων τριῶν. Δριμυφαγίαν τε πᾶσαν καὶ πολυοινίαν καὶ λαχάνων προσφορὰν φυλακτέον· τὴν δὲ δίαιταν πᾶσαν ἀναξηραντικὴν καὶ στυπτικὴν θετέον. Μετὰ δὲ τοὺς πρώτους χρόνους, ἐπὶ τὰ ἀλείμματα ἄγειν καὶ τὴν γυμναστικὴν ἀγωγὴν, διὰ ἧς τὸ τε ὅλον σῶμα, καὶ ἰδίως τὰ πεπονθότα μέρη, εἰς ῥῶσιν παραχθήσεται. Καὶ τὰ πολλὰ μὲν ἐπὶ ἀλείμματος μένειν, ὀλιγάκις δὲ καὶ λούεσθαι, κόπον ἢ ἀπεψίαν θεραπεύεσθαι ποτε βουλόμενοι. Ἀγαθὸν δὲ, εἰ μὴδὲν κωλύοι, ἐπὶ τὴν ψυχροποσίαν καταφεύγειν ἀποικονομητικὴν οὖσαν παντὸς ἐκ ῥευματισμοῦ γινομένου νοσήματος, καὶ μάλιστα εἰ τὸ ὕδωρ φαρμακῶδες εἴη, ὥσπερ τὸ ἐν Ἀλβούλοις, ὅπερ καὶ πινόμενον ἐπὶ αὐτῶν ἄκρως ποιεῖ· ἔστι δὲ τῇ γεύσει ὑφάλμυρον καὶ τῇ ἀφῇ γαλακτῶδες. Χρῆσθαι δὲ ἐπὶ αὐτῶν ἐκ διαλειμμάτων τινῶν ἀρμόδιον καὶ συγχρίσμασι καὶ ἐπιθέμασι καὶ μαλάγμασι τοῖς φοινίσσειν καὶ μαλάσσειν δυναμένοις καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὰ ἐν τῷ βάθει μεταφέρειν· τὰ δὲ πολλὰ ἐπὶ πλευρὰν κατακλίνειν, καὶ ὑποστρωννύειν καλαμίνθης φύλλα καὶ πηγάνου καὶ ἄγνου. ^[45]

- 33 (50) Καὶ ἐπιθέματι δὲ χρηστέον ἐπὶ αὐτῶν τοιῷδε. Ἀδίσαντον πλεῖστον κόψας καὶ λεάνας μετὰ ὄξους, ἢ μετὰ χυλοῦ σελίνου, ἢ σέρεως, ἢ ψυλλίου, ἀναλάμβανε κοχλιῶν χερσαίων ἐφθῶν τῇ σαρκί, καὶ ἐπιπλάσας εἰς ὀθόνιον, ἐπιτίθει κατὰ τῶν ἰσχύων. Χρηστέον δὲ καὶ τῇ προγεγραμμένη ἐπὶ τοῦ πριαπισμοῦ ῥοδίῃ κηρωτῇ, καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθησομένοις ἐπὶ ὄνειρωγμῶν· φυλακτέον δὲ καὶ τὰς πρὸς ἀφροδίσια πάσας ἐννοίας. Περὶ ὄνειρώξεων. ^[55]
- 34 Ἐκ τῶν Φιλαργίου. Ὀνειρώττειν λέγονται, ὅσοι ἐν τῷ καθεύδειν γονὴν ἐκκρίνουσιν. Τοῦτο δὲ αὐτοῖς συμβαίνει, τὰ πολλὰ μὲν διὰ τὴν ὕλην κακόχυμον ὑπάρχουσιν, ἢ πολλὴν, ἢ διὰ ῥώμην τῶν σπερματικῶν μορίων· τινὲς δὲ ἤδη καὶ λυπηθέντες, ἢ ἀσιτήσαντες, ἀπέκριναν γονὴν κατὰ τοὺς ὕπνους παρὰ τὸ εἰωθὸς διὰ τὴν δριμύτητα τῆς ὕλης ἐρεθισθέντες, οὐ διὰ εὐρωστίαν τῶν σπερματικῶν μορίων ἀποκρίναντες. Τοῖς τοιούτοις, λέγω δὴ τοῖς λυπηθεῖσιν ἢ ἀσιτήσασιν, ὡς ἐπίπαν μὴ προηγησαμένης φαντασίας τινὸς ἐν τοῖς ὕπνοις, ἀνεπαισθήτως ἐκκρίνεται ἡ γονή· τοῖς δὲ ἄλλοις οὐ μετὰ ἐντάσεως τοῦ αἰδοίου μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τινος προαιρετικῆς φαντασίας ἐν τοῖς ὕπνοις γινομένης προχεῖται ἀτάκτως ἡ γονή. Μοχθηροτάτη δὲ ἔξις σώματός ἐστιν ἡ τοιαύτη. Σπέρμα πολὺ καὶ θερμὸν ἔνιοι γεννῶσιν, ἐπεῖγον αὐτοὺς εἰς ἀπόκρισιν, ἔκλυτοί τε γίνονται τῷ στόματι τῆς κοιλίας, καὶ τῷ παντὶ δὲ σώματι καταλύονται καὶ ἀσθενεῖς γίνονται, καὶ ξηροὶ, καὶ λεπτοὶ, καὶ ὠχροὶ, καὶ κοιλοφθαλμίωντές εἰσιν οἱ οὕτω διακείμενοι. Εἰ δὲ ἀπέχοντο μίξεως ἀφροδισίων ἐκ τοῦ ταῦτα πάσχειν, δύσφοροι μὲν τῇ κεφαλῇ γίνονται, δύσφοροι δὲ καὶ τῷ στομάχῳ, καὶ ἀσώδεις, καὶ οὐδὲν μέγα διὰ τῆς ἐγκρατείας ὠφελοῦνται· συμβαίνει γὰρ αὐτοῖς ἐξονειρώττουσι παραπλησίας γίνεσθαι βλάβας αἷς ἔπασχον ἐπὶ ταῖς συνουσίαις. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν δακνώδους τε καὶ θερμοῦ πάνυ τοῦ σπέρματος αἰσθάνονται κατὰ τὴν ἀπόκρισιν, καθὼς αὐτοὶ φάσκουσιν. Τοῖς τοιούτοις οὖν συμβουλευεῖν προσήκει, φησὶν ὁ Γαληνός, βρωμάτων μὲν ἀπέχεσθαι τῶν γεννώντων σπέρμα, προσφέρεισθαι δὲ οὐ βρώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ φάρμακα τοῦ σπέρματος σβεστικά, ὁποῖόν ἐστιν ἄγνου σπέρμα πεφωγμένον καὶ διάφρυκτον· καὶ τὰ φύλλα δὲ καὶ τὰ ἄνθη τὰς ἀφροδισίους ὁρμὰς ἐπέχειν πεπίστευται, οὐκ ἐσθιόμενα μόνον καὶ πινόμενα, ἀλλὰ καὶ ὑποστρωννύμενα. Τὸ δὲ τῶν φακῶν ἀφέψημά φασι καὶ τὰς ἐντάσεις παύειν, ἀνδράχνη τε ἐσθιομένη καὶ τὸ τῆς θρίδακος σπέρμα πινόμενον, καὶ ἡ τῆς νυμφαίας ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα ἐσθιόμενα σβέννυσι τὴν γονὴν ἐμψύχοντα. Πήγανον δὲ ἐσθιόμενον τῇ θερμότητι διαφθείρει καὶ πήγνυσι τὴν γονήν· τὴν δὲ καλαμίνθην ἐσθιομένην συνεχῶς φασι καὶ ἀγόνους ποιεῖν· παραπλησίως δὲ καὶ τὸ τοῦ λευκοῖου σπέρμα, καὶ κισσοῦ κορύμβους μέλανας τρεῖς πινόμενους· ἀλύπως δὲ ἔλαττοί τὴν γονὴν πινόμενον συνεχῶς τὸ τῶν χαλκῶν ὕδωρ ἐν ᾧ ὁ σίδηρος ἀποσβέννυται. Τῶν μὲν οὖν τοιούτων ἡ ὕλη σύμπασα κατὰ τὸν δευτέρον τῆσδε τῆς πραγματείας προέγγραπται λόγον. Συνθέτω δὲ χρῶμαι ἐπὶ αὐτῶν καὶ τῷ προγεγραμμένῳ μὲν ἐπὶ τῶν γονορροϊκῶν, καὶ τούτῳ δὲ ἄμμεως κόκκους ζ΄,

μαράθρου τὸ ἴσον, πηγάνου φύλλα λ'· μετὰ ἰσχάδων τριῶν λιπαρῶν κατὰ μῆνα ἔσθιε ἅπαξ, ἢ ὁσάκις βούλει. Φυλάττεσθαι δὲ χρή τὴν συνεχῇ χρήσιν τῶν σφοδρῶς ψυχόντων ἐπὶ τε τῶν διὰ στόματος διδομένων, καὶ ἐπὶ τῶν ἔξωθεν προστιθεμένων, καθάπερ ὅσα διὰ μήκωνός τε καὶ μανδραγόρου σκευάζεται χρίσματα. Ἀλείμματα δὲ προσάγειν μετὰ τὸ λουτρὸν τῶν συμμέτρως ἐμψυχόντων· ἐστὶ δὲ τοιαῦτα τὸ καλούμενον ὠμοτριβὲς καὶ ὁμφακίνον ἔλαιον, καὶ μάλιστα τὸ ῥόδιον ἐκ τοῦ ὁμφακίνου ἐσκευασμένον, καὶ τὸ μήλινον. Συνθεῖναι δὲ ἐνίστε καὶ παχύτερα τῇ συστάσει χρίσματα, πρὸς τὸ μὴ ῥαδίως ἀπορρεῖν. Ἡ δὲ σύνθεσις αὐτῶν ἐστὶ διὰ τε κηροῦ καὶ τινος χυλοῦ τῶν στυφόντων ἢ ψυχόντων γινομένη τῷδε τῷ τρόπῳ. Τήξας κηροῦ μέρος ἐν μετὰ τετραπλασίονος ἐλαίου, εἴτα ἐν τῇ θυίᾳ μαλάξας ταῖς χερσὶν ἱκανῶς, ἐπίσταζε κατὰ βραχὺ ἐμψύχοντα ὅσον ἐπιδέχεται, καὶ ἐνώσας χρῶ. Ἐπιτήδειοι δὲ εἰς τοῦτό εἰσι χυλοὶ τοῦ τε ἀειζώου καὶ τοῦ στρύχνου, κοτυληδόνης τε καὶ ψυλλίου, καὶ πολυγόνου, καὶ τριβόλου, καὶ περδικίου, καὶ νυμφαίας, καὶ ἀνδράχνης· οὐκ ἀνίησι δὲ αὕτη χυλὸν, ἐὰν μὴ κοπτομένης αὐτῆς ἐν ὀλμῳ παρεγγέηται τις ἄλλος χυλὸς λεπτὸς, μάλιστα τῆς ὁμφακος σταφυλῆς καὶ τῶν ῥόδων· ἀλλὰ οὗτοι μὲν τῷ θέρει εὐπόριστοι, τῶν δὲ ἄλλων πολλοὶ κατὰ ἄλλας ὥρας εἰσὶν, ὥσπερ ὁ τῆς θριδακίνης, σέρεως, στρατιώτου, καὶ φακῶν τῶν ἐπὶ ὕδασι φυομένων· καὶ τὸ λινόσπερμον δὲ ἐψόμενον ἐν ὕδατι χυλὸν μετρίως ψύχοντα ἐργάζεται· καὶ ῥάμνου φύλλων χυλὸς, καὶ τὰ τοῦτοις παραπλήσια. ^[45]

34 (50) Κάλλιστον δὲ καὶ μολιβδίνην λεπίδα ταῖς ψόαις ὑποτιθέναι τοῦ ὄνειρώττοντος καὶ τοῦ γονορροϊκοῦ· ἐμψύχει γὰρ ἱκανῶς αὕτη. Ἐπὶ δὲ τῶν μὴ ἀνεχομένων τῆς τοῦ μολίβδου σκληρότητος συμβουλεύειν προσήκει τῶν προειρημένων βοτανῶν ὑποστρωννύειν τινὰς ξηρὰς, ἀναμιγνύειν δὲ αὐταῖς καὶ ἄγνου φύλλα καὶ πηγάνου βραχὺ καὶ καλαμίνθης, μάλιστα δὲ τὰ ῥόδα· ὀνίνανται γὰρ ὑπὸ τῶν τοιούτων χωρὶς τοῦ βλαβῆναι τι κατὰ τοὺς νεφροῦς· αἱ γὰρ σφοδραὶ ψύξεις τῶν ὑποτιθεμένων τῇ ὁσφύϊ ἀδικοῦσι τοὺς νεφροῦς. Καὶ αὕτη δὲ ἡ στρωμνὴ δερματίνη ἔστω, καὶ μὴ πάνυ μαλακὴ. Κατακλίνεσθαι δὲ αὐτοὺς προσήκει τὰ πολλὰ ἐπὶ πλευρὰν, παραιτουμένους τὸ ὕπτιον σχῆμα, πρὸς τὸ μὴ ὑπερθερμαίνεσθαι τὰς ἐν τῇ ὁσφύϊ ἄρτηρίας. Αὕτη μὲν οὖν κοινὴ πάντων ἐστὶ τῶν ὄνειρωττόντων ἐπιμέλεια· παραφυλάττειν δὲ χρή τοὺς τὴν εἰρημένην μοχθηρὰν κατασκευὴν σώματος ἔχοντας, λέγω δὴ τοὺς ἀδικουμένους τὸν στόμαχον ἐκ τῆς συνουσίας, ἡνίκα μάλιστα φαίνονται πλῆθος ἡθροικέναι σπέρματος ἀποκρίσεως δεόμενον, ἐν ἡμέρᾳ τινὶ διαιτηθέντας εὐχύμως τε καὶ μετρίως. Χρῆσθαι μὲν [οὖν?] ἐπὶ τῷ δεῖπνῳ τρεπομένους εἰς ὕπνον τῇ συνουσίᾳ, κατὰ δὲ τὴν ἐξῆς ἡμέραν, ὅταν αὐτάρκως ἔχωσιν ὕπνου, διαναστάντας ἀνατρίψασθαι σινδονίῳ, μέχρις ἂν ἔρευθός τι σχῇ τὸ δέρμα, κάπειτα τῇ διὰ ἐλαίου τρίψει συμμέτρως χρησαμένους, εἴτα μὴ πολὺ διαλιπόντας, ἄρτον εὐζυμον κλιβανίτην καθαρὸν ὀλίγον ἐξ οἴνου κεκραμένον προσενεγκαμένους, οὕτως ἔρχεσθαι ἐπὶ τὰς συνήθεις πράξεις. Ἐν δὲ τῷ μεταξύ τῆς τε διὰ ἐλαίου τρίψεως καὶ τῆς τοῦ ἄρτου προσφορᾶς, εἰ χωρίον ἔχοιεν πλησίον ἐπιτήδειον, περιπατεῖτωσαν ἐν αὐτῷ βραχεά. Εἰ δὲ κρύος εἴη χειμερινόν, ἄμεινον ἔνδον βαδίζειν τηνικαῦτα. Ἀπεχέσθωσαν δὲ θεαμάτων καὶ ἀναγνώσεων ἀνάμνησιν ἐργαζομένων τῆς τῶν ἀφροδισίων χρήσεως. Καὶ κατὰ ἐκάστην δὲ ἡμέραν γυμνάζεσθαι προσήκει τοὺς τοιούτους γυμνάσια τὰ διὰ τῶν ἄνω μερῶν ἐπιτελούμενα. Τὴν μέντοι διὰ τῆς ἐδωδῆς τοῦ ἄρτου ῥώσιν τοῦ στομάχου κοινὴν ἐκτιθέμεθα ἐπὶ παντὸς ἀνθρώπου ἐκχολουμένου καὶ ἐκλυομένου τὸν στόμαχον, ὥστε περὶ τρίτην ὥραν αὐτοὺς προσφέρεσθαι ἄρτον βραχεῖ οἴνῳ κεκραμένῳ ὕδατι θερμῷ διάβροχον, καὶ οὕτως ἔχεσθαι τῶν συνήθων πράξεων. Περὶ τῶν ἀφροδισίοις χρῆσθαι μὴ δυναμένων. ^[76]

35 Οἱ ἀφροδισίοις χρῆσθαι βουλόμενοι, ἅπρακτα δὲ ἔχοντες τὰ μόρια, γυμναζέσθωσαν οὖν τὰ κάτω μέρη, βουβωνάς τε καὶ μηροὺς, τριβόμενοι τοῖς τοιούτοις πεπέρει, νίτρῳ, εὐφορβίῳ μετὰ ἐλαίου καὶ τοῖς ἐκ τῶν τοιούτων συντιθεμένοις αλείμμασιν, ὧν ὑποδείγματα μετὰ βραχὺ τῆς

συνθέσεως ἐροῦμεν. Καθευδέτωσαν δὲ ἐπὶ μαλακαῖς κοίταις, καὶ ἀναγινωσκέτωσαν δὲ προτρεπτικὰ συνουσίας ἀναγνώσματα, καὶ θεάμασι τοιούτοις προσεδρευέτωσαν. Σιτία τε αὐτοῖς καὶ φάρμακα θερμαντικά καὶ φυσώδη ἀρμόζει, οἷον ἐρέβινθοι, κύαμοι, χόνδρος, πράσα, βολβοὶ, σταφυλίνου ρίζα καὶ σπέρμα μετρίως, στρόβιλοι, ἄρου ρίζα ἐφθῇ, κολοκασίου ρίζα ἐφθῇ, καὶ δρακοντίου, ἀκαλήφης σπέρμα, γογγυλίδος σπέρμα, εὐζώμου φύλλα καὶ τὸ σπέρμα, καὶ μάλιστα τοῦ ἀγρίου, κόστος, πέπερι μετὰ οἰνομέλιτος, σατύριον, σήσαμον, ὄρμινον, ἀμύγδαλα μετρίως, ἄνισον, πολυπόδες, καὶ τὰ ὄστρεα πάντα. Ὁφελεῖ δὲ αὐτοὺς καὶ ὁ ἀσκαλαβώτης τὸ ζῶον ἐσθιόμενον, πέρδικός τε ὡς εἰς συνουσίαν ἐγείρει· ἀλέκτορος ὄρχεις σπέρμα πολὺ ἀθροίζουσι, καὶ πάντα τὰ εὐχυμα. Ἀλώπεκος ὄρχεις ξηροὶ πινόμενοι λεῖοι κοχλιαρίου πληθος ἀβλαβῇ καὶ ἄψευστον τὴν ἔντασιν ποιοῦνται, καὶ τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς τοῦ σκίγκου ὡς ἐντατικὰ τῶν αἰδοίων πίνεται· ὄρχεος βοτάνης ὁ μείζων βολβὸς μετὰ γάλακτος ποθεὶς ἐντείνει τὸ αἰδοῖον· ὁ δὲ μικρὸς διὰ ὕδατος ποθεὶς ἐκλύει τὴν ἔντασιν. Σύνθετον ἐντατικὸν ποιοῦν καὶ πρὸς πάρεσιν τῶν μορίων. Νάπυος, πάνακος ρίζης, εὐζώμου σπέρματος ἀνὰ < η', καρδάμου σπέρματος < δ', πεπέρεως κοκκοὺς κ' ἀναλαμβάνει τροχίσκοις μετὰ χυλοῦ εὐζώμου, καὶ δίδου < α' νήσκει μετ' οἴνου στύφοντος παλαιοῦ. Ἄλλο· Κισσοῦ μέλανος σπέρματος, χαμαιμήλου ἄνθους, ὀξυσχοίνου σπέρματος ἀνὰ < δ', εὐζώμου σπέρματος, πεπέρεως λευκοῦ, σινάπεως ἀνὰ < β', πυρέθρου < δ'. μέλιτι ἀναλαβὼν ὡς ἔχειν ῥύπου πάχος, δίδου ἀπὸ βαλανείου καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος. Ἄλλο· Αἰδοῖον ἐλάφου ξηρὸν καύσας δίδου < α' μετ' οἴνου ἀκράτου. Πεπείραται. Ἄλλο, ᾧ καὶ αὐτὸς κέχρηται· Ὁρμίνου σπέρματος, σησάμου, πεπέρεως εὐζώμου σπέρματος, σινάπεως, στροβίλων, σκίγκου οὐράς, σατυρίου, σχοίνου ἄνθους, στύρακος πράσσου σπέρματος, σταφίδων ἴσα, μέλιτος τὸ ἀρκοῦν· δίδου < α'. Ἄλλο, ᾧ καὶ αὐτὸς κέχρηται· Ἀλῶν κοινῶν πεφρυγμένων ζ' α' ἰταλικὸν, τοῦτ' ἐστὶ Γο' λς', ὄρμινου σπέρματος Γρ. ιβ', νάρδου στάχυος Γο' α', σκίγκου ἀλῶν Γο' α', σκίγκου οὐράς < δ', ἄμμεως Γρ. ιβ', σατυρίου Γο' β', πεπέρεως Γο' α', καρδάμου σπέρματος Γο' α', μαράθρου σπέρματος Γο' α', ζιγγιβέρεως ἀνὰ Γο' α', περιστερεῶνος ὑπτίου σπέρματος ξηροῦ < γ', πολυγόνου σπέρματος ξηροῦ < β', στροβίλων Γο' α', εὐζώμου σπέρματος < ζ', φυσαλίδων < δ', ὑπερικοῦ σπέρματος < δ' κόψας, σήσας, δίδου εἰς ἐσπέραν κοχλιαρίον ὡς βούλει. Ἄλλο δραστικὸν σφόδρα· Σμύρνης, πεπέρεως, νάρδου στάχυος, τραγακάνθης, ἀνὰ < α', λιβάνου < α' Σ'', κρόκου < α', στύρακος, χαλβάνης, δαύκου, ὄρμινου σπέρματος ἀνὰ < β', κέγχρυος, μαράθρου σπέρματος, λινοσπέρμου, κνίδης σπέρματος, σεσέλεως, κυμίνου αἰθιοπικοῦ, ἀνίσου, εὐζώμου σπέρματος ἀνὰ < ζ', ὀρόβου λευκοῦ πεφρυγμένου < ζ', σελίνου σπέρματος < γ', σησάμου ἀπλύτου < ι', ἀμύγδαλα πικρὰ λελεπισμένα ιε', ἀμύγδαλα γλυκέα λ', στροβίλια ρ', βολβούς ὠμοὺς μεγάλους ζ', μέλιτος τὸ ἀρκοῦν ὡς ἔχειν κηρωτῆς πάχος· δίδου < α' πρὸ δειπνου, μάλιστα μετ' οἰνομέλιτος ἢ οἴνου αὐστηροῦ. Ποιεῖ πρὸς ἔντασιν καὶ πλεονασμὸν ἀφροδισίων, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀσθενῶν· ποιεῖ καὶ πρὸς παιδοποιΐαν. Ἀλειμμα ἐνεργέστατον. Ἐλαίου παλαιοτάτου Ν' α', σκώληκας τιθυμάλλου ζς'· λάμβανε δὲ τὰς καμπὰς ἐν τῷ θέρει, ὅταν ἀκμάζη ἡ βοτάνη· καὶ ἐμβαλὼν τὸ ἔλαιον τίθει ἐν ἡλίῳ ἡμέρας ζ' καὶ χρῶ τῷ ἐλαίῳ, τρίβων τὸ περίναιον καὶ τὴν ὀσφύν. ^[48]

35 (50) Τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν καὶ αἱ ἐπὶ ταῖς πιτύαις κάμπαι μετὰ πολλῆς ἐπιτάσεως. Ὁριβασίου σατυριακῇ. Ζιγγιβέρεως, σατυρίου τῆς ἀνωτέρας ρίζης, ἀνὰ < η', σκίγκου τῆς οὐράς, μείου, ἀσάρου, πετροσελίνου, καρδαμώμου, σεσέλεως, ἀνὰ < δ', εὐζώμου σπέρματος < γ', κινναμώμου < γ', ὄρμινου σπέρματος, κνίδης σπέρματος, ἀνὰ < β', σχοίνου ἄνθους < α', νάρδου στάχυος < α', αἵματος τραγείου ξηροῦ κοχλ. μεστὸν, δίδου < α' μετ' οἴνου, τοῖς δὲ ἀσθενεστέροις μετὰ γάλακτος. Ἄλλο Ὁριβασίου πρὸς πάρεσιν αἰδοίου, μάλιστα γερόντων. Εὐζώμου σπέρματος < β', κυμίνου Γο' α', ἀνδράχνης Γο' α'· ἀναλαμβάνει μέλιτι, καὶ δίδου ὅψε καὶ πρωτὶ κοχλ. Πρὸς

συνουσίαν δὲ, φησὶν, ὁρμᾷ τρωγλίτης στροῦθος ἐσθιόμενος. [Πρὸς] τοὺς δὲ ἀπὸ περιεργείας δεδεμένους· Αἰγὸς θηλείας οὖρον πότιζε. Ὀριβασίου ἐντατικόν. Πεπέρεως, πετροσελίνου, ἐλαφείου αἰδοίου ρινίσματος ξηροῦ, τερεβινθίνης ἴσα· μέλιτι ἀναλάμβανε καὶ δίδου πίνειν μετ' οἴνου. Ἄλλο· Ἀσκαλαβώτην καύσας, λεάνας, εἴτα ἐπιβαλὼν ἔλαιον, χρίσον τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τὸν μεγαδάκτυλον καὶ συγγίνου· εἰ δὲ βούλει παύσασθαι, ἀπόπλυνε τὸν δάκτυλον. Ἄλλο τοῦ αὐτοῦ. Λαγωῦ πιτύαν ἢ λέοντος στέαρ χρίε τὸ αἰδοῖον· εἴτα τρία ἅμα πεπέρεα μετὰ χυλοῦ τραγακάνθης, χρίε τοὺς διδύμους καὶ περίναιον καὶ ὄσφυν. Ἐκ τῶν Ῥούφου χρίσμα ἐνεργὸν, ἐντεῖνον τὸ αἰδοῖον]. Σμύρνης, θείου ἀπύρου, κνήκου τοῦ ἐντὸς ἀνὰ < α', πυρέθρου ὀβολοὺς β', μελάνθιον < β', πεπέρεως κόκκοι λ', κνίδιοι κόκκοι κεκαθαρμένοι κ' κόψας καὶ λεάνας ἅμα σκίλλης < α', καὶ τήξας κηροῦ οὐγγ. α' μετὰ ἐλαίου κικίνου οὐγγ. η' ἐπίβαλε καὶ μέλιτος οὐγγ. γ', καὶ χρῶ· μετὰ δὲ τὴν μίξιν ὀθονίῳ ἀκριβῶς ἐκμασέσθωσαν οἱ τόποι· ἔνιοι δὲ καὶ τῷ χρίσματι τούτῳ τῆς ἔδρας προσάπτονται. Προστίθῃσι δὲ ὁ Ῥούφος καὶ ταῦτα· εὐκόλον δέ φησι κἀντεῦθεν θεραπείας εὐρίσκεσθαι τοῖς οὐ δυναμένοις ἀφροδισιάζειν· νεανίσκος γάρ τις ἀφικόμενος πρὸς ἡμᾶς ἔφη, καὶ πάνυ μὲν ἐφίεσθαι μιγῆναι, μισγόμενος δὲ γονὴν μὲν μὴ ἀφιέναι, πνεύματα δὲ πολλὰ ἀπολλύειν. Τούτῳ ἐτεκμαιρόμενην ζηρότητα εἶναι τῶν σπερματικῶν ἀγγείων, καὶ ἔδειξεν ἢ ἴασις· ὕγρᾳ γὰρ καὶ εὐχύμῳ διαίτῃ χρησάμενος ἐξέκρινε τὴν γονὴν. Ἄτερος δὲ νεανίσκος εἰκοσαέτης ἔλεγεν, εἰ μὲν μίσγοιτο γυναικὶ, μὴ δύνασθαι γονὴν ἀφιέναι, καθεύδοντι δὲ πολὺ ὑπέρχεσθαι τοῦ σπέρματος. Ἐδόκει δέ μοι διὰ πολλὴν ὑγρότητα μετὰ ψύξεως μὴ θερμαίνεσθαι τὰ σπερματικὰ μόρια, ἐν ταῖς μίξεσι χεομένης περὶ τὴν τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν τῆς θερμασίας, ἐν τοῖς ὕπνοις δὲ θερμαίνεσθαι πλέον, καθότι δύνανται ὕπνοι τὰ μὲν ἔσωθεν θερμαίνειν, τὰ δὲ ἔξωθεν ψύχειν. Ἐκέλευσα δὲ τοῦτον γυμνάζεσθαι τὰ κάτω μέρη καὶ ἱπάζεσθαι, καστόριον δὲ πίνειν καὶ διαίτῃ πάσῃ κεχρησθαι θερμῇ καὶ ξηρᾷ. ^[90]